

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 572

Poznań, wtorek dnia 10 grudnia 1929

Rok XXIV

Na wieś

Wybory do sejmików powiatowych przynajmniej słuszność tym, którzy wołali i wołają, że czas największy, by Stronictwo Narodowe na ziemiach zachodnich poszło z robotą swą organizacyjną na wieś. Czy zresztą nie przemawia za tem dostatecznie fakt, że ludność miejska wynosi w Poznaniu tylko 35 proc. ogółu, a wiejska 65 proc., na Pomorzu zaś ludność miejska nawet tylko 25 proc., a wiejska 75 proc. ogółu?

A mimo tej prawdy, która już sama w sobie winna być wskazówką, winna być nakazem, polityczna nasza działalność zorganizowana ograniczała się dotąd w wymienionych województwach, a szczególnie w Poznaniu, prawie wyłącznie do miast. Zupełnie wbrew całej tradycji ruchu demokratyczno-narodowego, który w b. zaborze rosyjskim wylonił się z pracy nad ludem wiejskim, i wbrew stanowczej do dziś dnia przewadze w tamtej dzielnicy pracy obozu narodowego na wsi, — u nas dawniejszy Związek Ludowo-Narodowy zasklepił się całkiem w robocie po miastach, przybierając — oczywiście nie ideowo i programowo — ale pod względem swej budowy i pracy organizacyjnej charakter stronnictwa jak gdyby mieszczańskiego. Nałóg w tym kierunku był tak wielki, że i Stronictwo Narodowe uległo jego wpływowi.

Mimo to władze tutejsze Stronnictwa Narodowego postawiły w ostatnim czasie sprawę pójsia z robotą polityczną na wieś w sposób wyraźny i stanowczy. Nie jest to oczywiście rzecz, którą można zaimprovizować z tygodnia na tydzień, czy choćby z miesiąca na miesiąc. Jeżeli jaka, to praca na wsi wymaga czasu i ciągłości.

To też, gdyśmy stanęli w obliczu wyborów wiejskich do sejmików powiatowych, jasnym było, że nie można w kilka tygodni wyczarować organizacji zpod ziemi i przeprowadzić na całym terenie akcji wyborczej pod odważnym, własnym sztandarem. Należało nie utrudniać dojścia do skutku w większości powiatów list kompromisowych, zawierających również kandydatury ludzi, należących lub skłaniających się do obozu narodowego, a wyrażającą akcję polityczną skoncentrować narazie w niektórych tylko powiatach.

Miano co prawda pierwotnie na myśli większą ilość takich powiatów, ale owo zasklepienie się w miastach i nieruszanie na wieś z wyraźną pracą polityczną okazało się jeszcze zbyt silne, a czas, jaki stał do dyspozycji, był zbyt krótki, tak, że w rezultacie przeprowadzono zdecydowaną robotę w trzech powiatach oraz w niektórych obwodach szeregu dalszych powiatów (w reszcie obwodów idąc kompromisowo).

Stwierdziliśmy już wczoraj fakt ogólny, który doznaje potwierdzenia w dzisiejszych wiadomościach, a mianowicie, że wszędzie, gdzie Stronictwo Narodowe zabrało się do pracy wyborczej na wsi, praca ta dała bardzo pomienne wyniki, że przedewszystkiem załadowani być możemy w całej pełni z rezultatu wyborów w powiatach

Dokoła przesilenia rządowego

Konferencje u Prezydenta Rzeczypospolitej

Warszawa, 9. 12. (PAT). P. Prezydent Rzplitej polecił kancelarii cywilnej zaprosić na dzień 10 bm. pp. Sławka, Niedziakowskiego, Roga dla odbycia z nim dalszej konferencji.

Warszawa, 10. 12. (AW). Wielkie wrażenie w kołach politycznych wywarł fakt, zaproszenia przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej przywódców 3 największych klubów sejmowych, a mianowicie p. pułk Sławka, prez. klubu B. B., p. posła Niedziakowskiego, prezesa klubu P. P. S. i p. posła Roga, prezesa Wyzwolenia. W dniu dzisiejszym przyjęci mają być p. pułk Sławek w godzinach rannych, zaś posłowie Róg i Niedziakowski popołudniu; każdy z nich oddzielnie. Według obiegających pogłosek na dzień jutrzejszy zaproszony ma być na Zamek poseł Rybarski albo poseł Trąmbskiński w imieniu Stronnictwa Narodowego.

W sprawie sesji sejmowej — Wniosek Klubu Narodowego

Warszawa, 10. 12. (AW). Dotychczas nie wiadomo, czy Sejm zbierze się w okresie kryzysu rządowego W każdym razie podkreślają, że na wypadek przedłużenia się kryzysu rządowego zajdzie konieczność zwołania Sejmu w celu ustalenia nagłego wniosku w sprawie zmiany konstytucji, złożonego przez Klub Narodowy a dotyczącego przesunięcia ostatecznego terminu załatwienia przez Sejm preliminarza budżetowego. Wniosek ten

Warszawa, 10. 12. (Tel. wł.) W czwartym dniu przesilenia rządowego toczyły się dalsze konferencje, prowadzone przez p. Prezydenta z przedstawicielami stronnictw parlamentarnych. Kancelaria p. Prezydenta zaprasza po kolei przedstawicieli stronnictw według ich liczebności. Dzisiaj o godz. 11 był przyjęty przez p. Prezydenta poseł Sławek, prez. klubu sejmowego B. B. O godz. 5 ma wyznaczoną rozmowę poseł Niedziakowski P. P. S., o godz. 7 poseł Róg. Na środę w ten sposób przypadłaby kolejka na posła Rybarskiego. Klub Narodowy. Jaka fazę przybierają te narady, w tej chwili nie pozytywnego powiedzieć nie można. Z dotychczasowych objawów można przewidywać, że przesilenie zaciągnie się na czas dłuższy. (w)

Wniosek Klubu Narodowego

przewiduje, że doroczna sesja budżetowa Sejmu przedłużyłaby się automatycznie o tyle, o ile byłaby odroczone na początku sesji. Warszawa, 10. 12. (AW.) Mimo kryzysu rządowego przewodniczący komisji budżetowej Sejmu nie odwołał posiedzenia tej komisji. Uważają, iż komisja zajmie się sprawami wewnętrznymi, gdyż na porządku dziennym znajduje się sprawa referatów budżetowych.

Z komisji budżetowej

Nowy podział referatów — Klub B. B. się uchyla

Warszawa, 10. 12. (Tel. wł.) Dzisiejsze posiedzenie komisji budżetowej miało charakter nieco ostry. Wobec istniejącej umowy między stronnictwami, ażeby odebrać ważniejsze referaty klubowi B. B., a to z obawy przed sabotowaniem przez niego obrad w komisji budżetowej, tenże klub u-

chylił się wogóle od przyjęcia referatów. Dokonano więc nowego podziału, przyczem Klubowi Narodowemu zostały przydzielone następujące referaty: prezydium rady ministrów (pos. Kordecki), wojska (pos. Czetwertyński) skarbu (pos. Rybarski) oraz emerytury i długów (pos. Rybarski).

względnie obwodach, w których poszliśmy samodzielnie, pod własnym sztandarem.

Powiatem wzorowym dla Stronnictwa Narodowego pod względem pracy na wsi jest powiat wolsztyński. Systematycznie tam od szeregu już lat prowadzona praca polityczna i oświatowa wśród ludu wiejskiego pp. Ludwika Wróbla (ojca), dr. Tadeusza Wróbla (syna) i innych działaczy narodowych wydała tak poważne owoce, że połowa mandatów wiejskich przypadła liście Stronnictwa Narodowego. Inne powiaty powinny sobie wziąć wolsztyński za wzór, jak należy planowo pracować na wsi i dochodzić do dużych rezultatów.

Na wyrazy serdeczne zasługuje dalej kresowy powiat międzychodzki, który z wielkim zapalem i ofiarnością zerwał się do pracy, i to bardzo trudnej, mając przeciwko sobie szereg stronnictw, a przedewszystkiem „sanację”, możnymi wpływami popartą i nieprzebiegającą w środkach, czego dowodem jej pójsie w jednym, zwartym szeregu z Niemcami. Wbrew temu wszystkiemu, i chociaż skrupowano pracę Stronnictwa Narodowego w pasie pogranicznym, odrębna lista narodowa zdobyła

6 mandatów spośród 16 przy sromotnej klęsce Bloku Bezpartyjnego Współpracy z Rządem (1 mandat).

W powiecie poznańskim Stronictwo Narodowe szło w bloku z „Piaśtem”, silnie podkreślając program narodowo-gospodarczy i w sposób zdecydowany zaznaczając swoje wpływy. Rezultat jest znany: największa ilość głosów (8456) i 19 mandatów przypadło w udziale blokowi narodowo-gospodarczemu; N. P. R. zdobyła 6102 głosy i również 19 mandatów; a „sanacja” wykazuje zaledwie 3422 głosy i 7 mandatów Niemcy mają 849 głosów i 2 mandaty. P. P. S. — 1971 głosów i 3 mandaty.

Z wyraźnym powodzeniem została robota na wsi rozpoczęta w niektórych obwodach szeregu dalszych powiatów, jak w powiecie śmigiełskim, odolanowskim, obornickim, inowrocławskim, kościańskim itp.

Część powiatów głosować będzie dopiero w przyszłą niedzielę.

Początek zrobiony. Będzie on bodźcem do dalszej, planowej, systematycznej pracy polityczno-organizacyjnej Stronnictwa Narodowego na wsi.

Wszyscy kierownicy we wszystkich powiatach niechaj sobie uświadomią,

że robota ta musi być zrobiona. Władze organizacyjne nie zwolnią z tego ani jednego powiatu. Każde miasto powiatowe ma obowiązek wobec swojego powiatu. Tego żąda od nas przyszłość ruchu narodowego w naszej dzielnicy.

Powiat śmigiełski

Wybory w pow. śmigiełskim przyniosły duże zwycięstwo ugrupowaniom narodowym.

Na ogólną liczbę 22 mandatów wspólne listy Stronnictwa Narodowego i „Piaśta” zdobyły 14, N. P. R.-Prawica 6, „sanacja” 2.

Powiat wągrowiecki

Według źródeł półrządowych wynik wyborów z gmin wiejskich w pow. wągrowieckim jest następujący: N. P. R.-Prawica 10 mandatów (poprzednio 10), Chrześć. Rolnicy 9 (poprzednio 5), „Piast” 5 (poprzednio 9), Ch. D. 3 (poprzednio 0), Stronictwo Narodowe 1 (poprzednio 0), P. P. S. 0 (popr. 1), Niemcy 1 (popr. 5).

W rzeczywistości kilku narodowców przeszło także z listy Chrześcijańskich Rolników. Biorąc pod uwagę, że z rad miejskich pow. wągrowieckiego wybrani zostaną prawdopodobnie tylko narodowcy, stwierdzić należy, że reprezentacja Stronnictwa Narodowego w sejmiku powiatowym będzie poważna. Do tej pory Str. Narodowe nie było wcale w sejmiku reprezentowane.

Powiat wolsztyński

Do sejmiku pow. wolsztyńskiego wybrano z gmin wiejskich: narodowców 16, „piastowców” 3, „sanatorów” 3, Niemców 4 (poprzednio było ich 7), oraz jednego bezpartyjnego przedstawiciela Kółek Rolniczych.

Do tych 27 mandatów wiejskich dochodzi jeszcze 5 mandatów z miast. Biorąc pod uwagę skład rad miejskich, przypuszczać należy, że 4 mandaty przypadną narodowcom.

Tęsamem na ogólną liczbę 32 członków sejmiku będzie 20 narodowców, co oznacza ogromną przewagę obozu narodowego.

Powiat odolanowski

W wyniku wyborów do sejmiku pow. odolanowskiego Stronictwo Narodowe zdobyło 6 mandatów. N. P. R.-Prawica 3, „Piast” 6, Wielkopolski Zw. Włóś 5, Chrześć Rolnicy 1, cizakowcy 1, B. B. 1, P. P. S. 1, Niemcy 4. Ogólna liczba mandatów wynosi 28. Zaznaczyć należy, że Stronictwo Narodowe dopiero od niedawna rozpoczęło w powiecie pracę na wsi.

Klęska P. P. S. w pow. wrzesińskim

Wynik wyborów do sejmiku pow. wrzesińskiego jest następujący:

lista nr. 1 N. P. R.-prawicy — 5 245 głosów i 11 mandatów, lista nr. 2 P. P. S. — 1 278 głosów i 1 mandat,

lista nr. 3 rolnicza (kompromisowa) — 5 936 głosów i 12 mandatów.

Ogólna liczba mandatów wynosi 24. Powiat podzielony był na 3 okręgi. Uprawnionych do głosowania było 16 729, głosowało 12 471, t. j. około 75 procent.

Przed dwoma laty wynik wyborów w pow. wrzesińskim był następujący: N. P. R.-prawica 6 mandatów, P. P. S. 6, lista rolnicza 11, Niemcy 1. Obecnie więc P. P. S. straciła blisko 85 proc. swego posiadania głównie na korzyść N. P. R.-prawicy.

Głosowanie odbyło się wszędzie spokojnie przy pięknej pogodzie.

Ofensywa dr. Schachta przeciw planowi Younga

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Paryż, w grudniu.
Zaledwie kilka tygodni dzieli nas od drugiej konferencji haskiej. W tych warunkach zrozumiałem jest, że nowe memorandum oślawione dr. Schachta, którego nieprzejednane stanowisko w czasie paryskich obrad ekspertów wszyscy mają jeszcze żywo w pamięci, uważane jest przez francuską opinię za bardzo znamienne przygrzywkę do układów międzynarodowych. W manifestcie tym p. Schacht dowodzi, że Niemcy mogą wykonywać tylko plan Younga, lecz nie wytrzymają już nowych ciężarów finansowych, jakie przejął rząd Rzeszy w międzyczasie w układach z Belgią i z Polską. Schacht zaatakował poza tem finansową politykę Rzeszy.

Panuje tutaj przekonanie, iż manewr, lub jak niektórzy wyrażają się — bomba prezesa Reichsbanku ma cel podwójny. Ofensywa ta z jednej strony jest wymierzona przeciwko polityce wewnętrznej niemieckiego rządu, a z drugiej przeciwko planowi Younga, tj. pokojowemu wyrównaniu rachunków powojennych. „Ostrzeżenie“ dr. Schachta nie odnosi się wyłącznie do Niemiec, ale równocześnie do ich wierzycieli. Jeżeli się pomyśli, że dnia 22 grudnia ma się odbyć plebiscyt Hugenburga przeciwko planowi Younga, to jest rzeczą niezawodną, iż manifestacja finansisty Schachta, znanego ze swych uczuć i ambicji nacjonalistycznych, jest tylko wodą na młyn pangermanistów. Wobec wystąpienia publicznego prezesa Reichsbanku naród niemiecki nie ośmieli się wyciągnąć zeń odpowiednich konsekwencji, mówiąc, iż organizatorzy referendum przeciw planowi Younga muszą mieć jednak rację, skoro pierwszy ekspert Rzeszy wypowiada się przeciw niemu i związanym z nim układom. Dr. Schacht wprowadza również w błąd niemiecką opinię, utrzymując, iż rzekomo drobne ustępstwa finansowe przyznane przez Berlin od czasu konferencji ekspertów niektórym państwom na zasadzie układów wyrównawczych, uniemożliwiają wprowadzenie w życie pierwotnego planu Younga, pod którym figuruje podpis prezesa Reichsbanku. Memorandum jego podnieca więc tylko zapalczywość uczuć i manifestacji pangermanistycznych.

Rząd niemiecki zaprotestował co prawda w oficjalnej nocie przeciwko „ostrzeżeniu“ dr. Schachta. Jednak protest ten nie jest zbyt energiczny. W niektórych tutejszych kołach politycznych wyrażane jest mniemanie, iż rząd Rzeszy nie jest memorałem ani zaskoczony, ani nie jest z niego tak niezadowolony, jakby to chciał wykazać zagranicy. Trudno sobie wyobrazić, pisze we „Figaro“, p. Chaumeix, ażeby dr. Schacht, pomimo wysokiego stanowiska jakie zajmuje, powziął swą inicjatywę bez poprzedniego poinformowania o niej rządu berlińskiego. Nie można uwierzyć, by mógł potępić samodzielnie w razie katagorycznego zabronienia mu ogłoszenia memorału. Nie należy zapominać, że memorał dr. Schachta został wysunięty w chwili, kiedy Niemcy przygotowują się do ostatecznej walki, celem osiągnięcia ostatecznych ustępstw, a przede wszystkim uregulowania sprawy Saary.

Demonstracja dyrektora Reichsbanku służy więc interesom niemieckim. Jej szkody, przez wprowadzenie domniemanego zamieszania umysłów, okazały się niewątpliwie złudne.

W tym samym duchu wyraża się p. Bernus w „Journal des Débats“. Jego zdaniem, manifestacja dr. Schachta mogła być powzięta wspólnie z rządem i być przeznaczoną przede wszystkim dla opinii zagranicznej. W przeddzień konferencji haskiej i w czasie rozmów, prowadzonych w Paryżu w sprawie Saary — co do której memorał ów robi ciekawą aluzję — rząd niemiecki chciał niewątpliwie wykazać trudności na jakie go rzekomo naraża plan Younga celem wywarcia presji na konferencję międzynarodową i zajęcia stanowiska nieprzejednanego wobec wierzycieli, którym nietylko żadnych ustępstw nie chce poczynić, ale nawet pragnie cofnąć się z zajętych uprzednio pozycji. Podobny manewr nie pierwszy raz był próbowany, co nie wyklucza możliwości, że dr. Schacht poszedł nieco za daleko, wykorzystując sposobność dla zaatakowania rządu na terenie polityki wewnętrznej.

P. Bernus oświeca jeszcze lepiej poczynania dr. Schachta, przypominając,

że w czerwcu 1928 r., w prywatnej rozmowie, jaką miał dyrektor Reichsbanku w miejscowości kąpielowej w Pymont, dał właściwie klucz do całej swojej polityki, oświadczając: „Powinniśmy tak prowadzić naszą politykę ekonomiczną, finansową i pożyczkową, ażebyśmy się stali niewypłacalnymi, ponieważ nie chcemy płacić“. W rok później, w wywiadzie, udzielonym „Journal de Genève“, dr. Schacht jeszcze dobitniej wyjawiał istotną politykę odwetową Niemiec, mówiąc: „Nie będzie mowy o rekonstrukcji Europy, dopóki traktat pokojowy, który jest traktatem wojennym, zostanie utrzymany i dopóki Polacy nie oddadzą nam „korytarza“ i Gdańską“.

Te tezy są zbyt wymowne, żeby trzeba było do nich dorzucać jakiegokolwiek komentarz. Przedstawiciele Niemiec stosują różną taktykę, dążąc

rozmaitemi drogami do tego samego celu, którym jest przekreślenie odpowiedzialności za wypowiedzenie wojny i stopniowe unicestwienie traktatu wersalskiego. Odniesione dotąd sukcesy, mogą być tylko zachętą do kontynuowania tych manewrów. Demonstracja dr. Schachta, głosząca, że Niemcy są rzekomo zagrożone kryzysem finansowym jest ciosem wymierzonym w komercjalizację odszkodowań niemieckich, do czego Francja przywiązuje wielką wagę pragnąc uzyskać od Niemiec natychmiast większą sumę pieniędzy. Nadzieje te mogą się okazać złudnymi. Ale czy dlatego nie należałoby być ostrożnym z ewakuacją resztki Nadrenji?

Wystąpienie dyrektora Reichsbanku nie jest szczęśliwym wstępem do II aktu konferencji haskiej. Otworzy się ona w atmosferze specjalnie ciężkiej. Niemcy zresztą, wykorzystując zawiłą sytuację ogólną nie ośmielają się przeprowadzić zwartego ataku na ostatnie pozycje i wygrywać, jak zwykle byłych sprzymierzeńców jednych przeciw drugim.

I. Briares.

Na tle przesilenia

Od soboty mamy przesilenie gabinetowe. W poniedziałek minął trzeci dzień przesilenia, a końca jego nie widać.

Uchwała piątkowa Sejmu, przyjęta tak olbrzymią większością głosów, jest poważnym krokiem ku zmianie stosunków. Fakt, że rząd widział się zmuszonym — pomimo oświadczeń, jakie slyszyliśmy podczas dyskusji całodzienniej — do zastosowania się do postanowień art. 58 konstytucji i wyciągnięcia z uchwały sejmowej konsekwencje, przewidziane przez konstytucję, jest objawem pewnego załomu i sukcesem zasady poszanowania prawa.

Art. 45 konstytucji wyraźnie postanawia, że „Prezydent mianuje i odwołuje prezesa Rady Ministrów“. Kwestja zatem powołania nowego rządu jest wyłącznym atrybutem głowy państwa i Sejm do tej sprawy się nie miesza. Nie oznacza to bynajmniej, żeby głowa państwa nie zasięgała opinii parlamentu w tej mierze, ale zależy to wyłącznie od jego woli i ewentualne te opinie w niczem jego postanowień nie kępują.

Forma, w jakiej Sejm wypowiedział się o działalności gabinetu p. Światalskiego, była zastosowana po raz pierwszy w życiu odrodzonej Polski. Dotąd rządy upadały także i z braku odpowiedzialnej większości w parlamencie, jednakże nigdy jeszcze Sejm w apodyktycznej formie nie wypowiadał swej woli. Bezpośrednio od uchwał sejmowych upadło kilka gabinetów. Tak np. upadł gabinet gen. Sikorskiego, ale wtedy Sejm odrzucił niektóre kredyty z funduszu dyspozycyjnego dla premiera, zaznaczając jasno, iż czyni to z braku zaufania do rządu. P. Sikorski i z tego faktu wyciągnął konsekwencje. Drugi wypadek obalenia rządu zaszedł z p. Bartlem, kiedy Sejm dn. 30 września 1926 r. odrzucił wniosek rządu o dodatkowe kredyty 54 miliony zł, a Senat tę uchwałę akceptował. P. Bartel wyciągnął także konsekwencje i zaraz dn. 2 października przyszedł do władzy rząd marsz. Piłsudskiego.

Były również obalenia poszczególnych ministrów. Przed majem zachodziło one kilkakrotnie, po maju wyrażono brak zaufania ministrowi spraw wewnętrznych śp. Młodzianowskiemu i ministrowi oświaty Sujkowskiemu, którzy ustąpili, a wraz z nimi rząd, ponownie przez p. Prezydenta zaraz powołany do władzy. Obecny Sejm miał tylko raz do czynienia z kwestją zaufania do ministra sprawiedliwości: mianowicie Klub Narodowy po usunięciu pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, p. Seydy Władysława, zgłosił wniosek o votum nieufności dla min. Cara, wszelako wniosek ten nie znalazł poparcie na lewicy i nie uzyskał wskutek tego większości.

W okresie pomajowym starano się zawsze, by zmiany gabinetowe odbywały się jak najszybciej, a okres przesilenia trwał jak najkrócej. Dlatego też kryzys po pierwszej dymisji p. Bartla trwał dwa dni. Kryzys po ustąpieniu rządu marsz. Piłsudskiego w czerwcu 1928 r. trwał zaledwie dzień. Inaczej już było z ponownym przesileniem po p. Bartlu, który powziął decyzję ustąpienia jeszcze w połowie marca, jednakże wstrzymał się z oficjalnym ogłoszeniem do połowy kwietnia, kiedy już nie było Sejmu, i wtedy w ciągu dwóch dni został stworzony gabinet p. Światalskiego.

Było ambicją systemu pomajowego, by kryzysy zostały likwidowane najszybciej, a w ten sposób, by wykazać wyższość tego systemu nad dawnym.

Dlatego też w sobotę, gdy stało się wiadome postanowienie p. Prezydenta o przyjęciu dymisji p. Światalskiego, przypuszczano pierwotnie, że chodzi również o rychłe zlikwidowanie kryzysu. Wchodzący wtedy w grę dwie kombinacje: zastosowania tzw. silnej ręki, a w tym wypadku liczono się z możliwością kandydatury pp. Piłsudskiego lub Prystora, lub też zastosowania metody zbliżenia się ku parlamentowi, a w takim razie wysuwano kandydaturę min. Matuszewskiego.

Stąd też gdy wieczorem około godz. 10 pojawił się komunikat kancelarii cywilnej o decyzji p. Prezydenta, który w ciągu dnia odwiedził niedysponowanego marszałka Piłsudskiego w generalnym inspektoracie armji, decyzji odbycia konferencji celem usunięcia trudności budżetowych, potraktowano to jako zmianę sytuacji i metod. W kołach politycznych zwracano uwagę, iż zarzut, jakoby w okresie prac nad budżetem dymisja rządu komplikowała prace budżetowe, znajduje przeciwwagę w poprzednich precedensach, żeby wspomnieć tylko dymisję premiera Bartla podczas debat nad praworozum budżetowym jesienią 1926 roku, po której to dymisji objął władzę rząd marsz. Piłsudskiego.

Przeważała opinia, że taki przebieg przesilenia w danej sytuacji nie przewiduje szybkiego zlikwidowania. — Zwracano uwagę, że okres 5-ciomiesięczny, przeznaczony na opracowanie przez Sejm budżetu, został już ograniczony przez miesięczną przerwę przez odroczenie sesji przez zarządzenie p. Prezydenta z dn. 5 listopada. Konferencje niewątpliwie mogą się przeciągnąć, zresztą ich organizacja wskazuje, że tempo narad nie jest szybkie: w sobotę dymisja, a w poniedziałek dopiero pierwsze narady z marszałkami obu ciał ustawodawczych. Wszystko zatem zdaje się zapowiadać, że przesilenie potrwa dłużej, a słychać głosy, że likwidacja jego mogłaby nastąpić dopiero — przed świętami Bożego Narodzenia. Czyli, że okres prac sejmowych znacznieby się ukrócił.

Przypomina to sytuację, jaka się wyłoniła po ustąpieniu rządu Ponikowskiego w czerwcu 1922 r., kiedy nagle wystąpiły — „wątpliwości konstytucyjne“ i trwały przez półtora miesiąca.

H. W.

**DEFICYT HANDLOWY
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE**

PRZYPOMNIENIE.

Święta! Gwiazdka! Choinka! Tradycyjny zwyczaj!
Czeka Cię moc wydatków, więc dobrze obliczaj!
Wszystko wydać — nie sztuka, a potem co będzie?
I po Świętach żyć trzeba — czy masz to na względzie?
Z kredką w rękę, oszczędnie, rozwiąż to zadanie,
do P.K.O. złóż przedzej — wszystko co zostanie.

nw 5837

*Proszek i Mydło
Regera
najlepsze!*

„Temps“ o sytuacji w Polsce

Półoficjalny „Temps“ omawia w artykule naczelnym położenie polityczne w Polsce. Po wstępnych uwagach sytuacyjnych, rojących się od nieścisłości, dochodzi do następujących wniosków:

„Dlatego też obecny kryzys wydaje się być bez wyjścia, o ile chcieliby go rozwiązać środkami normalnymi. Jest tylko jedyne wyjście, o którym możnaby logicznie pomyśleć, jeżeli chcieliby się trzymać reguł parlamentarnych: mianowicie zbliżenie między blokiem rządowym, a grupą socjalistyczną, która zresztą popierała marszałka Piłsudskiego bezpośrednio po zamachu stanu z 1926 roku. Lecz obecne stanowisko grupy socjalistycznej zdaje się zamykać drzwi do wszelkiej kombinacji tego rodzaju. Z drugiej strony nie wydaje się, by rząd fachowy, utworzony wyłącznie z osobistości, wybranych z poza parlamentu, a który miałby za jedyne zadanie przeprowadzenie budżetu, miałby lepsze szanse powodzenia niż rząd Światalskiego, który, wskutek swego układu, posiadał charakter gabinetu bez określonego (?) zabarwienia politycznego. Jeżeli więc marszałek Piłsudski nie zdecyduje się na otwarte przyjęcie władzy, obejmując prezydjum Rady Ministrów, co mogłoby mu bez wątpienia umożliwić zgrupowanie dookoła siebie chwiejnych czynników (?), żaden inny rząd, wierny jego polityce, nie dozna powodzenia w tem, co doprowadziło do upadku p. Światalskiego.“

„Pozostaje co prawda ewentualność otwartej dyktatury, która tymczasowo pozbyłaby się parlamentu przy sprawowaniu władzy i która narzuciłaby nową konstytucję, rozszerzając władzę prezydenta Rzeczypospolitej z zastrzeżeniem przyjęcia jej następnie przez nowy Sejm. Ta polityka zawierałaby jednak poważne ryzyko i w każdym razie byłaby awanturą. Nie jest rzeczą pewną, czy prezydent Mościcki, który ma wysoki pogląd o swoich obowiązkach, pójdzie na tego rodzaju politykę.“

„Temps“ przypuszcza poza tem, że również minister Piłsudski nie ma zamiaru dokonać zamachu stanu. Półoficjalne pismo francuskie nawołuje następnie naród polski, by w tak doniosłych chwilach nie zapominał o niebezpieczeństwach, jakie mu grożą. Uwagi „Tempsa“, niezbyt zorjentowanego w stosunkach polskich, podajemy ze względów informacyjnych. Jedną natomiast myśl, powtarzającą się już po raz drugi na łamach tego pisma, zasługuje na uwagę, mianowicie obawa przed nowym zamachem stanu, który „Temps“ określa stale jako awanturę.

Pw 7474-62,759

Kilkaset milionów na wzmocnienie niemczyzny

Berlin, 9. 12. (PAT.) W komisji dla kresów wschodnich w sejmie pruskim, przedstawiciel ministerstwa spraw zagranicznych złożył dłuższe oświadczenie o wyniku rokowań między Rzeszą a Prusami w sprawie t. zw. „provincji wschodniej”, mających na celu niesienie pomocy Prusom wscho-

dnim, marchji granicznej, Górnemu Śląskowi, powiatom Śląska opolskiego, graniczącym z Polską itp. Wysokość sumy, wyznaczonej na akcję pomocy będzie wynosiła kilkaset milionów marek, rozłożonych na przeciąg 10 lat.

Rokowania polsko-niemieckie w Paryżu

Paryż, 10. 12. (PA.) Wczoraj rozpoczęły się w Paryżu polsko-niemieckie rokowania w sprawie zastąpienia pewnych postanowień konwencji genewskiej. Rokowania te są dalszym ciągiem negocjacji, prowadzonych w marcu i kwietniu b. r., które zakończyły się układem, ulepszącym procedurę mniejszościową G. Śląska. Obecna faza rokowań obejmuje sprawę zapisów do szkół mniejszościowych.

Wczorajsze posiedzenie inauguracyjne miało charakter formalny. Przewodniczył obradom ambasador japoń-

ski Adatci, który otworzył zebranie kresląc genezę rokowań i streszczając ich przebieg. Po przemówieniach obu szefów delegacji posiedzenie zamknięto. Narazie toczyć się będą rozmowy, mające za zadanie sprecyzowanie pewnych punktów rokowań. W rokowaniach biorą udział prezydent komisji mieszanej na G. Śląsku Calonder oraz reprezentanci sekretariatu Ligi Narodów. Delegacji polskiej przewodniczy min. Sokal, delegat rządu polskiego przy Lidze Narodów.

Stany Zjednoczone a Liga Narodów

Nowy Jork, 9. 12. (AW.) Prezydent Hoover zwrócił się do sekretarza spraw zagranicznych Stimsona z poleceniem wystosowania w imieniu Stanów Zjednoczonych pisma, stwierdzającego gotowość przystąpienia Ameryki do Międzynarodowego Trybunału Rozjemczego w Hadze. Przedstawiciel Stanów Zjednoczonych w Bernie otrzymał ma nakaz doręczenia tego pisma jeszcze w dniu dzisiejszym. Koła opozycyjne senatu twierdzą, iż przystąpienie do Międzynarodowego Trybunału haskiego jest tylko pierwszym

krokiem w kierunku przystąpienia Stanów Zjednoczonych do Ligi Narodów.

London, 10. 12. (Radjo). Krok Ameryki w kierunku przystąpienia do Międzynarodowego Trybunału Rozjemczego w Hadze został tutaj przyjęty z żywym zadowoleniem. „Times” stawia go na równi z wystąpieniem Ameryki w kwestji ograniczenia zbrojeń na morzu i upatruje w nich bardzo pożądaną akcję na rzecz utrwalenia pokoju.

Przeciwno marszałkowi Daszyńskiemu

Warszawa, 10. 12. (AW.) Wielkie poruszenie opinji publicznej wywarły dwa listy prezesa rady ministrów Świtalskiego do marszałka Sejmu Daszyńskiego, kwestjonujące jeden ze zwrotów jego listu do kongresu pracowników państwowych, oraz list min. spraw. wewn. Sławoj-Składkowskiego w sprawie szeregu zwrotów, użytych przez marszałka Daszyńskiego na posiedzeniu Sejmu.

Oświadczenie b. premjera Bartla

Lwów, 10. 12. (AW.) Były premier prof. Bartel zapytany przez przedstawiciela Agencji Wschodniej, oświadczył kategorycznie, iż o wysuwaniu jego kandydatury przy ewtl. tworzeniu nowego gabinetu nic nie wie, jak również nie otrzymał żadnego telegraficznego wezwania do Warszawy, jak o tem doniosły niektóre pisma warszawskie. Premier Bartel wezwania tego nie oczekuje wcale, albowiem poświęcił się całkowicie innym sprawom, a mianowicie kwestjom naukowym. Zapytany wreszcie, czy wobec ciężkiej sytuacji nie dałby się ewentualnie skłonić do przyjęcia teki, premier Bartel odpowiedział: „Kategorycznie — nie”, przyczem wyraził gorące życzenie, aby pozostawiono go nadal w zupełnym spokoju.

Emerytowany prezes sądu apelacyjnego p. Adolf Czerwiński oświadczył przedstawicielowi Agencji Wschodniej, iż nic nie wie o tem, jakoby postawiono jego kandydaturę na ministra sprawiedliwości i nie otrzymał żadnego wezwania telegraficznego z Warszawy.

Skutki nawałnicy na zachodzie

London, 10. 12. (AW.) Burza nad Anglią szaleje w dalszym ciągu. Jak donoszą z pokładu kontrtorpedowca „Walpole” zdążającego z Portsmouth do Chatham, fale zmyły z pokładu dwóch żołnierzy. Pewien oficer zrzucony został o pokład z taką siłą, że odniósł ciężkie rany. Statek White-Star-Line „Homeric” przybył z 24-godzinnem opóźnieniem do Southampton. Statek ten odbył ciężką walkę z wzburzonem morzem, przyczem wielu pasażerów odniosło rany. Również ranni są marynarze.

wartości swej za równorzędne. Autorzy każdej z wyróżnionych prac otrzymali nagrody po 4000 zł. Autorami są: 1) inżynier Kowalski z Gdyni, 2) H. Majewski i T. Kasprzycki z Warszawy, 3) Jan Dąbrowski, Aniela Modzelewska i T. Pankiewicz z Warszawy. Przypuszczalnie bazylika w Gdyni wzniesiona będzie według projektu inż. Kowalskiego z Gdyni.

Potworny samosąd

Warszawa, 10. 12. (Tel. wł.) We wsi Sitaniec pod Zamościem pomiędzy gospodarzem Magrytem a jego żoną i synami dochodziło do nieporozumień na tle dochodów z gruntu. Wreszcie synowie wraz z matką odbyli sąd nad ojcem i wydali na niego wyrok śmierci. Gdy Magryt spał, założyli mu sznur konopny na szyję i zadusili. (w)

Pogrzeb ofiar katastrofy lotniczej

Lwów, 10. 9. (PAT.) Przy licznych udziale przedstawicieli władz wojskowych i cywilnych, oraz licznych rzesz publiczności odbył się tu dziś pogrzeb 3 tragicznie zmarłych lotników, ofiar katastrofy samolotowej, która wydarzyła się dn. 5. bm. wskutek zderzenia 2 samolotów w powietrzu. Zwłoki 2 ofiar tej katastrofy przetransportowane zostaną do Warszawy. Dziś w szpitalu wojskowym zmarł ppor. Mieczkowski jako czwarta ofiara tej katastrofy.

Ze Stronnictwa Narodowego

Zebranie Koła Poznań-śródmieście

Na wczorajszym zebraniu Koła śródmiejskiego Str. Narodowego w salce przy św. Marcynie 65 wygłosił przy wielkiem zainteresowaniu obecnych p. red. Harniczek referat o tak aktualnem w chwili obecnej zagadnieniu konstytucji. Wskazawszy na znaczenie, jakie dobra konstytucja posiada specjalnie w naszym państwie, którego położenie geograficzne wymaga jak najwzajemniejszego zespolenia wszelkich sił, omówił referent projekty lewicy i t. zw. Bezpartyjnego Bloku współpracy z rządem, przecistawiając im zasady, na których Str. Narodowe pragnie oprzeć podstawy konstytucji trwałej, wiodącej Polskę do stanowiska mocarstwa.

W dyskusji poseł m. Poznania, p. prof. Paczkowski, przedstawił jasno to, co nasze narodowe stanowisko w sprawie konstytucji różni od dążeń sanacyjnych, poczem nadzwyczaj interesująco i dowcipnie opowiedział o przebiegu posiedzenia sejmowego, zakończonego votum nieufności dla gabinetu dr. Świtalskiego oraz systemu rządzenia sanacji. System ten, ze szczególnem uwzględnieniem stosunków w Wielkopolsce, naświetlił doskonale p. poseł Karol Rzepecki, przytaczając szereg przykładów nierównomiernego traktowania przez władzę administracyjną obywateli przekonanych narodowych.

W komunikatach przewodniczący p. red. Powidzki poruszył sprawy organizacyjne i podał do wiadomości nazwiska nowoprzyjętych przez zarząd członków. Zebranie, którego cały przebieg był nadzwyczaj interesujący, zamknięto po godz. 10.

Do naszych Czytelników

Wobec tego, że agencje telegraficzne podały tendencyjne sprawozdania o wyniku wyborów do sejmików powiatowych w województwie poznańskiem, zwracamy się do Czytelników naszych z gorącą prośbą o możliwe szybkie przysłanie nam szczegółowych wyników wyborczych wraz z komentarzami.

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ CZY JESTEŚ W SKLEPIE POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 1/2 zł, w Gańsku na Warszawie 8,90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,94 zł, gotówką — 212,52 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,54 zł, gotówką — 173,19 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 10 grudnia 1929.
Na dzisiejszej giełdzie panował naogół spokój a tylko obroty ograniczyły się do

papierów o stałym oprocentowaniu. Za 5 proc. poź. konwers. płacono 49 proc., za 8 proc. listy zast. hipoteczne Zach. Pol. T-wa Kredyt. 91,50 proc. w złocie, za 8 proc. listy dolarowe ziemskie 88,50 proc. (przy dew. 8,89) i za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 38 proc., natomiast oddawano 6 proc. listy żytnie po 21,— za 1 ctr. mtr.).

Akcje bankowe i przemysłowe bez transakcyj i bez notowania. Dopytywano się o Bank Polski po 166,—, oddawano Bank Związku po 78,50, Herzfeldy po 40,— i R. Maya po 90,—, zaś płacono za Piechcin po 55,—. Nie było jednakże z jednej strony oddawców, a z drugiej strony nabywców.

Cedula urzędowa z dnia 10 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% listy zastawne Zach. Pol. T-wa Kredyt. Mieszk. w Poznaniu 91,50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 88,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 38% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,— O.
Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 10 grudnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. tr 8,90 sp. 8,92 kup. 8,88

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	359,64	360,54	358,74
Lordyn	043,60	043,61	043,39
Nowy Jork	008,88,8	008,90,8	008,86,8
Paryż	035,08 1/2	035,17	035,00
Praga	026,42 1/2	026,45	026,36
Szwajcaria	173,11	173,54	172,68
Sztokholm	240,40	241,00	239,80
Wiochy	046,65	046,77	046,53

Papiery państwowe i obligacje:

4% poź. inwest. 000,00 116,75 117,00
5% poź. premj. dol. 000,00 000,00 066,75
5% poź. konw. 000,00 000,00 049,75

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—125,00
Bank Handlowy	000,00—119,00
Bank Polski	169,00—176,00
Bank Zachodni	000,00—080,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
W. T. F. Cukru	000,00—028,25
Firley	000,00—038,00
Cegielski	000,00—049,00
Lilpop	040,00—041,00
Starachowice	022,75—022,50
Zieleniewski	000,00—067,00

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleist. za 1000 kg.

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 10 grudnia 1929.

Pszenna march od st. załł
76-77 kg. przeciętna jakości 236,00—237,00
Tendencja słaba.
Żyto march od stacji załad
72 kg. przeciętna jakości 167,00—170,00
Tendencja słaba.
73 kg. przez Wartę, Noteć do Berlina 000,00—179,00
Tendencja słaba.
Owies march do stacji załad 145,00—156,00
Tendencja słaba.
Jęczmień browarny 187,00—203,00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 167,00—177,00
Tendencja spokojna.
Kukurydza Rumuńska zdrowa sucha, wprost fr. wag. Berlin 000,00—164,00
Tendencja słabsza.
Mąka pszenna 29,00—34,75
Tendencja słabsza.
Mąka żytnia 23,75—27,20
Tendencja słabsza.
Ospa pszenna 11,00—11,50
Tendencja spokojna.
Ospa żytnia 10,00—10,50
Tendencja spokojna.

Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr. ad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Bób polny	19,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Makuch rzepakowy	18,40—18,90
Makuch liniany	23,80—24,00
Łubin niebieski	13,75—14,75
Łubin żółty	16,50—17,25
Wyłoki suszone	08,20—08,50
Srót Soja	17,80—18,30
Płatki ziemniaczane	14,80—15,40
Słoma żytnia pras. drut.	1,30—1,55
Słoma pszenna pras. drut.	1,25—1,40
Słoma owsiana pras. drut.	1,20—1,35
Słoma jęczm. pras. frut.	1,20—1,30
Słoma żytnia dl. wiąz.	1,15—1,60
Słoma żytnia pras. sznur.	1,25—1,35
Słoma pszenna pras. sznur.	1,20—1,30
Sieczka	1,95—2,20
Siano zw. handl.	2,75—3,15
Siano dr. I. pokos.	3,20—3,80
Tymoteusz luźny	4,30—4,80
Siano konicz.	4,20—4,70
Siano mielitz luźne (Warta)	2,50—2,90
Siano mielitz luźne (Havel)	2,40—2,70

Uwaga do żyta: Zakończenie 180 fr. wagon Berlin.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 10 grudnia 1929.

Wyplaty na Warszawę 46,75—46,95
Noty wielkie: 46,60—47,00

Polityczne oblicze nowego rządu czechosłowackiego

W jednym tylko punkcie charakter polityczny nowego gabinetu zbliża się do rządu poprzedniego, stojącego przez trzy lata u steru: składa się on zarówno z czechosłowackich, jak i niemieckich przedstawicieli. Projekt narodowego rządu czechosłowackiego, z wykluczeniem Niemców, okazał się w ciągu przewlekłych rokowań, za nie- możliwy do urzeczywistnienia. Zdaje się, że odtąd mieszany skład gabinetu w republice czechosłowackiej staje się polityczną koniecznością. A tego zdaje się nie usunie taki, czy inny stosunek sił partyjnych w samym obozie czechosłowackim.

Tym razem wchodzi z obozu niemieckiego do gabinetu agrariusze i socjalni demokraci, podczas gdy w poprzednim zasiadała, obok stronnictwa chłopskiego, frakcja chrześcijańsko - społeczna. Nowością jest, że dwóm ministrom Niemcom przypadły w udziale ważne i wpływo- we teki: zdrowia (dr. Spina) oraz opieki społecznej (dr. Czech). Na ogólną ilość szesnastu resortów ministerjal- nych Niemcom przypadły zatem zno- wu dwa, jak było już od 1926 roku. Natomiast przejściowy eksperyment z Węgrami skazany został zgóry na nie- powodzenie, to też w bliskiej przyszło- ści żaden chyba premier więcej do tej koncepcji nie wróci.

Nie sprawdziły się uporczywe po- głoski o koalicyjczy czernono-zielonej. Agrariusze wraz z socjalistami tworzą wprawdzie rdzeń nowej większości parlamentarnej i nadają gabinetowi w głównych zarysach charakter polityczny, ale obok nich znajdują się w łonie rządu jeszcze trzy inne partje, nienależące klasowo ani do jednego, ani drugiego czołowego obozu, miano- wicie narodowi demokraci, czescy lu- dowcy katolicy i stan średni, repre- zentowany przez ugrupowanie rze- mieśniczo - przemysłowe. Ludowcy mają dwóch, narodowi demokraci i przemysłowcy po jednym resorcie, a wraz z ministrem skarbu, którym zo- stał fachowiec pozapartyjny, pięć tek w gabinecie zatrzymały czynniki, nie- mające organizacyjnie nic wspólnego z blokiem zielono - czerwonym. Ra- zem weszli do rządu reprezentanci ośmiu stronnictw, z pośród tych sześć jest czeskich, a dwa niemieckie. Po czeskiej stronie pierwszeństwo mają jak dawniej agrariusze (4 teki), po nich kolej przechodzi na socjalnych demokratów (3 teki), narodowych so- cjalistów (2 teki), ludowców (2), naro- dowych demokratów (1), przemysłow- ców (1).

Przy krytycznym ocenianiu nowej sytuacji w sejmie i rządzie dwie cha-

rakterystyczne rzeczy narzucają się przede wszystkim. Jest to najpierw niezbyt fakt, że solidarność ugrupo- wań socjalistycznych przewyższa dawniejszą wzorową dyscyplinę par- tyj niesocjalistycznych, które nie po- stępowały w danym wypadku — dość karnie, ulegając blokowi socjalistycz- nemu. A powtóre uderza 67 procento- wa większość rządowa w samym sejmie, gdzie od 1920 roku takiej li- czebnej większości nie było. Zwykle rozporządzał gabinet większością kilku- nastu, nawet kilku głosów, często ra- zem z ministrami - posłami. Ta ol- brzymia większość głosów rządowych jest zatem w Czechosłowacji politycz- ną nowością. Przyszłość pokaże, czy wytrzyma ona próbę ognia pod wzglę- dem jednolitej współpracy programo- wej.

Okoliczność, że słowaccy katolicy pozostają tym razem poza koalicją i nie są reprezentowani w rządzie, spo- wodowana została względami raczej partyjnymi, niżli narodowymi. W żad- nym razie nie można twierdzić, jako- by Słowacy z obozu ks. Hlinki z powo- du jakiegoś separatyzmu dzielnicowe- go nie chcieli wstąpić do rządu i wole- li antypaństwową opozycję od lojalnej współpracy z stronnictwami czeskie- mi. Tak było w latach 1923—1925. O- becnie ma się rzecz inaczej. Ks. Hlin- ka ubiegał się o czynny udział w rzą- dzie, tylko popełnił błąd taktyczny, który zresztą wykorzystali socjaliści, stawiając otwarcie veto przeciw jego wejściu do rządu. I u nich decydowa- ły więcej motywy partyjne, niżli na- rodowo - polityczne. Chodziło im mianowicie o to, by w nowej koalicji żywiły niesocjalistyczne nie były zbyt mocne i dlatego usunęły zgóry dwa stronnictwa, przeciw którym mie- li najwięcej zastrzeżeń: słowackich katolików i niemiecką grupę chrześci- jańsko - społeczną. Czeskie partje nie- socjalistyczne wyrażają żal z powodu braku w rządzie słowackich katoli- ków, lecz nie czuli się już sami na si- łach, by przełamać w szóstym tygod- niu żmudnych rokowań opór socjali- stów. Przeważa jednak nadzieja, że i tak uda się nawiązać od wypadku do wypadku bliższy kontakt z ks. Hlinką, który na uprawianie antypaństwowej opozycji już się nie zdecyduje.

A więc na kompromisie i podziale wpływów zakończyła się półtorami- sięcna walka stronnictw. Najbliższa przyszłość pokaże, wiele było w tem wszystkim mądrości politycznej, a ile przebiegłości taktycznej. Podsta- wa do pozytywnej pracy jest stworzo- na, a to jest tymczasem rzeczą najwa- żniejszą. V. Dresler.

Po nielegalnym zjeździe Związku Oficerów Rezerwy

Stosunki, jakie się ostatnimi czasy wytwarzają w poważnym, bo zrzeszają- cym kilkanaście tysięcy członków Związku Oficerów Rezerwy Rz. P., bu- dzą troskę nie tylko wśród członków tej organizacji, lecz i w całym społeczeń- stwie. Od czerwca 1928 roku, daty wal- nego zjazdu delegatów Z. O. R. w Toru- niu, na którym zrzekł się prezesury związku ppłk. rez. dr. Stanisław Szur- lej, a ster władzy ujął w swe ręce ów- czesny minister komunikacji mjr. rez. inż. Paweł Romocki, pewna grupa lu- dzi zaczęła urabiać zrzeszenie na teren gry politycznej, prowadzonej w duchu pomajowym.

Tendencje tej grupy ujawniły się ostrzej na następny zjazd, katowic- kim zjeździe delegatów w lipcu 1929 r. W Katowicach z wielkim trudem prze- forsowano ponownie kandydaturę p. Romockiego na prezesa zarządu głów- nego Z. O. R. i przyłączono Związek, pod osobiście wywarłym przez gen. Ro- mana Góreckiego naciskiem, do „sana- cyjnej” Federacji. Wywołało to w łonie Związku wyraźne objawy niezado- wolenia, tarcia i rozdziewki i odbiło się ujemnie na spoiściści Związku.

Zatrważające te symptomy nie wpły- nęły bynajmniej osłuszająco na twórców tego smutnego dzieła. Prowadzili akcję swoją w dalszym ciągu i ukoro- nowali ją wreszcie niespodzianym zwo- łaniem na dzień 1 grudnia br. do stoli- cy nadzwyczajnego walnego zjazdu de- legatów Z. O. R., który na miejsce, opróżnione w zarządzie głównym przez p. Romockiego, wybrał ppor. rez. mini- stra przemysłu i handlu, Eugenjusza

Kwiatkowskiego, i uchwalił znaną już wiernopoddaną deklarację, w której Z. O. R., niby jakaś organizacja wybit- nie polityczna, zaznacza, iż „przechodzi do czynnej akcji na rzecz nowego us- troju.” Odnosi się to do ustroju, opar- tego na zasadach obozu „współpracy z rządem”.

Czy deklaracja tej treści była wyra- zem uczuć i poglądów wszystkich, a przynajmniej większości oficerów re- zerwy, zrzeszonych w Związku, inteli- gentów niezależnych, pracujących za- wodowo (adwokatów, lekarzy, inżynie- rów, handlowców, przemysłowców, urzędników itd.)?

Na powyższe pytanie odpowiedzieć musimy z bezwzględna stanowczością przecząco, a czynimy to, opierając się na danych, których nikt zakwestjono- wać nie może.

Przedewszystkiem zjazd grudniowy zwolany został nieprawdnie, z pominię- ciem wyraźnych postanowień statutu Z. O. R. Statut ten w paragrafie 11 przewiduje zwołanie walnych zjazdów delegatów w terminie 6-tygodniowym, a w wypadkach nagłych — na żądanie komisji rewizyjnej zarządu głównego, lub 1/3 okręgów — w terminie 30-dnio- wym. Tymczasem zarząd główny na po- siedzeniu w dniu 10. 11. b. r. uchwalił zwołać zjazd już na 1. 12., a więc w ter- minie 20-dniowym. Zawiadomienia o zwołaniu zjazdu okręgi otrzymały oko- ło połowy listopada.

W czem należało szukać przyczyn pośpiechu, ujawnionego przez zarząd główny Z. O. R. w tym wypadku? Ze- wnętrznym pozorem była rezygnacja te-

g. zarządu, powzięta i zgłoszona rów- nież na posiedzeniu w dniu 10. 11., a stawiająca w dziwnym świetle wybory, przeprowadzone na zjeździe katowic- kim, jeśli się zważy, iż prezes wraz z członkami prezydium zgłaszają dymisję w 4 miesiące po objęciu urzędowania...

Właściwy powód był inny. Pisała o tem prasa narodowa w przeddzień zjazdu:

„Pomiędzy oficerami rezerwy panu- je przekonanie, że organizatorom zjaz- du więcej chodzi o cele polityczne, niż o wybór zarządu. Mianowicie istnieje zamiar wciągnięcia Związku Oficerów Rezerwy do polityki przez to, że zwo- lennicy sanacji zamierzają przedłożyć delegatom rezolucję polityczną, wkra- czającą w dziedzinę walk ustrojowych.”

Potwierdzały to przypuszczenie wy- wodu nieznanego autora, zamieszczone w wychodzącym we Lwowie organie oficjalnym Z. O. R., „Znaku”, na kró- tko przed zjazdem. Czytaliśmy tam:

„Znajdujemy się... w ogniu zacię- tej walki o nowy ustrój. Jeśli od lat trzech pisaliśmy często w naszym or- ganie o zagadnieniu zmiany konstytu- cji i o konieczności tej zmiany, to roz- ważania te miały naogół charakter teo- retyczny... Dzisiaj rzecz ma się już ina- czej... Musimy przejść do czynnej ak- cji na rzecz ustroju...”

Wywody te przedrukowało bez- zwłocznie lwowskie „Słowo Polskie”, pismo „sanacyjnego” t. zw. Zespołu Stu.

Przyjrzyjmy się z kolei przebiegowi zjazdu grudniowego. Podczas, gdy w zjeździe katowickim wzięło udział oko- ło 170 delegatów, na grudniowy zjazd warszawski ujawniło się zaledwie 45. Tylko 4 okręgi: Katowice, Kraków, Lwów z Lublinem i Warszawa, repre- zentowana słabo (bo niektóre koła wy- powiedziały się przeciw zjazdowi), do- konały wyborów nowego zarządu głów- nego z p. Kwiatkowskim na czele i u- chwaliły przedłożoną przez grupę Ze- społu Stu, stojącą chwilowo u steru okręgu lwowskiego, wspomnianą wy- żej deklarację polityczną. Natomiast nieobecnością świeciły okręgi: Brześć n. B., Poznań, Toruń i Wilno, a repre- zentanci Częstochowy i Łodzi zjawili się na zjeździe po to tylko, aby założyć imieniem swych okręgów uroczysty protest i bezwzględnie opuścić salę obrad.

Dokonany w takich okolicznościach „czyn”, nie powinien, zdaniem naszym, przejmować zadowoleniem aranżerów zjazdu. Powinien raczej przypomnieć im fakt, że działają wbrew poglądom ogromnej części oficerów rezerwy, na- leżących do Z. O. R.

Dalsze tego rodzaju postępowanie doprowadzi Z. O. R. do nieuchronnego rozłamu, większość członków Z. O. R. bowiem nigdy nie zgodzi się na to, aby nieprawnie zwolane, przygodne zjazdy nielicznej grupy ludzi (przeważnie za- leżnych) uchwalaly imieniem całej apolitycznej organizacji rezolucje niepra- womocne i o treści wyraźnie politycz- nej. Inteligencja, zrzeszona w Z. O. R., nie może patrzeć obojętnie na tego ro- dzaju manewry polityczne, przeprowa- dzane wewnątrz Związku z naruszeniem jego powagi i autorytetu. Samo z siebie wylania się przypuszczenie, iż oficerowie rezerwy nie pozostaną nadal cichymi obserwatorami wydarzeń, reżyse- rowanych przez niewielką grupę.

O ile nie nastąpi wewnątrz Z. O. R. uporządkowanie stosunków, jeżeli nie zostanie on wprowadzony z powrotem na tory ściśle wojskowo - obywatelskie, oficerowie rezerwy będą musieli poszu- kać nowych form organizacji, organiza- cji niepolitycznej, któraby łączyła wszystkich oficerów rezerwy, bez względu na ich przekonania polityczne, około zagadnień obrony narodowej, i tylko tych zagadnień.

Komandorja Legji honor. dla p. Curie-Skłodowskiej

Paryż, 10. 12. (Radio). Według po- głosek ma być postawiony wniosek o nadanie rodaczce naszej, pani Curie-Skłodowskiej komandorji francuskiej Legji honorowej. Pani Curie byłaby pierwszą kobietą, odznaczoną wysokim tym orderem.

Rząd faszystowski dezawuuje swoje pismo

(KAP) W związku z przemówie- niem Ojca św. w dn. 1-m bm., w któ- rem papież skarży się na publikacje niektórych organów faszystowskich w sprawie fałszywego komentowania u- kładów laterańskich, m. in. „Corrie-

re della Sera" i „Popolo di Roma”, or- gan watykański „Osservatore Roma- no” zamieszcza oświadczenie, że rząd włoski zdezwuował powyższe wystą- pienia swych pism i wyraził ubolewa- nie z powodu zamieszczenia tych arty- kułów.

Cały świat
pije
angielską herbatę Lyons'a

HERBATA LYONS'a
DO NABYCIA
we wszystkich pierwszorzę-
dnych handlach kolonialnych.

Tw 779

Tak myśli szef - przełożony spogląda-
jąc na siwiejącego współpracownika.
Łatwo tego uniknąć używając płynu

„Orientine”

który nie plami, nie brudzi, jest zupełnie
nieškodliwy i stopniowo nieznacznie
dla otaczających przywiera siwym włosom
pierwotny zupełnie naturalny kolor
i miękkość. Tw 848

Parf. d'ORIENT, Warszawa
Wszędzie do nabycia

Podziękowanie.
Wszystkim, którzy uczestniczyli w od-
daniu ostatniej pamiątki i prze-lali nam wy-
raz współczucia z powodu zgonu nieodża-
łowanej pamiątki Młda i Oca naszego, s. p.
Mieczysława Sołtysa
kompozytora-pedagoga,
składamy najcieplejsze
Bóg zapłać!
W szczególności dziękujemy: Zwią-
zowi Kompozytorów Rzeczypospolitej, Zwią-
zowi Recenzentów Polskich, Centrali i Za-
rządowi, Prowincjonalnym Związkom Muzy-
ków Rzeczypospolitej, Zm. Artystów Scen
Polskich, Zespołom Chóralnym i Orkiestral-
nym Konserwatorom, Instytutom, Szkołom
Muzycznym, Związkom i Organizacjom.
w 1929 R. dzina.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Traktat a chwila obecna

Gazeta Handlowa przyniosła ostatnio wiadomość o nowych trudnościach w pertraktacjach polsko-niemieckich w sprawie traktatu. Po okresie optymizmu, jaki panował wśród obydwu delegacji, obecnie daje się odczuć znaczne ochłodzenie nastrojów. Niemcy podtrzymują jeszcze postulat niedopuszczenia na wolny rynek trzo- dy polskiej, co dla Polski ma znaczne nie zupełnie pierwszorzędne, wobec zaś uporu Niemiec, widoki na zawarcie traktatu zostały ponownie oddalone.

Może to i lepiej. Musimy uświadomić sobie, że chwila obecna, znajdując się pod znakiem kryzysu, jest możliwie dla nas najgorsza dla zawarcia tak niezwykle ważkiej umowy. Trudne położenie przemysłu stałoby się tem trudniejsze.

Musieliśmy liczyć się z natychmiastową silną akcją Niemców na rynkach polskich. Myliby się, ktoby przypuszczał, że Niemcy nie są do akcji tej przygotowani. Słuszny jest pogląd, panujący na zachodzie, że żadne inne państwo nie zna Polski tak dokładnie, jak Niemcy. Ich znajomość Polski datuje od dawien dawna i nie ogranicza się bynajmniej do bylej dzielnicy pruskiej.

Wysoce ciekawy jest podany przez jednego z bankierów warszawskich, b. charakterystyczny fakt, który świadczy o tem, że opinia świata o doskonałej znajomości terenu polskiego ze strony Niemiec jest zupełnie uzasadniona. Wiadomą jest rzeczą, że przed wojną specjalnie na terenie b. Kongresówki pracowal b. intensywnie kapitał niemiecki. Do Warszawy przyjeżdżali przedstawiciele banków niemieckich, którzy za pierwszorzędny materiał wekslowy liczyli niższe odsetki, aniżeli bank państwowy. Jest rzeczą zrozumiałą, że przed wojną różnica choćby pół procent rocznie odgrywała w kalkulacji bankowej tak poważną rolę, iż banki bardzo chętnie przedkładały dyskonterom niemieckim swoje portfele, przeznaczone do dyskonta w banku emisyjnym.

I cóż się okazało? Dyskonterzy niemieccy z przedłożonego materiału wekslowego, zresztą siłą rzeczy pierwszorzędne, wybierali weksle najlepsze, przyczem wykazywali podziw wzbudzającą orientację i znajomość stosunków poszczególnych firm. Zdarzało się, że odrzucali weksle firmy dużej, której opinia była nieco zachwiana, a brali weksle firm mniejszych, których solidność i wypłacalność nie nasuwały zgola żadnych wątpliwości.

I dzisiaj nie jest inaczej. Czasami nawet, Niemcy lepiej są poinformowani od Polaków o sprawach dotyczących się naszego rynku! I takie wypadki znamy...

Krótkie informacje gospodarcze

— Największa fabryka wyrobów tytoniowych w Londynie, Carreras, osiągnęła w ub. roku operacyjnym rekordowy zysk w sumie 1,28 miliona £. Fabryka wypłaciła swym akcjonariuszom 50 proc. dywidendy i prócz tego 25 proc. w postaci akcji gratisowych.

— W ciągu listopada rb. ogłoszono w Niemczech 866 upadłości podczas gdy w październiku 876, a we wrześniu 697 upadłości.

— Na podstawie uchwał walnych zebrań akcjonariuszy rb. dokonano w Bratysławie fuzji banków: Bratysławskiego Banku Oszczędnościowego, oraz Banku Rzemieślniczego.

— Kasselska fabryka maszyn „Schless und Rossman Kassel-Bettenhausen” ogłosiła zawieszenie wypłat. W następstwie powyższego nastąpiła upadłość domu bankowego Florino und Sichel w Kassel.

— Liczba bezrobotnych w Niemczech zwiększyła się w ostatnim tygodniu listopada rb. o 228.000 i dosięgła cyfry 1.142.000.

— Min. handlu i przemysłu w Rumunii rozważa sprawę założenia Instytutu Eksportowego w Bukareszcie, któryby miał być wzorowany na Instytucie Eksportowym w Warszawie.

— Dom bankowy Probst & Co w Akwizgranie zawiesił wypłaty. W związku z tą upadłością zawiesił również wypłaty dom bankowy Fr. Probst & Co w Bremerhaven.

— W okręgu Izby przem.-handlowej w Poznaniu zarządzono w czasie od 26 października do 25 listopada rb. 6 nadzorów sądowych i przeprowadzono 4 nowe postępowania upadłościowe.

— Na posiedzeniu komisji międzynarodowej unji producentów stali w Leodjum (Belgia) postanowiono obniżyć produkcję stali w grudniu rb. o 10 proc.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	2 12.	3 12.	4 12.	5 12.	6 12.	7 12.
Pszenvica						
Warszawa	42,00	42,00	—	41,00	41,00	—
Poznań	40,25	—	40,00	—	39,00	39,00
Lwów	37,25	—	—	—	—	—
Lublin	38,00	—	36,50	—	36,50	—
Żyto						
Warszawa	26,50	26,25	—	25,80	25,80	—
Poznań	28,35	—	27,00	—	26,25	26,00
Lwów	25,50	—	—	—	—	—
Lublin	24,50	—	24,00	—	24,00	—
Jęczmień						
Warszawa	26,75	26,75	—	26,75	26,50	—
Poznań	27,00	—	27,00	—	27,00	26,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	24,00	—	23,00	—	22,50	—
Owies						
Warszawa	26,00	26,00	—	25,50	25,00	—
Poznań	24,50	—	24,25	—	23,75	23,50
Lwów	22,50	—	—	—	—	—
Lublin	22,00	—	22,50	—	21,75	—

Wprowadzone przez rząd premie wywozowe w ilości 6 i 4 zł za 100 kg na cztery gatunki zboża, mają na celu podniesienie cen na rynku wewnętrznym, ze względu na niewypłacalność warsztatów rolnych. Rzeczywiście po wejściu w życie odpowiedniego rozporządzenia rządowego ceny żyta i pszenicy podniosły się o kilka złotych na 100 kg. lecz obecnie obniżyły się znowu o znaczną część uprzedniej zwyżki. Powodem tego jest już wyczerpanie wyznaczono- go i nadmierna podaż zboża przez rolników, którzy są zmuszeni zboże sprzedawać i chcą korzystać ze zwyżki cen. Nasze informacje wykazują, że pierwszy kontyngent wywozowy był pokryty przeważnie z zapasów będących u kupców zbożowych i to ponieważ jest dowodem, że kwota tegoż była zbyt niska. Obecnie podaż zboża na rynku jest znaczna, gdyż położenie finansowe rolników zmusza ich do tego i ceny spadają. W tych warunkach kupcy mogą zaś gromadzić zapasy żyta na wywóz zagranicę w drugim okresie kontyngentu i więcej zarobić na rachunek rolników. O ile by czynniki miarodajne dobrze się orjentowały w sytuacji rynku zbożowego, to powinny były wyznaczyć na pierwszy okres wywozowy znacznie wyższy kontyngent. Obecnie możnaby sprawę stabilizacji cen zboża na wyższym poziomie częściowo uregulować przez wcześniejsze przyznanie kontyngentów drugiego okresu, gdyż podaż zboża na rynku będzie w dalszym ciągu mocna ze względu na duże potrzeby finansowe rolników. Poza tem przy regulacji obrotu zagranicznego zbożem premjowanem wydane zostały przepisy, które utrudniają ten handel lub nawet powodują pewne straty. A więc pozwolenia na wywóz zboża premjowanego wydane były w 80 proc. na dziesięciotonne wagony, tymczasem dziś takich wagonów jest bardzo mało i trzeba było ładować zboże w wagony większe i płać za niewyżyskaną pojemność wagonu. Do załatwienia formalności celnych przy wywozie zboża upoważnione zostały urzędy lądowe i morskie, wobec czego urzędy celne przy rzekach spławnych nie chciały od razu załatwiać formalności celnych, dopiero trzeba było się zwrócić o odpowiednie dodatkowe polecenia do instancji centralnych. Baisa w ostatnim tygodniu jest mocna, cena pszenicy uległa w ciągu tygodnia o- bniżeniu tak w Warszawie jak i w Poznaniu o 1 do 1,25 zł. Żyto figuruje w cedule giełdowej ceną 26 zł w Poznaniu, gdy z początkiem minionego tygodnia notowano żyto w Poznaniu po 28,35. Spadek ceny jest więc pokaźny, bo wynosi aż 2 zł 35 gr.

Nabiał

Krajowy rynek jaj oczekuje wobec zbli- żających się świąt oraz sygnalizowanej fa- li zimna i gwałtownego zmniejszania się zapasów jaj chłodzonych ożywienia obrotów oraz zwyżki cen. Jak dotąd bowiem, obroty są bardzo słabe. Największym pcy- pitem cieszą się gatunki jaj świeżych.

Polski towar eksportowy zyskuje sobie szeroki zbył na rynku francuskim. Im- portery francuscy w ostatnim czasie co- raz częściej nawiedzają Polskę i zawiazu- ją bliższe stosunki z krajowymi eksporte- rami jaj.

Cukier

Na rynkach cukrowych trwa w dal- szym ciągu tendencja wybitnie zniżkowa. Zarówno w operacjach kasowych jak i terminowych zanotowano na wszystkich prawie giełdach dalszy znaczny spadek cen. Horoskopy co do dalszego stanowi- ska światowych ynków cukrowych by- najmniej nie są korzystne okazuje się bo- wiem, że produkcja europejska dosięgnie prawdopodobnie cyfry zeszłorocznej.

Oslabiająco może również oddziała u- kształtowanie się nowojorskich likwidacji

grudniowych, wątpliwe jest bowiem, czy ogromne zapasy amerykańskie, wynoszą- ce zgórą 900 tys. tonn (w roku ub. 400 tys. tonn, będzie można uplasować na rynkach zbytu.

Pozatem Jawa nie zgodziła się na ja- kiekolwiek ograniczenie produkcji i acz- kolwiek nie nosi się narazie z zamiarem powiększenia swych obszarów trzciny, to jednak samo uchylenie się tego potężnego wytwórcy cukru trzcinowego od między- narodowych poczynań sanacyjnych, nie może odbić się korzystnie na wszechświa- towych rynkach cukrowych.

Drzewo

Koła przemysłowe oczekiwały z wiel- kiem napięciem pierwszych przetargów na drzewo z nowego cięcia w lasach pań- stwowych. Pierwsze przetargi wykazały, że oferowano ceny o 20 do 35 procent niż- sze od taksy urzędowej.

W obrotach materiałami tartemii zazna- cza się coraz krytyczniejszy zastój. Tlu- maczy się to ustaniem pracy na budo- wlach i niemożnością zaopatrywania swych składów w zapasy przez hurtowni- ków i detalistów drzewnych wobec do- kuczliwego braku kapitałów obrotowych.

Co do eksportu z rynku wielkopolskie- go, to rozwinię się on według przewidy- wań fachowców w pierwszym rzędzie w kierunku wywozu tarcicy, gdyż najwa- żniejsi odbiorcy, Niemcy, również nie są w stanie inwestować kapitał na okres dwu- letni, jak tego wymaga zakup surowca i przecieranie tegoż u siebie.

W przemyśle meblarskim stan zatra- dnienia jest bardzo słaby.

Stosunki płatnicze są prawie we wszyst- kich gałęziach przemysłu drzewnego ró- wnie zle.

Ubezpieczenia społeczne a życie gospodarcze

W najbliższy piątek, dn. 13 grudnia rb. odbędzie się o godz. 6 wiecz. na sal- ce Tow. Przyjaciół Nauk zebranie refe- ratowe staraniem sekcji ekonomicznej Tow. Prawniczego i Ekonomicznego oraz Stowarzyszenia Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych z odczytem p. inż. Jerzego Radomskiego n. t. „Ubezpieczenia społeczne a życie gospodarcze”. Zarówno sam temat, na- leżący do najbardziej palących zagad- nień społeczno-gospodarczych doby współczesnej, jak i osoba prelegenta, doskonałego znawcy tego przedmiotu, niewątpliwie przyciągną na zebranie liczne grono osób, interesujących się tem kapitalnem zagadnieniem.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) W sprawie rokowań polsko-niemiec- kich dot. spraw związanych z eksportem zboża, dowiadujemy się ze źródła kompe- tentnego, że uchwalono tylko pewne zale- cenia i postanowiono w przyszłości ściśle współpracować w zakresie eksportu żyta dla podniesienia cen żyta w obu krajach. Porozumienie to nie ustaliło wysokości kontyngentów wywozowych. Należy to za- uważać wobec pojawienia się nieścisłych informacji w prasie.

(k) Zebranie kupców - zbożowców. Zwrócono się do nas z prośbą o zwrócenie uwagi szerokiego ogółu kupców zbożo- wców na zebranie które odbędzie się w śro- de, dnia 11 bm. o godz. 12.30 w sali p. Ja- rockiego, ul. Masztalarska, celem omówie- nia spraw, związanych z eksportem zboża.

(k) O kolejowo-okrętową taryfę towa- rową polsko - amerykańską. W związku z pracami nad kombinowaną kolejowo- okrętową taryfą towarową polsko-amery- kańską pomiędzy stacjami polskich kolei państwowych a portami wschodniego wy- brzeża i stacjami kolejowymi Stanów Zje- dnoczonych, Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu zwraca się niniejszem do wszystkich zainteresowanych organizacji, firm i osób z prośbą o podanie jej w ter- minie do 15 grudnia br.: 1. nazw towarów i artykułów importowanych lub ekspor- towanych z Polski do Stanów Zjednoczo- nych i odwrotnie, oraz które należałoby włączyć do wspomnianej taryfy; — 2. nazw stacyj nadawczych w Polsce i odbior- czych w Stanach Zjednoczonych, oraz — 3. nazw stacyj odbiorczych w Polsce i stacyj nadawczych w Stanach Zjednoczonych. — 4. wymienienie trudności, na jakie na- potykają wspomniane towary ze strony kolei i okrętów własnych i amerykańskich oraz sprecyzowanie uzasadnionych dezy- deratów co do warunków i kosztów prze- wozu towarów.

(k) Eksport masła. Izba przem.-handlo- wa w Poznaniu podaje do wiadomości za- interesowanych, że min. komunikacji zgo- dziło się na transport zagranicę za mię- dzynarodowym listem przewozowym tych przesyłek masła, które przechodzą przez Leszno, jako stację graniczną i tam są ba- dane przez „Zakład Badania Masła Eks- portowego Izby przem.-handlowej w Po- znaniu”. Izba czyni dalsze starania w min. komunikacji, ażeby „Zakłady Badania Ma- śła Eksportowego” w Poznaniu i Lesznie po zbadaniu masła, mogły na tych samych warunkach dalej ekspedjować przesyłki również przez inne stacje graniczne.

(k) Udział Polski w targach lipskich. W wiosennych Targach Lipskich po raz pierwszy mieć będzie miejsce oficjalny udział Polski, organizowany przez Pań- stwowy Instytut Eksportowy. Wynajęty już został odpowiedni teren w Ringmesse Haus, w którym oprócz Polski eksponują Włochy, Francja, Anglia, Japonia i Indje. Wykonano również wstępne prace organi- zacyjne, obecnie zaś Instytut przystępuje do zbierania eksponatów. Stosowana jest przyjęta zasada, iż w pokazie brać winny udział jedynie towary posiadające do- skonale kwalifikacje eksportowe, przy znacznem ograniczeniu ich liczby; podobnie każdy z przyjeżdżających rep- rezentować winien konkretne i poważ- ne możliwości eksportowe. W ten sposób pokaz polski pozbawiony zostanie bezpo- średnio znaczenia propagandowego, stając się imprezą par excellence handlową.

(k) Przelewy na konta czekowe zagra- nica za pośrednictwem P. K. O. Pocztowa Kasa Oszczędności zawarła umowy z Au- strją, Czechosłowacją i Francją w przed- miocie przelewów na konta czekowe. Na mocy tych umów uczestnicy obrotu czeko- wego PKO mogą przelewać dowolne kwoty na rachunek właścicieli kont czeko- wych wymienionych krajów i otrzymywać tą samą drogą należności z zagranicy. — Pocztowa Kasa Oszczędności żadnej pro- wizji za przelewy pochodzące z zagranicy nie pobiera, natomiast za przelewy na za- granicę liczy minimalną stawkę w wyso- kości 1 pro mille, minimum 50 gr.

Z WYDAWNICTW

(w) Rolniczy zeszyt „Świata”. Sprawy naszego rolnictwa muszą zainteresować szeroki ogół polski chociażby z tego wglę- du, że siedemdziesiąt procent naszej lud- ności pracuje na roli. Trudna sytuacja, a właściwie kryzys rolniczy, jaki przeżywa- my skłoniły redakcję „Świata” do poświę- cenia części zeszytu temu zagadnieniu. W żywotnej tej sprawie zabierają głos pp. Kazimierz Fudakowski, August Popław- ski, Stefan Królikowski, Bronisław Walu- kiewicz, Bolesław Powierza, inż. Jan Gra- bowski. Nazwiska te mówią za siebie. Na- leżą do najwybitniejszych naszych fa- chowców i ziemian. W zeszytce tym znaj- dzie czytelnik oprócz tego feljtony M. Makuszyńskiego, W. Grubińskiego, i E. Czekalskiego. Cztery stronicie ilustracji wykonanych techniką światłodrukową u- rozmiaćają graficznie ten bogaty w treść zeszyt. W dziale beletrystycznym „Świat” drukuje opowieść autora „Iwonki” Julju- sza Germana pt. „Jackowa dola”.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, dnia 10 grudnia 1929.

Spędzono: wołów 115, buhai 220, krów 411
bydła 716, świń 2047, cieląt 552, owiec 178
Razem 3523 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za:
(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi.)

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste, wytuczone nie-
oprężane 148—156
Mięsiste tuczone młodsze do
lat 3 134—146
Mięsiste tuczone starsze 120—126
Miernie odżywione 100—110

Buhaje:
Wytuczone pełnomięsiste 144—150
Tuczone mięsiste 130—136
Nie tuczone, dobrze odżywo-
ne starsze 116—124
Miernie odżywione 104—112

Krowy:
Wytuczone pełnomięsiste 144—150
Tuczone mięsiste 130—136
Nietuczone, dobrze odżywione 110—120
Miernie odżywione 080—090

Jalowice:
Wytuczone pełnomięsiste 144—152
Tuczone mięsiste 130—140
Nietuczone, dobrze odżywione 116—120
Miernie odżywione 100—110

Młodzież:
Dobrze odżywione 104—112
Miernie odżywione 096—100

Cieleta:
Najprzedsze cieleta wytu-
czone 190—200
Tuczone cieleta 174—180
Dobrze odżywione 160—170
Miernie odżywione 140—150

OWCE:

Wytuczone, pełnomięsiste jag-
nięta i młodsze skopy 130—136
Tuczone starsze skopy i ma-
ciórki 118—124
Dobrze odżywione 000—000

ŚWINIE (TUCZNIKI):
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg
żywej wagi 244—250
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg
żywej wagi 234—249
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg
żywej wagi 224—232
Mięsiste świnie ponad 80 kg
Maciory i późne kastraty 200—206
Świnie bekonowe 210—220

Przebieg targu bardzo spokojny.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wspaniała manifestacja katolicka

Uroczysta akademja z okazji 75 rocznicy ogłoszenia dogmatu o Niepokalanem Poczu. Najśw. Marji Panny

W poniedziałek, 9 bm. odbył się o godz. 20 w auli uniwersyteckiej uroczysty wieczór ku uczczeniu 75 rocznicy ogłoszenia dogmatu o Niepokalanem Poczu. Najśw. Marji Panny. Wspaniały ten obchód zamienił się w poważną manifestację uczuć katolickich.

Wielka aula wypełniła się szczerze publicznością. W pierwszym rzędzie zajęli m. in. miejscami: ks. bisk. Dymek, ks. prałat Prądzyński, ks. prof. kan. Janicki, ks. rad. Jęsień, star. Begale, gen. Haller, prof. Gantkowski, prez. Wyrzykowski, dyr. Bojarski, wiceprezydent Kiedacz, pułk. Sikorski i w. in. Estrada przybrana była w kwiaty, zieleń, sztandary narodowe oraz papieskie, a w głębi widniała na podwyższeniu statua Najśw. Panny Marji.

Akademję rozpoczęto symfonią Wiodora, którą znakomicie odegrał na organach prof. Pawlak, a chór Stow. Polskiej Młodz. Katol. pod wezwaniem św. Kazimierza artystycznie odśpiewał pod kierunkiem p. Olszewskiego „hymn do N. M. P.". Z kolei na estradę wszedł generalny moderator Zw. Sodal. Marjańskich ks. prał. Prądzyński podkreślając w swym zagajeniu niepomierne zasługi Ojca św. Piusa IX., który przed 75 laty ogłosił dogmat o Niepok. Poczu. Najśw. Panny Marji. Była to wówczas żywiołowa,

przepiętna uroczystość; wzięło w niej udział przeszło 500 biskupów, tysiące kapłanów i rzesze wiernych. Radość rozpięła serca katolików na wieść ogłoszenia dogmatu, entuzjazm ogarnął wszystkie stany wierzące. Od tej chwili wzmożł się kult do Matki Bożej a Ojciec św. Pius IX. spoglądał z radością na owoce Swego dzieła. Ideę kultu szerzą z wielką gorliwością Jego następcy. I teraz, gdy różne prądy poczynają wnosić nową „moralność“, oraz godzić w nasze świętości, najwymowniejszym protestem, będzie złożenie hołdu Naśw. M. P. W nim bowiem mieści się wszystko: gorące serce, zapal i entuzjazm dla ideałów.

Następnie wykład uroczystościowy wygłosił pułk. B. Sikorski, poczem p. F. Kończal im. młodzieży akademickiej składa deklarację, że zawsze stoi i stawać będzie w obronie Kościoła katolickiego, moralności oraz uczuć Polaka-katolika. Polska musi być katolicka, a z prądami deprawacji, demoralizacji brudnej sensacji oraz pornografii młodzież będzie walczyć zdecydowanie i nieubłagane. Z kolei p. Iza Nowakowska wygłosiła z uczuciem wiersz M. Konopnickiej p. t. „Bogarożnica“, a chór odśpiewał szereg religijnych utworów. Zakończył podniosłą uroczystość hymn narodowy. (z)

Muzeum miejskie

Prace przygotowawcze są w pełnym toku

Od kilku tygodni odbywają się prace przygotowawcze celem stworzenia muzeum miejskiego. Czuwa nad tem radca miejski architekt inż. Kazimierz Ruciński, który organizował wystawę zabytków cechów wielkopolskich, we wrześniu b. r. w salach Domu Rzemieślniczego. Już wówczas myślano o tem, że zabytki znajdują się w niedostatecznej już przyszłości w najodpowiedniejszym dla nich miejscu, a mianowicie w muzeum. Wzbogaci je dalej wystawa samorządu miejskiego na P. W. K., a głównym celem i dążeniem jest zebranie pamiątek, dotyczących naszego miasta, aby uchronić je od zaginięcia i stworzyć jedną całość.

Poza temi obiektami ulokuje się w muzeum pozostałości z P. W. K. jak n. p. piękny model Poznania z XVI stulecia; ilustracje i wykresy wzrostu miasta w różnych okresach; wiele ciekawych diapoztywów ze zdjęć zabytków grodu Przemysławia, portretów i fotografii. Muzeum przyjmować też będzie w formie darowizny czy też kupna i inne przedmioty o pamiątkowej wartości narażone na zatarcie lub zgubę z powodu braku zainteresowania się niemi. Przewiduje się też utworzenie wydawnictwa periodycznego, propagującego ideę przewodnią muzeum miejskiego.

Obecnie odbywają się przygotowania celem urządzenia lokali, które mieszczą się na I piętrze domu administracyjnego Targów Poznańskich przy ul. Marszałka Focha. Przygotowania te nie potrwać zapewne już długo, a otwarcia muzeum spodziewać się należy w końcu miesiąca stycznia, albo w początkach lutego przyszłego roku. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 10 grudnia 1929.

Słońce: wschód 7,51 — zachód 15,09 — długość dnia 7 godzin 48 min.

Księżyc: wschód 13,01 — zachód —; po I kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 6 st. C. Pochmurno. Wiatr połudn. — wschodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 742 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 8 st. Cels., najniższa plus 3 st. C. Ilość opadu 3 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. dziś plus 0,34 m. Kal. rz.-kat.: N. M. P. Loretańska — jutro Damazy P.

Kal. słow.: Radziszew Bł. — jutro Woj-

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ulica Małeckiego 26.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżurne we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Dyplom inżyniera rolnictwa** na U. P. uzyskali p. Stanisław Symonowicz z Wilna i p. Maksymilian Franciszek Roibiecki z Łążyna w woj. pomorskim.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Tow. Przemysłowców na Jeżycach.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowie, przy ul. Kraszewskiego 16. Wdowy po zmarłych członkach prosimy, aby zapotrzebowania swe dla dzieci zgłaszały codziennie od 17—19 u skarbnika p. Bawelskiego w Poznaniu, ul. Żorawia 11, celem rozdania gwiazdek.

— **Koło Psychologiczne Nauczycieli O. S. P.** Walne zebranie odbędzie się dn. 13 bm. o godzinie 18 w seminarjum męskim przy ul. Ratajczaka 30. Na porządku dziennym m. i. referat prof. dr. Błachowskiego oraz sprawa reorganizacji koła.

— **Stow. Chr. Narod. Naucz. Szkół Powsz. Koło Poznań.** Posiedzenie plenarne odbędzie się w sobotę, 14 bm. o godz. 18 w I. szkole Wydz. Na porządku obrad referat ks. prob. Adamskiego p. t. „Nauka religii a szkoła twórcza“, oraz sprawozdanie z kongresu urzędników w Warszawie.

— **Zebranie Chrześcijańskiego Zw. Zaw. dozorców domowych** odbędzie się w środę dnia 11 bm. o godz. 18 u p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13.

— **Żeńskie Tow. Przemysł. w Poznaniu** odbędzie zebranie plenarne w czwartek dnia 12 bm. o godzinie 19,30 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad m. in. wykład Patrona ks. radcy Jęsieka.

WYKŁADY

— **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Profesor U. P. dr. Michał Sobieski wygłosi we wtorek, dnia 10 bm. o godz. 20 w sali 17 Collegium Minus trzeci z rzędu w tej serii wykład na temat: „Arystoteles“. Wykłady prof. Sobieskiego cieszą się zawsze ogromnym zainteresowaniem. — Dwa pierwsze wykłady prof. Sobieskiego zgromadziły tylu słuchaczy, że w dość dużej sali Lubrańskich zabrakło nieomal miejsca. Ostatni z cyklu wykładów prof. Sobieskiego z zakresu filozofii greckiej będzie najciekawszy, bo będzie w nim mowa o jednym z największych mędrców świata starożytnego, który wywarł wielki wpływ na rozwój filozofii późniejszej i do tej pory poglądy jego są często punktem wyjścia dla nowych kierunków.

— **Wydział Teol. T. P. N.** Dnia 13 bm. o godz. 20 odbędzie się wykład ks. redaktora Cieszyńskiego na temat: „Maurrasizm, jego ideologia i rozwój“ (L'action française).

— **Drugi i ostatni wykład p. Stef. Jarosza.** Stefan Jarosz, znany prelegent i podróżnik, który wzbudził ogromne zainteresowanie swym pierwszym wykładem, o podróży po Ameryce Północnej,

wygłosi w środę 11 bm. w Auli Uniwersyteckiej drugi i ostatni wykład w Poznaniu p. t. „Wśród tundr i lodowców krainy Eskimosów“. Doskonałe przeżycia i ciekawe opowiadanie o podróży po Alasce, o 18-dniowej wyprawie na górę Mac. Kinleya (szczyt o najwyższej na świecie wysokości względnej), podczas której nasz młody podróżnik wraz z towarzyszem, spędził szereg dni wśród lodowców, walcząc z straszną burzą śnieżną, wreszcie niezwykle przygody z życia tra-perów, myśliwych, poszukiwaczy złota. Indian, Eskimosów, jakoteż z życia Polaków, przebywających nad cieśniną Beringa i Morzem Lodowatym Północnym, złożą się na wykład, który podobnie jak pierwszy niewątpliwie będzie cieszył się ogromnym powodzeniem.

— **„Wędrowki po Tatrach Zachodnich“.** Wyżej wymieniony wykład krajoznawczy wygłosi p. prof. Dedio 14 bm. o godz. 20 w sali 22 Coll. Minus. Wstęp 50 gr; młodzież 25 gr.

— **Ciekawy odczyt o Prouście** wygłosi 11 bm. o godz. 20 w sali Stow. Polsko-Francuskiego (ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 26-27) p. Jan Nogué, lektor król. uniwersytetu w Upsali. Mówić on będzie w języku francuskim na temat: „Marcei Proust et le roman de la memoire“.

— **„Wieczory z nad srebrnej Wilji“.** P. Sławoj jest uzdolnionym prelegentem. Jego odczyt był bardzo ciekawy i barwny. Prelegent opowiadał o Wilnie, zabytkach tego miasta, prześlicznej okolicy, legendy o założeniu Wilna, o Gedyminie, starych wieżach, które za czasów rosyjskich były najeżdżone solą w oku. Wszystkiego słuchało się z wielką przyjemnością. Opowiadanie to prelegent urozmaicał licznymi i pięknymi zdjęciami. Publiczności, niestety, było bardzo mało. Szkoda, naprawdę szkoda, ale komu wczoraj czas nie pozwolił, może jeszcze dzisiaj, jutro i w dni następne aż do 14 bm. słuchać pięknych opowieści z nad srebrnej Wilji. Odczyty odbywać się będą każdego wieczoru o 20 w Collegium Minus, sala 18. (tr)

WYCHOWANIE, KURSY

— **Szkoła Gospodarcza Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Tuchorzy** pow. wolsztyńskiego otwiera zimowy kurs gospodarstwa domowego (szycie i kuchnia) od 15 stycznia do 1 kwietnia. Cały kurs z utrzymaniem w internacie szkolnym wynosi 150 zł, dla uczennic dochodzących 45 zł. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Szkoły.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Pokaz gazowy.** Dnia 11 bm. o godzinie 17 odbędzie się pokaz gazowy z pieczeniem ciast świątecznych w Poradni Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Komunści usiłują znowu wywołać ferment** wśród bezrobotnych. W poniedziałek około południa bezrobotni w liczbie około 2000 zebrał się, by zmanifestować przed urzędem pośrednictwa pracy przy pl. Prezydenta Drwęskiego. Do zebranych usiłował przemówić komunistyczny radny Fiałkowski. Policja interwenjowała i rozproszyła zebranych, a Fiałkowskiego wylegitimowano. (k)

— **Odpust w Główniej.** Łącznie z uroczystym obchodem 75-lecia ogłoszenia dogmatu o Niep. Poczu. Najśw. Marji Panny, odbył się w kościele Niep. Poczu. Najśw. Marji Panny w Główniej uroczysty odpust. W godzinach porannych odprawili msze św. ks. prob. Chilomer oraz wikariusz miejscowy ks. Rakowski. o godz. 11 uroczystą mszę św. odprawił ks. kan. Rutkowski, kazanie stosowne do uroczystości wygłosił ks. Wyrwicki. W czasie mszy św. śpiewał chór kościelny pod kierownictwem p. dyr. Górnickiego. Skromny kościółek nie mógł pomieścić tysięcy wiernych, śpieszących oddać hołd Matce Najświętszej. W godzinach wieczornych odprawił uroczyste nieszpory ks. Borowicz, kazanie zaś wygłosił ks. dr. Słomkowski. Uroczystą procesją wkoło kościoła z Najśw. Sakramentem oraz dziękczynnym „Te Deum“ zakończono podniosłą uroczystość ku czci Patronki kościoła. (jar)

— **Tajne szkolnictwo niemieckie.** W Nowej Górze w pow. poznańskim aresztowano męzatkę Jadwigę Frass, Niemkę z Bydgoszczy, zamieszkałą przy ul. Kanałowej 5, pod zarzutem uprawiania tajnego szkolnictwa. Frassowa była wyślaniczką „Deutsche Vereinigung im Sejm und Senat“ jako nauczycielka wędrowna, mająca polecenie wyszukiwania dzieci w wieku szkolnym i uczenia ich po niemiecku. Najciekawsze było, że aresztowana zwracała się do osadników polskich, nakłaniając ich, aby dzieci swe uczyli po niemiecku, gdyż ona ma powierzoną specjalną misję przez biuro „Deutsche Vereinigung im Sejm und Senat“. Frassowa odwiedzała, jak stwierdzono, przedewszystkiem osadników o nazwiskach niemieckich, pochodzących z b. Kongresówki, których w Nowej Górze Główniej mieszka kilkunastu. — Należy nadmienić, że wspomniane biuro niemieckie w Bydgoszczy, które ma oddział szkolny znany pod nazwą „Schulabteilung“, już w wielu wypadkach wysłało nauczycieli wędrownych do wsi w różnych stronach województwa. W kilku wypadkach aresztowano też tego rodzaju nauczycieli wędrownych, czynnych niezwykle intensywnie na pograniczu. (k)

— **Z Pozn. Okręgu „Caritas“.** Na ubogich miasta Poznania ofiarowa-

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego“

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

skawie: Fa. Czerwiński — 2 ubrania, 11 par spodni, Fa. „Rawita“ 20 ctr. węgla dla uboższej inteligencji. Szan. Ofiarodawcom składamy na tej drodze serdeczne „Bóg zapłać“. Przy tej okazji zwracamy się do szlachetnych i ofiarnych serc Szan. Obywatelstwa z gorącą prośbą, o łaskawe przysyłanie lub zgłaszanie telefonem 55-88 albo pocztówką zbędnej odzieży, której brak wobec wzrastających z dnia na dzień potrzeb wśród biednych coraz to więcej odczuwamy. Chodzi nam głównie o ubrania, płaszcze, obuwie i bieliznę. Szan. PP. Kupców uprzejmie prosimy o ofiarowanie odzieży wycofanej z magazynu. Poznański Okręg „Caritas“. Nowy Rynek 13 parter, tel. 55-88.

— **„Stella“ Towarzystwo Kolonij wakacyjnych i stacji sanitarnych,** zwraca uwagę na swoją stację sanitarną w Kobylnicy dla dzieci rekonwalescentów w wieku od 8 do 14 lat. Młodsze dzieci do 7 lat i starsze do 15 lat mogą być wyjątkowo przyjęte za zgodą Wydziału Opiekuńczego. Z dniem 4 listopada rb. otwarto stację sanitarną dla dziewcząt rekonwalescentek. Nie przyjmuje się dzieci chorych na gruźlicę, z rozległymi owrzodzeniami i ranami budzącymi odragę, dzieci zniechęconych, porażonych, niewidomych i głuchoniemych, chorych na płasmonicę i padaczkę, zanieczyszczających się w nocy, dzieci z wypryskami pasorzytów, cierpiącymi na świerb, liszaje itp., z jaglicą, umysłowo nierozwiniętych i stale gorączkujących. — Stacja zapewni dzieciom troskliwą opiekę i pięciorazowe obfite odżywianie. — Następna partja chłopców zostanie wysłana na początku stycznia 1930 r. — Rodzice, władze, zarządy gmin, kasy chorych i t. d., którzy zamierzają umieścić dzieci w Kobylnicy na 6 tygodni, zechcą przedłożyć świadectwa lekarskie w biurze „Stelli“, z których winno wynikać, że dziecko jest wolne od wyżej wymienionych chorób, a mianowicie od zakażeń. Zgłoszenia o przyjęcie dzieci przyjmuje oraz wszelkich w tym kierunku bliższych informacji chętnie udziela biuro Towarzystwa „Stella“ w Poznaniu przy ul. Długiej 17 w godzinach od 9 do 15.

— **Gwiazdka dla dzieci polskich w Niemczech.** Podobnie jak w latach ubiegłych Zw. Obrony Kresów Zach. przystępuje do zbierania podarków dla ubogich dzieci polskich w Niemczech, Gdańsku i województwie śląskim. Doniosłość tej akcji, pozostającej pod protektorem Pani Prezydentowej Mościckiej, z punktu widzenia narodowego jest zrozumiała. — Drobne choćby podarki wzmacniają w rodakach naszych przeświadczenie o naszej o nich pamięci. Akcja gwiazdkowa jest jednym z wielu środków, służących do przeciwstawiania się zakusom germanizacyjnym, na które stale są narażeni Polacy, mieszkający wśród Niemców. Wobec powyższego, Zw. Obrony Kresów Zach. zwraca się do wszystkich firm i osób prywatnych o nadsyłanie podarków gwiazdkowych pod adresem Związku Obrony Kresów Zachodnich, Poznań, ulica Fredry 7. O możliwości odebrania podarków można również zawiadomić telefonicznie (nr. 40-56) lub listownie.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Strzał z bramy.** Przy ul. Klasztornej 1 padł z bramy strzał rewolwerowy i ugodził przechodzącego właśnie Gryskę Stanisława. Po opatrzeniu rany udał się Gryśka do domu. Niefortunnego strzelca zaś, niejakiego Tielmana Władysława, aresztowano. (z)

— **Zamach samobójczy.** Dnia 7 bm. przybyła do mieszkania swego narzeczonego Bagińskiego Marjana, zam. przy Piekarach 7, Marja Gulczyńska, zamiesz.

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Małżeństwo na złość“.
Aurora: „Królewskie diamenty“ — z Douglasem Fairbanksem.
Bajka: „Pancernik Atlantic“.
Casino: „Wojna kobiet“.
Colosseum: „Dziewczyna ze Spelunki“.
Corso: „Panika“.
Edison: „Prawo miłości“.
Kapitol: „Niewolnica Alacha“.
Metropolis: „Kobieta na księżycu“.
Odeon: „Alraune“.
Renaissance: „Syn nieba“.
Słońce: „Asfalt“.
Stylowe: „Ofiarna...“.
Wilsona: „Życie i przyszłość kobiety“.

przy ul. Gąsiorowskich nr. 9 i w czasie sprzeczki wypila butelkę z jodyną. Odstawiono ją do szpitala miejskiego. Żadnych obaw niema. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Aresztowano w Poznaniu** poszukiwanego od dłuższego czasu za oszustwo Mieczysława Lipmana. Nakaz ujęcia wydała warszawska policja. Powiodło to się dopiero w Poznaniu, gdzie Lipman zamieszkał w jednym z pensjonatów. (k)

— **Po mozołnych dochodzeniach** aresztowano wreszcie szajkę złodziei, którzy dokonali włamania do fabryki przyrządów elektrycznych p. Szatkowskiego przy ul. Marsz. Focha 93. Ujęto mianowicie: Marijana Frankowskiego z ul. Marszałka Focha 89, Zygmunta Ostrowskiego z ul. M. Focha 33, Michała i Franciszka Niemczyków z ul. St. Karwowskiego 8, Edmunda Olejniczaka z ul. Śniadeckich 6, Teodora Mańczaka z ul. Małkowskiego 15 i Antoniego Karasiewicza z G. Wildy 78. Wydział Śledczy szuka jeszcze herszta tej bandy, niejakiego Stefana Piotrowskiego z ul. M. Focha 93. Całe to „dobrane towarzystwo” było postrachem Łazarza, operując już od dłuższego czasu w tej dzielnicy. (z)

— **Bójka.** Pomiędzy braćmi Sójka Edwardem i Władysławem, zam. przy ul. Polnej 20, powstała bójka, w czasie której Sójka Edward postrzelił swego brata. — Pogotowie Lekarskie odwiozło go do szpitala miejskiego. Winny zbiegł w niewiadomym kierunku. (z)

— **Napad.** Stanisław Janowski, zam. przy ul. Dąbrowskiego 81, doniósł, że uderzony został bagnietem w twarz przez obuwnika Jana Migacza, zamieszkałego przy ul. Staszica 8. Skutki uderzenia były fatalne, gdyż został rozcięty lewy policzek i złamana dolna szczeka. (z)

— **Przytrzymanie złodzieja.** Wskutek doniesienia Krzywosza z Bętkowa powiat Kościan, któremu dnia 4 bm. w sposób oszukawczy odebrano 1482,60 zł. wykryto sprawcę w osobie Kołsuty Józefa. — Kołsut jest bez stałego mieszkania, uchylił się od dozoru policyjnego. Aresztowano również jego współnika Kopezyńskiego Marijana, zamieszkałego przy ul. Wierzbiciej 39a. Kopezyński będzie odstawiony do Sądu Grodzkiego. (z)

— **Aresztowania.** Bajla Klinger, lat 43, zamieszkały w Łodzi, ujęta została za usiłowaną kradzież kieszonkową na głównym dworcu w Poznaniu. — Seweryn Janicki, Józef Frankowski, Teodor Świercia, Stefan Litwiński, Erich Ossowski, Józef Buczyński i Stanisław Kubacki — wszyscy bez mieszkania, przytrzymani zostali za włóczęgostwo. Odstawiono ich do Sądu Grodzkiego. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Na szkodę Dyrekcji Poczt i Telegrafów skradziono na Drodze Debińskiej 360 mtr. drutu telegraficznego. — Do mieszkania Krause Mety, przy ul. Zupańskiego 12, włamali się złodzieje i skradli garderobę damską, 2 łańcuszki złote i inne przedmioty wart. 700 zł. — Stanisław Styła, zatrudniony w firmie „Liwowin” przy ul. Mostowej doniósł, że dnia 7 bm. skradziono z portjenu tej firmy zegarek samochodowy z liczbami arabskimi i czarnymi wskazówkami. — Do kiosku Józefa Mikulskiego przy Moście Teatralnym włamali się złodzieje i skradli różne wyroby tytoniowe, cukierki i czekolady, ogólnej wartości 300 zł. (z)

— **Czyje to?** W Wydziale Śledczym pokój 72, znajduje się 5 obrusów kolorowych, szal sztylkiowy biało-niebieski, 2 króliki, 2 skórki królicze białe i białe szare, srebrny damski zegarek, 2 maszyny do strzyżenia włosów i brzytwy; rzeczy te pochodzą z kradzieży. — W Komisariacie 7. P. P. przy ul. Staszica znajduje się rower męski nr. 218 875, rama czarna lakierowana, gumy szare, kierownica wygięta w górę. Rower znaleziono w rowie przy Alei Żeromskiego. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Niezwykłe tragiczny wypadek** wydarzył się w Królewcu w pow. wrzesińskim przy młoceniu zboża. Robotnica Maria Tryka pchnęła widłami w oko 50-letniego robotnika Stanisława Antoniusa tak nieszczęśliwie, że zmarł on w tym samym dniu jeszcze po przewiezieniu do szpitala we Wrześni. Jak stwierdzono, zachodzi tu nieszczęśliwy wypadek. (k)

— **Spadł z konia i zabił się.** Podczas ćwiczeń wojskowych w okolicy Mniszka pod Grudziądem uległ śmiertelnemu wypadkowi podchorąży Tadeusz Nowacki ze szkoły kawalerji w Grudziądzu. W czasie biegu spłoszył się koń nieszczęśliwego jeźdźcy, który, spadając z konia, uderzył głową tak niefortunnie o drzewo, że śmierć nastąpiła na miejscu. W sobotę dnia 7 bm. odbyła się ekspozycja zwłok śp. N. na dworcu kolejowym przy licznych udziałach wojska. Za trumną postępowała rodzina i znajomi, a na uboczu prowadzono konia, niosącego zbroję śp. Zmarłego. (ski)

— **Zastrzelili narzeczoną i siebie.** W Nowym Porcie pod Gdańskiem znaleziono w mieszkaniu 19-letniej Heleny Bach zwłoki wachmistrza policyjnego Alfonsa Halmana a obok niego Bachównę również bez życia. Dochodzenia wykazały, że H. zastrzelił swą narzeczoną B a następnie siebie. Powodem zbrodni były troski majątkowe. (x)

JARMARKI

— **Ryczywól.** Jarmark ogólny odbędzie się w czwartek dnia 12 bm. Spędzą chlewnie wzbroszonymi.

— **Kórnik.** W czwartek dnia 19 bm. odbędzie się w mieście Kórniku jarmark ogólny, t. j. kramny, na konie i bydło z miejscowości nie objętych zarazą. Świń spędzać nie wolno.

Z WIELKOPOLSKI

— **Rogoźno.** (Ujęcie przestępcy.) Zbiegły z więzienia w Wągrowcu włamywacz Włeczyk został ujęty przez tutejszy posterunek policji państwowej i odstawiony do sądu w Gnieźnie. (rm)

— **Kościan.** (Rocznica zgonu.) W dn. 4 bm. w pierwszą rocznicę zgonu śp. Stanisława Koszewskiego, pierwszego burmistrza naszego miasta, odprawiono w kościele farnym mszę św. za spójkę jego duszy. W nabożeństwie wzięli udział przedstawiciele władz i korporacji miejskich. Śp. Koszewski przyczynił się swą długoletnią pracą wielce do rozwoju miasta. — Obecny burmistrz p. Maćkowiak zwołał do sali posiedzeń rady miejskiej wszystkich urzędników na uroczyste posiedzenie i odpowiednim przemówieniem uczcił zaślęgi zmarłego. (hk)

— **Inowrocław.** (Stacje sanitarne Powiatowej Kasy Chorych.) Pow. Kasa Chorych miasta Inowrocławia zapoczątkowała zakładanie stacji sanitarnych po wsiach i miasteczkach powiatu. Myśli tworzenia tego rodzaju pożytecznych placówek, rzucona przez dr. Wiernickiego, została wprowadzona w czyn, i obecnie na terenie naszego powiatu jest 12 stacji sanitarnych. Kierownikiem tych stacji jest dr. Wiernicki, który opracowuje broszurę o racjonalnej organizacji stacji sanitarnych.

— (Działalność Czerwonego Krzyża.) W roku bieżącym miejscowy oddział Czerw. Krzyża postanowił obdarować upominkami świątecznymi 700 żołnierzy Zebranie, na którym omówiono sposoby zebrania funduszu na ten cel, odbyło się dn. 3 bm. przy licznych udziałach członków i sympatyków.

— (Z Tow. Właścicieli Nieruchomości.) Na ostatnim plenarnym zebraniu Tow. Właścicieli Nieruchomości w Inowrocławiu poruszano cały szereg aktualnych spraw. Po referacie p. Zagórskiego dyskutowano o zabezpieczeniu wodomierzy, o oświetlaniu klatek schodowych, o dopilnowaniu umiędzynarodowienia anten, gdyż właściwość realności jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo instalacji radiowej. Wszyscy obecni, oceniając potrzebę budowy lotniska cywilnego w Inowrocławiu, postanowili zapisać się do komitetu miejskiego L. O. P. i P.

— (Występ gościnny operetki.) Dnia 9 bm. zespół operetkowy Miejskiego Teatru z Torunia wystawił u nas bardzo wesołą i melodyjną operetkę p. t. „Gri-Gri”. Wypełniona sala i gorące oklaski dowodziły, jak bardzo udanym było przedstawienie.

— (Współpraca domu i szkoły.) Dnia 8 bm. odbyło się u auli państw. gimn. męskiego im. J. Kasprzowicza zebranie celem rozpatrzenia projektu zorganizowania Kola rodzicielskiego. Takie komitety rodzicielskie, zakładane obecnie przy wielu szkołach średnich, mają na celu współdziałanie domu i szkoły przy wychowywaniu młodego pokolenia.

— (Nędra mieszkaniowa.) Dn. 30 listopada rozpatrywano przed tutejszym sądem grodzkim sprawę przeciwko niej. Andrzejowi Małeckiemu, zamieszkałemu w szopie przy ul. św. Ducha. Małeccki wraz z innymi „lokatorami szopy” w specjalnym piśmie do p. ministra spraw wewn. żalił się na opłakane warunki mieszkaniowe. Magistrat Inowrocławia wniósł skargę przeciwko autorom wspomnianego pisma. Sąd nie uważał, aby tego rodzaju pismo mogło być zniewagą dla magistratu, to też wszyscy oskarżeni zostali uwolnieni od winy i kary. (em)

Z POMORZA

— **Chojnice.** (10-lecie Tow. Kupców Samodzielnych.) Przy końcu ub. miesiąca obchodziło miejscowe Tow. Kupców Samodzielnych 10-lecie swego istnienia. W salach hotelu p. Engla odbyła się wspaniała uroczystość. Wśród obecnych zauważono ks. kanonika Makowskiego, starostę dr. Rzośkę, burmistrza dr. Sobierajczaka i innych. Prezes p. Stamm wygłosił obszernie sprawozdanie z 10-letniej pracy towarzystwa. W imieniu zarządu Związku Tow. Kupieckich na Pomorzu przemawiał poseł p. Mazur z Grudziądz. Nastąpiło wręczenie dyplomów, które w uznaniu zasług otrzymali pp. Schreiber, Hubert, Strzyżek, Kalletta-Kaźmierski, Kwasigroch i Jeleniewska. Później odbył się koncert a na koniec raut.

— (Odwodnienie łąk.) Wśród gospodarzy wsi Kiedrowice i Zapceń zawiązała się w ostatnich dniach spółka wodna, która ma przeprowadzić odwodnienie rozległych łąk. Zainteresowani gospodarze przystępują gremjalnie do tej spółki. (tt)

Z ŚLĄSKA

— **Królewska Huta.** (Dzień św. Barbary.) Dnia 4 bm. jako w dzień św. Barbary, patronki górników, w Królewskiej Hucie obchodzono uroczystości. W dniu tym, jako wolnym od zajęć, zebrała się brać górnicza z sztandarem górniczym i orkiestrą na czele, na Rynek. Do zebra-

nych przemówił dyr. Rieger, prof. Akademii Górniczej, poczem p. dyr. Knothe wręczył odznaczonym za długoletnią pracę pamiątkowe zegarki i odznaczenia honorowe. Potem odbyło się uroczyste nabożeństwo w kościele św. Barbary. Po południu w sali hotelu Redena odbył się wspólny obiad, na którym wygłoszono wiele mów i toastów na cześć górników i ich ciężkiej pracy. (skk)

— **Siemianowice.** (Wypadek w kopalni.) Na kopalni Richter w Siemianowicach zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, którego ofiarą padło dwóch górników. — Górnicy ci zostali zasypani gruzami węgla. Obie ofiary ciężko pokaleczone znajdują się pod opieką lekarską. (skk)

W sprawie składek uczniowskich

W rocznicę dziesięćlecia Polski W dziesiątą rocznicę niepodległości, a więc przed rokiem, zaczęła się wśród uczniów szkół średnich, powszechnych, wydziałowych, zawodowych i seminarjów m. Poznania zbiórka na „Ochronkę im. B. Chrzanowskiego, która przyniosła do dziś kwotę 14 329 zł. Pieniądże te złożono w Poznańskim Banku Ziemian, gdzie przez doprocentowanie wzrosły do kwoty 14 927 złotych.

Nie osiągnęliśmy zatem oczekiwanej kwoty 30 000 zł. ale z tem, co już posiadamy, możnaby przyłączyć się do jakiejś poważnej akcji, zgodnej z naszymi zamierzeniami. Ponieważ jednak panuje obecnie zupełny zastój w budownictwie z powodu braku kredytów budowlanych, musimy więc przeoczekać do polepszenia się sytuacji, co ma nastąpić w połowie 1930 r., jak przypuszczają znawcy. Fundusz nasz przez to nie ucierpi, a zamiary nasze przy rozprawie i spokoju dadzą się tylko tem lepiej wykonać.

Podajemy to do wiadomości tych wszystkich, którzy przyczynili się do składek i mają prawo żądać wyjaśnień co do jej losów. W przyszłości będziemy też informowali o dalszym postępowaniu.

O ewentualne dalsze składki prosimy. Biliński Jan, inspektor, Ostrowski Dedydery, dyrektor gimn., Waga Julian, dyrektor semin. naucz., Twardowski Władysław, dyrektor szk. budown.

SPORT

Lekka atletyka

Główny wniosek GOZLA zamierza postawić na walnym zebraniu PZLA wniosek o wydanie wszystkich lekkoatletom książeczek zawodniczych, w których sędziowie notowaliby uzyskane wyniki. Poza tem GOZLA stawia wniosek o notowanie od 1930 r. oficjalnych rekordów okręgowych i wprowadzenie do zarządu PZLA po jednym delegacie z każdego okręgu. (PAT)

Pięściarstwo

O wynikach zawodników HCP w Łodzi pisze „Kurjer Łódzki” p. in.: Anioła — Seweryniak technicznie najpiękniejszą walkę dnia. Seweryniak ma lekką przewagę szybkością i celnością ciosów, narzucając przeciwnikowi szalone tempo. W drugim starciu Anioła agresywniejszy, stara się ująć inicjatywę w swoje ręce. Seweryniak stopuje skutecznie lewą, zadając jednocześnie błyskawicznie prawe sierpy. Niemi posyła Anioła dwukrotnie w trzecim starciu na deski. Anioła ratuje się leżeniem na przeciwniku, jednak i w zwarcu pracuje Łódzianin intensywnie, zadając ciosy żołądki oraz podbródkowe. Zwycięza pownie na punkty lepszy technicznie Seweryniak.

W. mieszana: Tomaszewski (półciężka — Konarzowski (ciężka). Starcie rozpoczęła Tomaszewski, atakując zjadale byłego trzykrotnego mistrza Polski, który prawem i lewem sierpami zdobywa sobie respekt u Poznaniaka. W drugim kole celne lewe proste, trzymają Tomaszewskiego w należytej odległości, który kończy sporadycznymi atakami. Przewaga Konarzowskiego uwiadcza się w trzecim starciu. Pomimo przegranej był Tomaszewski równorzędnym przeciwnikiem Konarzowskiego i zdobył sobie szczerze uznanie w kołach sportowych Łodzi.

Mecz Polska — Niemcy nie odbędzie się w Poznaniu wobec niemożliwości znalezienia odpowiedniej sali na co powinien specjalnie zwrócić uwagę miejski komitet w. f. i p. w., gdyż podobne przeszkody nie powinny istnieć w mieście o tak niewątpliwie rozwiniętej kulturze sportowej, jak Poznań.

Pływanie

Walne zebranie Pomorskiego Okręgu Związku Pływackiego odbyło się w Bydgoszczy; wybrano nowy zarząd z prezesem p. Czajkowskim i kapitanem p. Alfonsem Buerschlem na czele. Po ustaleniu terminu zawodów na 1930 r. uchwalono jednomyślnie wyrazić gorące podziękowanie p. in. pionierowi pływania p. Samadeniemu za troskliwą opiekę rozłożoną nad okręgiem pomorskim.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, we wtorek „Hrabina Marica”. W środę, 11 bm. „Żydówka” z pp. Kisielewską, Marynowicz, Perkowiczem i Zatheyem, kapelmistrz p. Leszczyński. W czwartek, 12 bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Casanova” z pp. Bojar Przemieniecką, Fedyczkowską, Fontanową, Kisielewską, Drabikiem, Majem i in. W piątek, 13 bm. „Madame Pompadour”.

„Skowronek”, ulubiona operetka Lehara, dana będzie po cenach zniżonych na przedstawieniu popołudniowym w niedzielę 15 bm.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś premiera arcykomicznej, lekkiej komedji W. Hennequina i R. Coolusa „Królowa Biarritz”, która z nadzwyczajnym powodzeniem obiegła wszystkie sceny świata. Role główne grają pp. Grabowska (tytułowa), Ludwiżanka, Sachnowska, Wojciechowska, Biesiadecki, Chmielewski, Godlewski, Nowacki i Przysiański. Reżyserja p. Młodziejewskiej. Nowa wystawa p. Jarockiego. Toalety według ostatnich żurnali paryskich z pierwszorzędnymi firm warszawskich i poznańskich.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro ciesząc się ogromnym powodzeniem sensacyjna sztuka p. t. „Niezwykły seans”, która ze względu na emocjonującą treść i doskonałą grę całego zespołu z p. K. Justianem w roli głównej — jest największym przebojem bieżącego sezonu teatralnego w Poznaniu. Publiczność z zapartym oddechem śledzi rozwijającą się akcję, a niezrównana kreacja naszego znakomitego gościa p. K. Justiana wywołuje niemiłkające oklaski przy otwartej kurtynie.

W czwartek „Pan Topaz” (Wielkie A. B. C.), znakomita komedia, ciesząca się ogromnym powodzeniem w Teatrze Nowym. „Pan Topaz”, to satyra, chłoszcząca bezlitośnie spekulanta i aferzystów, którzy nie powodując się żadnymi względami, dążą do jednego celu — do pieniędzy! W roli pana Topaza znakomity artysta p. K. Justian, którego publiczność darzy niemiłkającymi oklaskami przy otwartej kurtynie.

KWARTET TRYJESTENSKI

Światowej sławy zespół kameralny, jeden z najznakomitszych kwartetów świata, który krytyka stawia obok „Brukselczyków”. „Czechów” i sławnego Kwartetu Paryskiego CAPETA, po niebywałych tryumfach w Warszawie, Krakowie i Lwowie, wystąpi dziś, we wtorek, w sali Domu Ewangelickiego. W skład Kwartetu Tryjesteńskiego wchodzi: AUGUSTO JANCOVIC (I skrzypce), GIUSEPPE VIEZZOLI (II skrzypce), MANLO DUDOVIC (altówka), DINO BARALDI (wiolonczela). Artysty grają na cudownych instrumentach włoskich. Znakomity Kwartet Tryjesteński — wzrusza piękną jakością dźwięku i zadziwia jednością dynamicznych efektów a obok wysokich zalet innych znakomitych zespołów kameralnych posiada wszelkie cechy włoskiej sztuki operowej a więc gorący temperament i słodczy tonu przedziwnych instrumentów. Jeśli chodzi o efekty pianu — to żaden ze słynnych kwartetów światowych nie dorówna KWARTETOWI TRYJESTENSKIEMU, który też cieszy się wszędzie olbrzymim powodzeniem. W programie dzisiejszego koncertu kwartetu Boccheriniego, Beethovena i I. Ivo Tanciego. Pomimo wielkich kosztów ceny biletów od 2 zł. Uczniowie poznańskich szkół muzycznych korzystają z biletów ulgowych po 1 50 gr. Bilety są do nabycia w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38 i wiecz. przy kasie w Domu Ewangelickim. zw 20 661

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica”, operetka Kalmana. Środa, 11. 12. „Żydówka”, opera Halvy’ego. Czwartek, 12. 12. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego. Piątek, 13. 12. „Madame Pompadour”, operetka Falla. Sobota, 14. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana. Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Skowronek”, operetka Lehara. (Ceny zniżone). Niedziela, 15. 12. wieczorem „Casanova”, opera komiczna Różyckiego. Poniedziałek, 16. 12. „Księżniczka dolarów”, operetka Falla. Wtorek, 17. 12. „Dama pikowa”, opera Czajkowskiego. Początek o godzinie 8 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczonej nie będzie. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz”, premiera. Środa, 11. 12. „Królowa Biarritz”. Czwartek, 12. 12. „Królowa Biarritz”. Piątek, 13. 12. „Miłość czy pieśń”. Sobota, 14. 12. „Królowa Biarritz”. Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Miłość czy pieśń”. (Ceny zniżone). Niedziela, 15. 12. wieczorem „Królowa Biarritz”. Poniedziałek, 16. 12. po raz 125 „Mama do wzięcia”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Niezwykły seans”. Występ gość. K. Justiana. Środa, 11. 12. „Niezwykły seans”. Występ K. Justiana. Czwartek, 12. 12. „Pan Topaz” (Wielkie A. B. C.). Występ K. Justiana. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

GABINET GRAFICZNY W TOW. PRZYJ. NAUK

Mówiąc o ukończeniu komasacji naszych muzeów, tj. zbiorów Tow. Przyjaciół Nauk i Muzeum Wielkopolskiego, wykazywałem na tem miejscu, że niezbędnym jest stworzenie w temże Muzeum galerii artystów polskich, złożonej ze zbiorów Muzeum Wielkopolskiego, z przekazanych mu już przez Tow. Przyj. Nauk około 200 płócien, oraz z reszty tejże galerii T. P. N., która jeszcze w gmachu przy ul. Mielżyńskich pozostała i jest tam, niestety, narażona na niszczenie z powodu warunków, w jakich się obrazy znajdują.

Gdy to się stanie, a stać się konieczne powinno, pozostaną jeszcze w gmachu Tow. Przyj. Nauk inne zbiory, a mianowicie grafika, kolekcja numizmatyczna, zbiór pamiątek po Kraszewskim itp. Co z tem ma się począć?

Zbiór numizmatyczny należałoby już dawno połączyć ze zbiorem numizmatycznym Muzeum Wielkopolskiego, gdyż zatem przemawiają, tak względy naukowe, jak i praktyczne. Inaczej przedstawia się sprawa grafiki i reszty zbiorów (pokój Kraszewskiego), które za wszelką cenę należy zostawić w gmachu Tow. Przyj. Nauk.

Wiadomo, że podstawą gabinetu T. P. N. są bogate zbiory Edwarda Rastawieckiego, obejmujące ca 3000 rycin, w tem komplet sztychów Falka, które w r. 1870 nabył Seweryn hr. Mielżyński wraz z kolekcją obrazów, biblioteką, zbiorem numizmatycznym oraz czterema szafami gdańskimi. W cztery lata później oddano wszystko Tow. Przyj. Nauk. Od tego czasu znacznie pomnożyły się zbiory graficzne T. P. N., które już przed otrzymaniem zbiorów Rastawieckiego ca 380 rycin posiadały, Teofil Mielcarzewicz zapisał około tysiąca rycin, drzeworytów, akwareli, rysunków itd.; Rogaliński z Królikowa podarował w 1884 r. oryginalny rysunek Grotgera, św. Jana Chrzyciela; w następnym roku darował Władysław Bentkowski resztki swego zbioru rycin portretów polskich w liczbie 210 sztuk. Z roku na rok doznawał zbiór rycin coraz więcej uzupełnień, a to dzięki wytrwałej pracy dra Bolesława Erzepkiego, któremu udało się niejedną ciekawą rycinę polską, lub z historią polską związaną, wytopić w antykwarjatach zagranicznych, tak, że całość przedstawia dziś prawdziwą kopalnię złota dla polskiego historyka kultury i sztuki. Tem więcej trzeba ubolewać, że cenny ten zbiór nie może być wykorzystany dla historii polskiej grafiki.

Zachodzi pytanie, czy zbiór rycin T. P. N. nie może się stać zawładnięciem nowego muzeum, przyszłego „Gabinetu Graficznego”? Tak korzystnie bowiem, jak w Poznaniu nigdzie na świecie nie przedstawia się reforma muzealna. Zbiory graficzne Muzeum Wielkopolskiego obejmują nowoczesną grafikę niemiecką i polską, zbiory T. P. N. natomiast grafikę polską XVII do XIX wieku. Przez skomasowanie tych dwóch zbiorów stworzylibyśmy nowy zbiór o całkiem jednolitym charakterze, tem samem nową placówkę pracy naukowej i artystycznej. Dwie duże sale w gmachu T. P. N. wystarczyłyby najzupełniej na urządzenie bieżących wystaw grafiki polskiej oraz zagranicznej (z ostatnią bowiem wreszcie zapoznać się wypada).

W razie dojdęcia do skutku zaprojektowanej tu w ogólnych zarysach reorganizacji muzeów poznańskich, t. j. gdyby galerię T. P. N. w całości oddano Muzeum Wielkopolskiemu, a z graficznego zbioru utworzono „Gabinet graficzny” jako oddział Muzeum Wielkopolskiego (jak „oddział przyrodniczy” i przedhistoryczny), należałoby tylko o jednej jeszcze kwestji pamiętać, a mianowicie o pozostawieniu na miejscu, w gmachu T. P. N. jakiejś centrali, w którejby się schodziły wszystkie nici do reszty zlikwidowanych zbiorów artystycznych Tow. Przyj. Nauk. Punktem tym może być również „Gabinet Graficzny” wzgl. zebrane w jedną całość pozostałe zbiory w gmachu T. P. N. Są to pamiątki po Kraszewskim, po wybitnych Wielkopolanach, portrety fundatorów galerji i członków Tow. Przyj. Nauk, obrazy malarzy wielkopolskich, jednym słowem wszystko to, co nie ma zbyt wielkiej wartości artystycznej, czego nie można wystawiać w Muzeum Wielkopolskim, co się również nie nadaje

do dekoracji zamku, a jednak nie jest całkiem bez znaczenia dla kultury wielkopolskiej. Takie małe regionalne muzeum, dobrze urządzone, może się nader dodatnio przyczynić do upamiętnienia i uwiecznienia zasług Tow. Przyj. Nauk.

Dr. Alfred Brosig.

Poznań.

DWIE NASZE KOLEGJATY

Po odnowieniu wieży frontowej gotyckiej kolegiaty w Środzie, a mianowicie po wykonaniu nowego jej attykowego zwieńczenia, oraz otynkowania wnętrza ją zdobiących, przystąpiono do renowacji wnętrza świątyni, zawierającej cały szereg cennych zabytków sztuki. Kolegiata średzka była odnawiana znacznym sumptem w XIX stuleciu. Niestety te okazałe bramy neogotyckie, wzniesione w surowej cegle na linii muru, otaczającego kościół, nie przyczyniły się do jego przyozdobienia, lecz przeciwnie stały się dlań poważną konkurencją. Pretensjonalna dzwonnica zasłania w zupełności widok na monumentalną wieżę, dobrze usytuowaną na osi uliczki, wiodącej z rynku wprost do kościoła. Mniej szczęśliwymi okazały się również z tego czasu pochodzące przeobrażenia, dotyczące wnętrza świątyni.

Obecnie wykonuje się polichromię według projektu St. Smoguleckiego, podkreślającą najważniejsze momenty architektoniczne gotyckiej struktury, rekonstruuje się ołtarz główny w stylu barokowym, zmienia się chór organowy, wykonany swego czasu w stylu pseudogotyckim, odnawia się wszystkie ołtarze. Ponadto remontuje się gruntownie kaplicę Gostomskich, wykonaną w początkach XVII wieku, której kopułę zdobią stiukowe dekoracje.

Prace te przyczynią się niewątpliwie do podniesienia uroku świątyni, jednej z najpiękniejszych, jakie się znajdują na terenie Województwa Poznańskiego.

W bieżącym roku odnowiono wnętrza kolegiaty w Koźminie, która zawdzięcza cały szereg cennych zabytków sztuki, zwłaszcza rodzinie Górków. Ściany otrzymały nową polichromję, utrzymaną w dwóch kolorach, podobnie sklepienie, posiadające geometryczną dekorację stiukową. Ołtarze, jak wogóle sprzęty, zostały również odnowione i dzięki pewnym zmianom budowlanym (zamurowano drzwi boczne) rozmieszczono je w sposób bardziej estetyczny. Pracami kierował artysta-malarz Henryk Jakowski.

Nie odnowiono narazie zabytkowego ołtarza głównego, pochodzącego z XVII stulecia, a zawierającego cenną rzeźbę gotycką z ca 1500 r., wyobrażającą Zaśnięcie N. P. Marji. Rzeźba ta stanowi niewątpliwie integralną część dawnego ołtarza głównego i należy do najcenniejszych okazów snycerstwa średniowiecznego w kraju. Cenny ten zabytek zostanie odnowiony z pietizmem w roku przyszłym. P.

PISMA NADESLANE

„Przegląd Powszechny”. Nr. 551. Treść: Jan Urban: „O misję religijną Polski na Kresach wschodnich”. C. Z.: „Na marginesie I. Zjazdu Polaków z Zagranicy”. — Antoni Waśkowski: „Sztuki piękne w życiu”. — Adrian Czerwiński: „Ukraina w poezji Słowackiego”. — A. Petrini: „Doktor nieszczęśliwych”. — Dr. Z. Ciechanowska: „Problem Żydów wschodnich w powieściach J. J. Tharaud”. (c. d.) — Przegląd piśmiennictwa (R. Dyboski, Jęłowicki, Pribilla, Ludwig, Lama i in. — Dr. S. Miłucki: „Z działalności naszych Towarzystw naukowych”).

„Polska Gazeta Introligatorów”. Nr. 11. Treść: Pejot: „W palącej sprawie”. — M. M.: „Introligatorstwo w świetle polskiej ustawy przemysłowej”. „Ręczne złocone”. — „Złoty brzeg na czerwonym brzegu”. — Kai: „Przed Bożem Narodzeniem”. — „O zawieraniu umów z uczniami”. — „Nowe przepisy terminatorskie”. — „O zapisy do szkół dokształcających”. — Ważne dla rzemieślników, zatrudniających jednego pracownika”. — Rozmaitości. — Z życia cechów i towarzystw. — Egzaminy.

„Lwowski Wiadomości Muzyczne i Literackie”. Nr. 12 (49). Treść: Wł. Gołębiowski: „Sp. Mieczysław Sołtys”. — Dr. J. Reiss: „Ideologia dzisiejszej muzyki”. — K. Brończyk: „Zagadnienie opery we Lwowie”. — O. Orłwin: „Z próbek przekładów”. — Dr. S. Łobaczewska: „O celach i zadaniach krytyki muzycznej”. — J. E. Płomiński: „Magia czarnych”. — Koncerty.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Polskie Towarzystwo Historyczne. Poznański oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego odbędzie posiedzenie w środę 11 bm. o godz. 18-tej w Sem. Hist. w Zamku. Na porządku dziennym referat prof. A. M. Skalkowskiego pt. „Maciejowice-Waterloo”.

Odczyty z dziedziny matematyki. Staniem Zarządu Koła Matematycznego Fizycznego S. U. Poznańskiego został zorganizowany cykl referatów z geometrii różniczkowej. Jeden referat z tego cyklu był wygłoszony dnia 5 bm. Drugi wygłosi prof. Słobodziński p. t. „Teoria krzywych w przestrzeni” w czwartek, 12 bm. o godz. 19-tej w seminarium matematycznym.

Odniesienia profesorów wyższych uczelni. Krzyże Komandorskie „Polonia Restituta” za pracę na polu naukowym i pedagogicznym otrzymali: Z Politechniki Warszawskiej prof. inż. H. Czapowski, prof. inż. K. Smoleński, prof. inż. Odrowąż Wysocki i doc. S. Miklaszewski, z Politechniki Lwowskiej — prof. dr. K. Malsburg, prof. inż. J. Fabiański, prof. dr. K. Watarek, prof. em. dr. inż. J. Zubrzycki, z W. S. H. w Poznaniu — prof. dr. W. Seydlitz, z W. S. H. w Warszawie: prof. K. Krzeczowski i prof. K. Kasperski; z S. G. G. W. w Warszawie — prof. dr. F. Staff; z Krakowskiej Akademii Górniczej — dr. A. Hoborski, oraz dyrektor Konserwatorium Muzycznego we Lwowie ś p. Miecz Sołtys. (np.)

Polskie Tow. Przyrodników im. Kopernika we Lwowie odbyło posiedzenie naukowe z wykładem p. Bolesława Bohma n. t.: „Co wiemy dotąd o rybach kopalnych trzeciorzędu karpackiego” (nl)

LITERATURA

„Ojciec Krystyny Alberty”. Razem ze wspomnianym już tutaj „Strajkiem” jest to nowa powieść Wellsa (wydana przez Bibliotekę grozową) wycinkiem z życia Anglii powojennej, w której dokonywują się wielkie przemiany społeczne. (Warto uzupełnić jej lekturę tem co pisze dr J. Tretiak w „Pamiętniku warszawskim” o tym samym przedmiocie, zwłaszcza o tworzeniu się w Anglii inteligencji zawodowej). Ojciec Krystyny Alberty, który dostał lekkiego obłąkania na punkcie, że jest ponownym wcieleniem króla assyryjskiego Sargona, jest właściwie figurą psychologicznie biorąc, uboczną, mimo że najwięcej miejsca w powieści zajmuje. Pod tym względem kompozycja niezbyt się Wellsowi powiodła, zwłaszcza, że cała ideologia „sargonizmu” jest trochę mętna. Natomiast sama Krystyna Alberta przedstawia w swych przeżyciach wysoce ciekawy i nowy typ Angielki współczesnej, kobiety dążącej do życia samodzielnego ekonomicznego, tj. niezależnego od mężczyzny-męża, a duchowo twórczego. Nie miłość, dom i rodzina są punktem centralnym jej dążeń, ale praca naukowo-zarobkowa, rozwinięcie swych zdolności i rzućenie ich jako motoru na warsztat twórczości. Świetne i nowe jest to, co zaobserwował Wells z cyganerii artystycznej Londynu; zajmują obrazy życia pensjonatowego; grozę budzą, mimo spokoju w opisach, sceny ze szpitali dla obłąkanych, mieszczące jakby apel do społeczeństwa, aby w nie wejrzało. Pod tym względem Wells dażył zdaje się do tego samego celu, jaki osiągnął Dickens swym słynnym opisem więzienia za długi w „Pickwick Papers”, który to opis wiele zawazył na tem, że więzienie za długi zniesiono. (ln)

„Narzeczeni” jako powieść współczesna. Z Medjolanu piszą nam: Towarzystwo wydawnicze Unitas ogłasza rychłe wyjście z pod prasy książki, zatytułowanej: „Narzeczeni” przez Gwido da Verona i Aleksandra Manzoni. Jak wiadomo „Promessi sposi” są arcydziełem literatury klasycznej. Gwido da Verona przedsięwziął sobie „uwspółcześnić” je, tj. przenieść w dzisiejsze stosunki. Da Verona jest notorycznym pornografem. Można sobie wyobrazić z jakim niesmakiem jest oczekiwana ta karykatura czy profanacja.

Sukces Remarque'a w Anglii Nasz korespondent londyński (z. gr.) donosi nam: Poważny miesięcznik londyński „Life and letters” (Życie i Literatura) donosi, że R. M. Remarque'a powieść „Na zachodzie bez zmian” rozeszła się w 310.000 egz. w przekładzie angielskim — tyleż w przekładzie franc., 850.000 w oryginalnym, 215.000 w wersji amerykańskiej — w innych przekładach europejskich: 250.000 egz.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Nowa rzeźba w parku Paderewskiego. Z Warszawy piszą nam: Magistrat podpisał umowę z art. - rzeźbiarzem p. Biernackim o wykonanie wielkiej statuy brzozywej p. t. „Zdrój” do parku Paderewskiego. W parku tym umieszczono już rzeźbę p. Olgi Niewskiej p. t. „Kapiąca się”, obecnie ustawia się „Rytm” p. Kuny. Trzecią z kolei będzie praca p. Biernackiego. (pk)

Pomnik Karpińskiego w Łowemyl. Ze Lwowa piszą nam: Jak wiadomo w Łowemylu istniał pomnik Franciszka Karpińskiego. W czasie wojny został on silnie zniszczony. Obecnie drogą składek zebrano fundusze i w początku przyszłego roku będzie pomnik odnowiony i ustawiony na Rynku. (pk)

MUZYKA

Nowy profesor lwowskiego konserwatorium. Jak nam ze Lwowa donoszą zaangażowano do klasy skrzypiec w Konserwatorium Polskiego Towarzystwa Muzycznego prof. Henryka Czaplińskiego. Wystąpił on publicznie z wielkim sukcesem na I koncercie symfonicznym Towarzystwa Muzycznego. Nowy profesor ukończył Lipskie Konserwatorium u prof. Beckera z najwyższem odznaczeniem mistrzowską szkołę sławnego prof. Sevcika we Wiedniu, wreszcie petersburskie Konserwatorium u prof. Auera, kształcił się również u Cezara Thomsona w Brukseli. W roku 1912 został profesorem w konserwatorium krakowskim; w roku przed samą wojną objął całą niemal Europę z koncertami, po wybuchu wojny został internowany w Niemczech i przebył tam do 1918 roku jako koncertmistrz orkiestry symfonicznej Wintersterna w Naubemu i w Lipsku. Po wojnie koncertował w Anglii, poczem zaangażował się jako nauczyciel do konserwatorium w Toronto (Kanada). Uczył dwa lata, poczem przeniósł się do Filadelfji, gdzie wykładał w konserwatorium Grolliego i w trzech równorzędnych zakładach naukowych. Przed dwoma laty powrócił do Polski a obecnie jest na stałe mieszkańcem Lwowa i profesorem tamtejszego konserwatorium Polskiego Tow. Muzycznego. (lw. mj.)

Ryszard Strauss w Rzymie. Piszą nam z Rzymu: Słynne koncerty w Augusteo zaczęły się dwoma wieczorami orkiestrowymi Ryszarda Straussa pod jego batką. Odegrano: „Don Juana”, „Sinfonia domestica”, suitę z „Ariadny na Naxos” symfonję alpejską, oraz taniec Salomy z opery „Salome”. (rm)

TEATR

Dziesięciolecie „Reduty”. Założony w listopadzie 1919 roku w Warszawie przez Juliusza Osterwę teatr „Reduta” święcił swoje dziesięciolecie. Obchód odbył się w Wilnie, gdzie „Reduta”, będąca obecnie teatrem objazdowym, ma swoje pied a terre. Odegrano w teatrze miejskim na Polulancie słynną w wykonaniu „Reduty” Żeromskiego „Przeziębłą”, wśród wielkich owacji na cześć J. Osterwy i prof. Mieczysława Limanowskiego, znakomitego geologa, który był współtwórcą tego artystycznego teatru. Przemawiał między innymi reprezentant Ministerstwa Oświecenia dr. Remer, prezydent Wilna i Grodna, nadeszło pięćset zgórą depesz z kraju i z zagranicy, między innymi od łotewskiego ministra kultury i sztuki, gdyż „Reduta” objeżdżała także Łotwę i zostawiła tam trwałe wspomnienia. (tr)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Podziękowanie dla naszych czytelników. W nrze 538 „Kurjera Poznańskiego” zamieścił p. Tadeusz Pietrykowski z Torunia prośbę o informacje o wielkopolskim pisarzu ludowym śp. Fr. X. Tuczyńskim, kierując ją do tych, którzy zmarłego pisarza osobiste znali lub wspomnienia o nim posiadają. Wezwanie to odniosło nadspodziewany prawie rezultat, gdyż w ciągu kilku dni nasi czytelnicy nadesłali p. Pietrykowskiemu ośm listów z materiałem żądanym, a dalsze jeszcze napływają. Redakcja naszego Działu spełnia miły obowiązek, dziękując i od siebie także wszystkim, którzy tem się zajęli, nie szczędząc trudu i czasu. P. T. Pietrykowski będzie mógł na podstawie otrzymanego materiału przystąpić do pracy nad działalnością śp. Tuczyńskiego, tak że regionalne nasze badania pomnożą się o ważny przyczynek. Niemal w tem będzie zasługą naszych czytelników, którzy tak żywo i pilnie, jak widać, interesują się sprawami w naszym Dziale poruszanymi.

Muzeum w ruinach zamczyska. Z Warszawy piszą nam: W ruinach starego zamczyska będzińskiego zamierza magistrat urządzić regionalne Muzeum Zagłębia. Ruiny zostaną odpowiednio przebudowane i urządzone. Plany opracowuje profesor Szyszko - Bohusz. (oz)

VARIA

Pamiętniki Karsawiny. Nasz korespondent londyński (z. gr.) pisze nam: Sławną rosyjską mistrzyni tańca, Karsawina, ukończyła swoje pamiętniki, które pojawiają się lada dzień w edycji angielskiej. Wiele miejsca poświęca Karsawina zmarłemu niedawno Djagilewowi. Przedmowę napisał Sir Jam's Barrie, entuzjasta baletu rosyjskiego.

KSIAZKI NADESLANE

Jan Wiśniewski: „Metody badania tendencji wieloletniej (trendu) w szeregach gospodarczych”. Warszawa 1929. Nakł. Inst. Badania Konjunktur Gosp. i Cen.

Kpt. Karol Kleczko: „Okopywanie się”. Warszawa 1929. Wojsk. Instytut Wydawniczy.

Antoni Słószarczyk: „Piechur a czołgi”. Warszawa 1929. Wojsk. Instytut Wydawniczy.

Jan Rozwadowski: „Do Ciebie, Polsko!” Sztuka w 3 aktach Szamotyły 1930. Nakł. druk. J. Kawalera.

Król włoski w Watykanie

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”.

Rzym, w grudniu.

W dniu 5 bm. rozegrał się niejako ostatni akt wyrównania stosunków między Stolicą Apostolską i państwem włoskim. Poprzez podpisanie traktatu w Lateranie w ubiegłym lutym, ratyfikację układów, uroczystą wymianę dokumentów, mianowanie wzajemnych przedstawicieli dyplomatycznych, prowadziła droga do tej oficjalnej wizyty króla i królowej włoskich u papieża.

Chociaż droga ta zdawała się prosta i łatwa, to jednak napotykała na trudności takie, o których nie przenikały wiadomości w szersze koła, i takie, które były publiczną tajemnicą. Nietylko sam ceremoniał wymaga, ponieważ nowych form i niemałego głowienia, lecz pewnym szkopulem była kwestja oddania ze strony papieża wizyty królowi. Z jednej strony przenikało do prasy, że wizyta papieska uważana będzie za konieczność, z drugiej stwierdzono brak tradycji w tym kierunku i trudności protokolarne ze względu na innych panujących. Faktem było, że aczkolwiek od samego podpisania traktatu o tej wizycie mówiono, termin jej przesunął się z miesiąca na miesiąc.

Jak się ogólnie mówi, kwestję terminu wizyty rozwiązały zaręczyny następcy tronu włoskiego z księżniczką belgijską i bliski termin ich ślubu, który ma się odbyć w Rzymie z rozwinięciem całej pompy. Przyjazd do Rzymu królestwa belgijskich, wizyta ich w Watykanie; uroczysty ceremoniał ślubu, mający po tylu latach stwierdzić, że na domu Sabandzkim nie ciąży już kara kościelna, że, przeciwnie, usunięte wszystkie przeszkody wymagały, aby król był w Watykanie. Ogół Rzymian w racje stanu się nie wdawał; dla Rzymianina jasnym było, że król będzie z wizytą i zdarzenia tego oczekiwano z utęsknieniem.

To też w dniu 5 bm. drogą od Zamku Aniola na plac św. Piotra zaległy tłumy publiczności. Aczkolwiek król miał wyruszyć z Kwirynału, to przecież oficjalny wyjazd zapowiadany był z Zamku Aniola. Supozycją bliską powodu tego zarządzenia była trudność przeprowadzenia na dalekiej drodze od Kwirynału uroczystego szpaleru wojskowego. A chcieli rozwinać wielki aparat zewnętrzny, żeby i na zewnątrz zaznaczyć znaczenie wizyty.

Z ostatnich czasów pamiętną była wizyta króla Alfonsa hiszpańskiego u papieża, przy której rozwinięto w Watykanie specjalny ceremoniał, przysługujący na mocy dawnych przywilejów „królowi katolickiemu” Hiszpanji. W obecnym wypadku miał się odbyć ceremoniał według form przysługujących wszystkim panującym katolickim. Lecz już sam fakt, że dotychczas — przynajmniej od roku 1870 — Watykan rozwijać mógł pompę tylko na wewnątrz Watykanu, a każdy z koronowanych, jadąc do Watykanu, przejeżdżał przez miasto Rzym w formie raczej prywatnej, nadal wjazdowi króla włoskiego do Watykanu specjalnie uroczysty charakter.

Publiczność doznała pewnej decepcji co do sposobu samej lokomocji. Zapowiadany był uroczysty wjazd poszóstną karetą galową z eskortą, tak, jak nakazuje zwyczaj królowi jechać na otwarcie sesji parlamentu; lecz bodaj w późniejszej chwili program ten zmieniono i król zadowolili się szeregiem samochodów, które w liczbie 7 przewoziły króla z liczną świtą. Ale za to świadczyły o uroczystości gęste szpalery wojskowe, które przecież kończyły się na granicy państwa watykańskiego Plac św. Piotra poraz pierwszy zaświadczył o władaniu nim przez papieża. Na samej granicy, oddzielającej Piazza Rusticucci od placu św. Piotra, stanął oddział gwardji palatynskiej i oddział gwardji Szwajcarów z orkie-

strą. W tymże miejscu oczekiwał przyjazdu włoskiego suwerena gubernator państwa watykańskiego — Serafini U wylotu kolony Berminiego powiewały sztandary papieski i włoski.

Krótko przed godz. 11. gdy zajeżdżał król włoski z orszakem, zabrzmiął, grany przez orkiestrę gwardji papieskiej — marsz królewski włoski. Bodaj że pierwszy to raz gwardja papieska wykonywała hymn państwowy włoski. Gubernator krótko powitał króla, zaznaczając, że wita go u granic nowego państwa w imieniu swego suwerena, papieża.

Już oddał wśród szpaleru wojska papieskiego przebył król drogę na podwórcze św. Damazego, skąd w uroczystym pochodzie, w otoczeniu licznego dworu papieskiego król i królowa wprowadzeni zostali do małej sali tronowej — zwanej sala del troneito, gdzie oczekiwał królewskich gości papież. Po przywitaniu, przyczem król głęboko się skłonił, a królowa pocałowała pierścień papieski, zajęli miejsce papież i królowa. Włoscy na przygotowanych siedzeniach, poczem, gdy świta oddaliła się do dalszych sal, papież pozostał z królem i królową przez 20 minut na prywatnej rozmowie. Co było jej treścią — pewnie pozostanie tajemnicą; zakończyła się wręczeniem wzajemnych darów. przyczem papież wręczył królowi cenne dzieło numizmatyczne artystycznie wykonane, a królowej mozaikę wspaniałą, wykonaną w pracowni watykańskiej i kosztowny złoty różaniec, ozdobny cennymi kamieniami. Wzajemnie otrzymali papież krzyż biskupi — drogienny z klejnotów rodzinnych domu Sabandzkich.

Dla interesujących się modą dodam, że królowa i wszystkie damy dworu były w białych sukniach o trenie z koronkowym nakryciem na głowie.

Po odbyciu wizyty u papieża przeszli królestwo włoscy do apartamentu kardynała sekretarza stanu Gaspariego. by i tutaj złożyć wizytę. A po niej przeszli schodami zwanymi królewskimi do bazyliki św. Piotra. Powitani przez archidiakona bazyliki kard. Merry del Val, kapitułę i cały kler watykański, król i królowa oddali cześć Najśw. Sakramentowi, a potem pomodlili się u grobu św. Piotra.

Chociaż zwyczaj, by po bytności w Watykanie złożyć hołd św. Piotrowi należał do ceremoniału wizyt tak suwerenów katolickich, jak i ich posłów i ambasadorów, odwiedzin te króla włoskiego osobliwego były charakteru; przecież on — dziś już lat 60 liczący — wzrosły i zawsze mieszkający w Rzymie, pierwszy raz w swym życiu przystąpił progi bazyliki, pierwszy raz przemówił doń potęgą i powagą grobu św. Piotra i kopuły Bramante’go!

Tuż po opuszczeniu Watykanu i św. Piotra i po powrocie króla do Kwirynału, rewizytował parę królewską w imieniu papieża kard. Gasparri, sekretarz stanu, w towarzystwie nuncjusza papieskiego przy dworze włoskim, Mons. Borgougini - Duca, przyjmowany z honorami wojskowymi.

Wizyta ta królewska w Watykanie wychodzi znacznie ponad grzeczność osobistą, lub chęć nawiązania stosunków. Jest ona poważnego znaczenia politycznego, stwierdzająca, że ułożone przez traktat i konkordat warunki współpracy, mają być podstawą stosunków. Charakter ten polityczny wizyty objawił się w okoliczności, że królowi towarzyszył minister spraw zagranicznych, lord Grandi, i że król wizytował Kardynała sekretarza stanu.

Pierwotnie mówiono, że i Mussolini weźmie udział w wizycie. Co spowodowało zmianę projektu, o tem może w późniejszym liście. Nester.

ma złożyć rządowi oraz Izbowi ustawodawczym, specjalna komisja, wyłoniona z pośród członków kom. organizacyjnego kongresu. Z memorjału tego podajemy zasadnicze postulaty.

1. zasadniczą regulację uposażeń, do czasu zaś rozstrzygnięcia tej sprawy przysięść pracownikom państwowym z pomocą przez podwyższenie obecnych wymiarów plac, oraz wszystkich dodatków służbowych o 25 proc.;
2. wypłatę różnicy dodatku mieszkaniowego za rok 1928;

3. zrównanie pod względem wypłaty dodatku mieszkaniowego pracowników kontraktowych, nieetatowych i emerytów z pracownikami etatowymi, jakoteż zrównanie pod względem wymiaru dodatków mieszkaniowych wszystkich pracowników państwowych na Śląsku;
4. zmianę w drodze nowelizacji niekorzystnych dla pracowników postanowień ustawy z dnia 17 lutego 1922 roku o państwowym służbie cywilnej, ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli, rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 30 grudnia 1924 roku o organ. admin. lasów państwowych, oraz uregulowanie stosunków służbowych pracowników poczt, telegrafów i telefonów w drodze ustawy;

5. zmianę w drodze nowelizacji niekorzystnych dla pracowników postanowień ustawy z dnia 11 grudnia 1923 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych, oraz uregulowanie sprawy zaopatrzenia emerytalnych pracowników kolei państwowych w drodze ustawy wspólnej dla etatowych i nieetatowych kolejowców;
6. rewizję przepisów o pomocy leczniczej odnośnie funkcjonariuszów państwowych i unormowanie tej pomocy dla pracowników kolei państwowych w drodze ubezpieczenia ich w oddzielnych „Kasach Chorych”, zorganizowanych w myśl postanowień ustawy z dnia 19 maja 1920 roku o obowiązku ubezpieczeniu na wypadek choroby;

7. przeprowadzenie oddłużenia pracowników państwowych przez utworzenie specjalnego funduszu, przeznaczonego na długoterminowe, nisko oprocentowane pożyczki;
8. unormowanie czasu pracy pracowników fizycznych na zasadach ustawy z dnia 18-go grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu z uwzględnieniem prawa pracowników umysłowych do 7-godzinnego dnia pracy wraz z uznaniem wyrażonej w niej zasady co do wynagrodzeń za pracę pozagodzinną;

9. wykonanie postanowień art. 23 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 roku;
10. zapewnienie organizacjom zawodowym pracowników państwowych uwzględnienia opinii w sprawach dotyczących kwestji uposażenia, pragmatycznych i emerytalnych przed ostatecznem ich załatwieniem.

Klub Narodowy a urzędnicy

Warszawa, 10. 12. (Tel. wł.) — W związku z kongresem pracowników państwowych należy zaznaczyć, że prezes Klubu Narodowego poseł Rybarski, który z powodu uroczystości Obozu Wielkiej Polski nie mógł być obecny na kongresie w tym czasie, kiedy przemawiali przedstawiciele Sejmu, odbył konferencję z przyjrzem kongresu, podczas której oświadczył, że Klub Narodowy także i przy obecnym budżecie wystąpi z wnioskami celem uzyskania pokrycia na poprawę uposażeń pracowników państwowych. Również i w kwestji pragmatyki Klub Narodowy zajmie przychylne stanowisko. (w)

Zebranie kupców detalistów

Jak już krótko donosiliśmy, zwołało Towarzystwo Kupców Detalistów branży kolonjalnej w Poznaniu, w ub. niedzielę do sali „Domu Rzemieślniczego” wielkie zebranie protestacyjne, w sprawie reformy podatku obrotowego dla handlu detalicznego. Sala wypełniona była po brzegi.

Zebranie otworzył prez. p. Horęziak hasłem „kupiectwu cześć”, poczem wyjaśnił motywy dla których zwołano zebranie. Specjalnie wspomniany dział kupiectwa, traktowany jest w kwestjach podatkowych po macoszemu i ustawicznie w tym kierunku staczać musi walkę. Świadczenia socjalne są wprost niepomiarne.

Z kolei zabrał głos red. p. Poszwiński, który podniósł, iż Związek Tow. Kup. od kilka lat zabiega o polepszenie doli kupców. Władze system podatkowy przerzuciły na miasta, a te znowu — na sfery handlowe. W ten sposób ludność wiejska w 18 proc. płaci podatki, podczas gdy ludność miejska płacić musi w 82 proc. Jest to niezdrowe ustosunkowanie ciężaru podatkowego na kupiectwo. Przez skoordynowany wysiłek i pracę, doprowadzić można tylko do pomyślnych rezultatów. Następnie potoczyła się rzeczowa i obszerna dyskusja.

W rezultacie dyskusji po wystąpieniu referatów w sprawie projektu reformy podatku obrotowego opracowanego przez ministerstwo skarbu, zebrani uchwalili rezolucję, którą w streszczeniu poniżej podajemy:

Zważywszy a) że kupiectwo handlu detalicznego w szczególności branży kolonjalno-spożywczej znajduje się w katastrofalnym położeniu ekonomicznem

b) że handel kolonjalno-spożywczy, prowadzący w 95 procent artykuły pierwszej potrzeby, a więc towary mało dochodowe, bo dające zaledwie dwa do pięć procent brutto;

c) że dzisiejsze wymagania higieny społecznej, zmuszają handel detaliczny tej branży do lepszego urządzenia warsztatów pracy, które niejednokrotnie trzeba urządzać terminowo i bardzo kosztownie, wskutek czego branża powyższa potrzebuje odpowiedniej kapitalizacji;

d) że kupiectwo detaliczne wyżej wspomnianej branży, zmuszone jest w obecnych ciężkich czasach do udzielania kredytów otwartych ubogiej ludności, które wskutek panującego bezrobocia w znacznej części przepadają bezpowrotnie;

d) że rozpoczęcie płacenia projektowanej stawki 1 procent od ustalonych obrotów od dnia 1 kwietnia 1931 r. jest dla handlu detalicznego branży kolonjalno-spożywczej terminem zbyt dalekim, do którego to terminu może nastąpić zupełna ruina przedsiębiorstw handlowych tej branży;

zebrani jednogłośnie domagają się od miarodajnych czynników zmniejszenia podatku obrotowego dla handlu detalicznego branży kolonjalno-spożywczej na razie do pół proc. stawki od ustalonych obrotów od 1 kwietnia 1930 roku z równocześnie projektowaną przez rząd niższą podatku dla hurtu. Zebrani uznają w zasadzie konieczność zupełnego zniesienia podatku obrotowego. Dalej zebrani przyłączają się w rezolucji do postulatów podatkowych wysuniętych w projektach reformy podatkowej z strony Zw. Tow. Kup. Po uchwaleniu rezolucji, zamknięto zebranie. (z)

Do wszystkich pracowników umysłowych!

Dziesięć lat minęło już od uzyskania niepodległości naszej Ojczyzny. Ukazały się w tym czasie różne ustawy, regulujące stanowisko pracownika umysłowego. Posiadają one jednak braki i niedomagania, gdy tymczasem pracownik umysłowy w coraz gorszych żyje i pracuje warunkach. Słychać skargi ze wszystkich stron, lecz nikt nie zdaje sobie sprawy z tego, ile w tem jest naszej własnej winy.

Wszystkie zawody posiadają dzisiaj już swoje organizacje zawodowe sprężyste i karne. Jedynie pracownik umysłowy, w olbrzymiej swej większości, chodzi luzem, nie chcąc czy nie mogąc zrozumieć doniosłego znaczenia organizacji jako takiej. Skończmy raz wreszcie z tą dziwną apatią, odbijającą się na własnej skórze.

W czwartek, 19 bm. wiecz. o godz. 7 odbędzie się na sali p. Jarockiego w Poznaniu, przy ul. Masztalarskiej 8a wielkie zebranie Związku Pracowników Umysłowych Ziemi Zach. R. P. z referatem wybitnego specjalisty n. t. „Prawa i obowiązki pracownika umysłowego, wobec Zakładu Ubezpiecz. Prac. Umysł.”

Wszyscy opłacamy wysokie składki na rzecz ubezpieczenia, lecz niestety w bardzo małej mierze, znamy korzyści, które nam ubezpieczenie winno dawać. Wykład powyższy zatem wszystkich zainteresuje.

Wszyscy zatem — koleżanki jak i koledzy z wszelkich biur, spieszymy na to zebranie. Tylko silnie zorganizowani, będziemy mogli oczekiwać lepszego jutra!

Zarząd

Związku Pracowników Umysł.

Zachod Ziemi R. P.

Teodor Barczewski, prezes; Tadeusz Piotrowski, wiceprez.; Wincenty Kotecki, sekretarz; Czesław Rotnicki, skarbnik; Leon Grześkowiak i Ludwik Ludwiczak — ławnicy.

Słodka kuracja i odchudzanie.

Dr. Gordon E. Stanley w Filadelfji miał na swoim oddziale kilka pielęgniarek tak otyłych, że przeszkadzało im to w pełnieniu czynności zawodowych. Dr. Stanley, podał zatem swe pielęgniarki kuracji... cukrowej, t. j. zalecił im spożywanie codziennie pewnej ilości czekoladek i cukierków, a wzamian zmniejszenie ilości spożywanych tłuszców i pieczywa. Rezultat? Pielęgniarki straciły w ciągu dwu tygodni każdą około 3 klg. na wadze.

Kongres urzędników państwowych

Jak już donosiliśmy, w sprawie urzędniczej odbył się w niedzielę w Warszawie wielki kongres, na który przybyli delegaci szerokich warstw urzędniczych z całej Polski w poważnej liczbie blisko 2 i pół tysiąca.

Obrazy kongresu zgalił inż. Łopuszański, podkreślając apolityczny charakter kongresu, którego wyłącznym celem jest podjęcie walki o słuszne prawa pracowników państwowych. Następnie na wniosek mówcy powołano prezydium w składzie: prezesi: H. Raabe i inż. Łopuszański oraz członkowie: dr. Warmuski, Krajewski, Kuryłowicz, Leszczyński, Magalas, Kisielnicki, Szkolnicki i Chocimowski. Konwencyonalną część kongresu za-

mknęły przemówienia przedstawicieli Sejmu i organizacji pokrewnych.

Właściwe obrady kongresu zamknęły się w debatach nad aktualnymi zagadnieniami urzędniczymi, przedstawionymi w 8-miu referatach. Między innemi poruszono szeroko sprawę uposażeń wszystkich grup pracowników i t. d. Szeroko również potraktowano bolączki nauczycieli, pracowników samorządowych, niższych funkcjonariuszów państwowych i t. d. Rzeczości krytyce poddał pragmatykę pracowników administracji państwowej p. Longchamps. Materiał podany w referatach posłużył do ułożenia obszernego memorjału, który

Z estrady

Marteau

Pomimo różnych zastrzeżeń, które gra Marteau — szczególnie dziś już — może wywoływać pozostaje on artystą wielkim. Koncert wczorajszy, aczkolwiek programem swym nie mógł wywołać zbytniego zainteresowania wart był przepełnionej sali choćby z powodu samej partii d'moll Bacha, którą wielki ten artysta zagrał potężnie i zadziwiająco. Reszta programu — poza transkrypcją „Carmen” Sarasatego — wykazała znaczne osłabienie poziomu i jakby obojętność. Sonata Francka tylko w drugiej części dawała zadowolenie, reszta przeszła w mrok bierności. W Kanonie ostatniej części nastąpiło pewne ożywienie, lecz czysto zewnętrzne. W Mozarcie, zagrany z obojętną poprawnością utrzymany był styl, lecz w sposób, w jaki to czyni wytrawny znawca, znudzony już swoją kompetencją — bez ciepła i przekonującego wyrazu. Z elegancji formy pozostały dobre, lecz już zeszytyniałe przyzwyczajenia. Interpretacja ta wszakże w swej obiektywnej celowości może służyć niejednemu za wzór. W Bachu natomiast obudził się w Marteau potężny tytan i nieprześcigniony budowniczy. Objął całą monumentalną formę jednym wyrzutowym rzutem z jasnością i siłą wyrazu iście genialną. Wydobywał ze swych skrzypiec ton majestatem, wielki, obiektywnie piękny lub przejmujący (w pianach). Smyczek jego miał nieomylną pewność i klasycznie zrównoważony rytm. Arpeggia i lamane akordy zwykłe na skrzypcach tak problematyczne — rzucały się z taką precyzją rytmiczną i dźwiękową, że dopiero w tej formie technicznej zrozumiałe było ich znaczenie. W partii Marteau przeobraził się z gruntu i grał ją — w porównaniu do reszty programu — jakby w transie jakiejś faustowskiej odmiany.

Trudny ten i nużący dla publiczności utwór (długi i napisany na same skrzypce bez fort.) w wykonaniu Marteau zelektryzował słuchaczy, którzy słuchali go z zapartym oddechem, aby wybuchnąć później entuzjastycznymi oklaskami. Czyż nie dowodzi to najlepiej doskonałości wykonania. W „Carmen” Sarasatego ten sam lwi pazur i rysy wielkiego odtwórcy.

Akompanjował umiejętnie i dyskretnie p. Łukasiewicz, współdziałając w obu sonatach (Franck i Mozarta) z uznania godnym wyczuciem stylu i woli solisty. Publiczności nie wiele.

St. Wiechowicz.

Polacy na Alasce wśród Indian i Eskimosów

Jedną z najciekawszych podróży po krajach zamorskich jest podróż Stefana Jarosza, młodego podróżnika i prelegenta, który niedawno powrócił do kraju po trzyletniej podróży po Ameryce Północnej i obecnie wygłasza w Poznaniu wykłady, ilustrowane, przepięknymi — przeźroczkami.

W podróży swej wszędzie spotykał Polaków, czy to na preriach i pustyni na Dalekim Zachodzie, czy też wśród dzikich gór, lodowców i tundr na Dalekiej Północy.

Młody nasz podróżnik, zwiedzając północne okolice polarne, napotkał Polaków, żyjących na Alasce, wśród Eskimosów i Indian. Z czasów jeszcze, kiedy Alaska należała do Rosji, zostały ślady pobytu Polaków na Alasce.

Wyspa Zaremby i Wojewódzkiego nazwana została na cześć Polaków oficerów marynarki rosyjskiej, badających te okolice w ubiegłym stuleciu. Miasto zaś Wrangell zostało założone przez Zarembe.

Pierwszym Polakiem, którego spotkał nad rzeką Tamara (dopływ Jukonu), na samotnej wysepce był „Rosjanin” Jan Kowalski. Indianie i Amerykanie uważają go za Rosjanina ze względu na jego pochodzenie z byłego zaboru rosyjskiego. Odwiedził go Jarosz i przemówił po polsku. Rozrzewnił się bardzo i opowiadał mu swoje straszne przejścia życiowe, które rzuciły go w te dalekie, dzikie strony, gdzie 32 lata żyje w samotności. Jest człowiekiem wykształconym i nie zapominał mowy ojczystej. O Polsce mało wie, tylko z jakiejś dawnej angielskiej gazety, co o Polsce wyczytał.

Wskutek odrębnego trybu życia widoczne u niego są objawy choroby umysłowej. Cokolwiek fale szeroko rozlanej rzeki niosą, chwytą to i składa na swojej wysepce.

Nad cieśniną Berynga żyje drugi

Polak, inteligent, między Eskimosami, trudni się traperstwem i polowaniem. Ten znów uciekł od ludzi — jest kaleką — mówi niezrozumiale, trudną mą wymowę — boi się śmieśczości.

Nazywa się Nowak, pochodzi z Pabjanic. Szereg zim spędził na wyprawach rybackich na morzu Lodowatym Północnym. Obeznany z warunkami pobytu na dalekiej Północy, jest jakby naszym samoukiem — badaczem krain Polarnych. Żyje jeszcze na Alasce kilku Polaków, którzy z różnych powodów zerwali z cywilizowanym światem. Trudnią się traperstwem lub są poszukiwaczami złota. O ile traperom dobrze się stosunkowo wiedzie, to poszukiwacze złota nieraz głodem przymierają. Życie ich to jedna wielka gra. Marnują czas, zdrowie, pieniądze i pracę, nie znajdując poszukiwanego skarbu. Ile rozczarowań, ile tragedii.

W Fairbanks żyje sobie Polak robotnik, dziś ciężko pracujący, który niedawno był właścicielem terenu, zawierającego złoto. Sprzedał go za kilka tysięcy dolarów Amerykanom, którzy w niedługim czasie wydobyli stamtąd złota przeszło za pół miliona dolarów.

Jarosz przechodząc pieszko tundrę (około 200 mil) od rzeki Jukon na północ, spotkał kilka osad kończących się na „ski”, które Amerykanie uważali za rosyjskie. Jest w tem gruba niedokładność, gdyż Jarosz w tundrze odkrył groby założycieli tych osad, między innymi groby rodziny „Żurawskich”. Na drewnianych grobach jednoramiennych krzyże świadczą, że byli to Polacy rzymsko-katolicy. Najbliższa osada i rzeka tam przepływająca, dzisiaj nosi miano Żurawskiego. Poza kilkoma starszymi wiekiem, dawniej przybyłymi na Alaskę. Jarosz spotkał młodego myśliwego Leona Koppe, z którym odbył kilkunastodniową wyprawę na potężny szczyt Góry Mac Kinleya. Choć młody, dobrze się czuje w tych bezgranicznych, wolnych przestrzeniach, — zżył się z swymi sąsiadami i nie zamierza opuszczać krainy smętku i wolności — Alaski.

Bitwa morska w przyszłości

W styczniu roku przyszłego odbędzie się w Londynie wielka konferencja mocarstw morskich, której uchwały zadecydują o losach najbliższej wojny na morzach, o możliwościach rozbudowania okrętowego i o nowym systemie obrony wybrzeży. Jak wiadomo, prezydent Stanów Zjednoczonych, Hoover, oraz premier brytyjski, Mac Donald, ułożyli już między sobą w Waszyngtonie podstawy przyszłej konwencji morskiej, która ma obowiązywać cały świat cywilizowany. Stan posiadania obu potęg anglosaskich w krążownikach ma być zrównany i nie może przekraczać 340.000 tonn, w torpedowcach zaś 200.000 tonn. Mamuty pancernikowe zostały już skazane na zagładę, kwestja zaś łodzi podwodnych stoi nadal otworem. Dla należytej obrony wąskich bałtyckich płuc oddechowych państwa polskiego posiadają wszelkie deliberacje nad przyszłością wojny morskiej oraz nad rozbudowaniem w tej dziedzinie pierwszorzędne znaczenie i stąd też należałoby zapoznać się z opinia fachowców, którzy badają wszystkie zagadnienia, dotyczące modernizacji flot wojennych zarówno teoretycznie, jak i eksperymentalnie, nie szczędząc w tym kierunku nietylko trudów intelektualnych, ale i olbrzymich, w dziesiątki milionów idących kosztów.

Najwybitniejszy publicysta, znawca spraw morskich Niemiec, kapitan marynarki, Lothar Persius, zwalczając gwałtownie gorączkę pancernikową obecnego ministra wojny Rzeszy, Groenera, opierając się na tragicznych doświadczeniach, zaczerpniętych przez admirałów Wilhelma II z bitwy pod Skagerrakiem. Według źródeł niemieckich poszło na dno morskie w tej morderczej bitwie w dniu 1 czerwca 1916 roku 117.150 tonn angielskiego materjału okrętowego, a 60.720 tonn niemieckiego. Zginęło 6.104 marynarzy brytyjskich a 2.414 niemieckich.

Skutek tej rzezi? Żaden. Wilhelmowi nie udało się ani na chwilę przełamać skutecznej blokady, jaką flota angielska opasała porty niemieckie, a admiralica „Union Jacka” nie zdołała wywalczyć sobie swobody poruszania się na morzach i zabezpieczenia się przed łodziami podwodnymi. Oprócz tych łodzi wchodzi obecnie w grę, jako główne narzędzie walki, hydroplany i samoloty bombowe. Pod tym względem wydoskonaliła się technika wojenna od chwili zawarcia Traktatu Wersalskiego wprost zastraszać. Pouczają o ponurej ewolucji przyrządów morderczych doświadczenia, dokonane w zeszłym roku przez admiralicję amerykańską.

Do najstraszniejszych w dziejach świata manewrów „zniszczenia” użyto na falach morskich niemieckich jednostek bojowych, odstawionych na zasadzie traktatu pokojowego do portów Stanów Zjednoczonych, a w powietrzu — najnowszych aparatów lotniczych do miotania bomb. Najsamprzód zbombardowano łódź podwodną „U 117”. Bomba 180-funtowa rozerwała biedną łódź na dwie równe części, zatapiając ją w okamgnieniu. Następnie

spreparowano duży torpedowiec podobnym pociskiem, który trafił w komin i wywołał niszczącą eksplozję. Z kolei bomba, ważąca 600 funtów, spadła na krążownik „Frankfurt”, spuszczonej na wodę w r. 1915, zatapiając go bezzwłocznie. Według zachowanych zdjęć aparatu migawkowego odbywał się skon olbrzymiego okrętu linowego o 22.800 tonnach „Ostfriesland” w trzech etapach jednodominutowych. Stalowy rekin, ugodzony bombą ekrazytową, ważącą 2.000 funtów, zagłębił się najsamprzód niemal do połowy, potem przewalił się na bok, by w czwartej minucie pozostawić po sobie wielką zwaloną od piany białą plamę, zamykającą jak tafla grobowa miejsce katastrofy.

Jaka stąd nauka płynie? Poprostu pozabawionemu sensu byłoby wszelkie wysiłki prześcigania się mocarstw morskich w budowie gigantów nadmorskich. Łodzie podwodne uniemożliwiają flocie wojennej manewrowanie na pełnym morzu, napowietrzne zaś bombowce nie pozwalają jednostkom bojowym na czajenie się w portach obronnych. Ciężar zagadnienia obrony polega i nadal polegać będzie na znakomitem uposażeniu floty powietrznej.

R. W.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

RADJO

Programy radjofoniczne

Środa, dnia 11 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln.; PAT; godz. 16.55 pogadanka francuska (wygl. p. Omer Neveux); godz. 17.15 audycja dla dzieci w wykonaniu „Wujcia Czesia”; godz. 17.45 godzina niespodzianek; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silva rerum”; godz. 19.25 „Żywe iskry”; godz. 19.45 kronika „Tygodnia Radjowego”; godz. 20.05 odczyt p. t. „Film i ekran” (wygl. p. Werner); godz. 20.30 koncert firmy F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny, Poznań, Stary Rynek 98/100. Wykonawcy: Orkiestra 58 p. p. pod batutą p. kpt. Maksymiljana Chmielewicz, Marja Gasiorowska (sopran), Kajetan Kopczyński (baryton), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 radjografja; godzina 22.45 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 komunikat harcerski; godz. 16.15 program dla dzieci z Krakowa; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 odczyt; godz. 17.45 koncert popularny; godz. 19.10 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 radjokronika; godz. 20.15 feljton o Budapeszcie wygłosi red. Grek; godz. 20.30 koncert kameralny. Wykonawcy: Trio Kmita (skrzypce), Lidia Kmitowa (fortepian), Marja Pohlowa (wolonczela), Michał Borzakowski, Adelina Czapska (sopran) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); słowo wstępne — prof. Piotr Ryteł: muzyka rosyjska; godz. 21.10 kwadrans literacki: Nowela Pirandella; godz. 21.25 koncert solistów; godz. 22.10 feljton p. t. „Pieniądze które mam” — wygl. p. Tadeusz Strzelski; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.15 audycja dla dzieci; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godzina 17.15 Olga Regorowiczowa: „Trylogia Żeromskiego: Nawracanie Judasza, Zamięć, Charitas”; godz. 17.45 koncert popularny z Warszawy; godz. 19.10 „Intermezzo muzyczne”; godz. 19.20 Kamila Nitschowa: „Gospodyni ślaska”; godz. 20.05 Roman Sumowski: „Życie polskie w dawnych wiekach”; godz. 20.30 koncert wieczorny; go-

dzina 21.10 kwadrans literacki z Warszawy; godz. 22.00 transmisja z Warszawy; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Chór kościelny pod wezw. św. Grzegorza, Jężyce zawiadamia członków o półrocznym walnym zebraniu, które odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 20 w ochronce na dziedzińcu parafjalnym.

— Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Ignacego Skorupki, Poznań - Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek dnia 10. b. m. o godz. 19.30 w lokalu zebrani, ul. Kilińskiego 15. Na porządku obrad ważne sprawy i ciekawy referat.

— Tow. Chóru Kościelnego par. św. Marcina. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 20 na salce parafj.

— Stow. Młodzieży Polskiej, Łazarz. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 11-go bm. o godz. 20 w ognisku. — Przybycie wszystkich członków obowiązkowe.

— Tow. Ogródków Działk. im. J. Chociszewskiego. Zebranie plenarne odbędzie się wśród 11 bm. o godz. 19 w lokalu p. Smoczyka przy ul. Marsz. Focha 70.

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Dnia 7. 12. 29 r. zgłoszono: Sabina Gellert 3 m. 17 dni. Przemysław Jankowski 2 l. 10 m. 28 d. Honorata Pańczykowa z d. Kozięja, wdowa, 69 l. Rudolf Redwan, kupiec, 35 l. Juljanna Matyskówna z d. Jeleniewska, 79 l. Franciszka Derwichowa z d. Chatlińska, 58 l.

Dnia 9. 12. 29 r. zgłoszono: Barbara Łagodzińska z d. Kędziora, wdowa, 68 l. Walenty Kruk, krawiec, 64 l. Władysław Niedzielska, krawcowa, 20 l. Sylwester Jabłoński 1 r. 1 m. 13 d. Marja Mikolajczakowa z d. Zagalewska, 54 l. Zofja Antkowiakówna, robotnica, 28 l. Stanisław Łykowski, tokarz, 54 l. Helena Warmińska, uczeń szkolna, 8 l. Helena Łęszczakówna 45 minut. Agnieszka Maćkowiakowa z d. Rybakówna, 39 l. Jadwiga Graybosowa z d. Trzebuchowska, wdowa, 61 l. Marjanna Karpińska z d. Marinusówna, wdowa, 77 l.

Najwięcej zaniedbane i zniszczone

RĘCE

udelikatnia natychmiastowo, wybiela chroni od łuszczenia i odzieblenia

KREM PRAŁATÓW
PERFECTION (pâte de prelate).

Do nabycia w pierwszorzędnych perfumeriach i składach apiecznych

SKŁAD GŁÓWNY:

Perfumerie „PERFECTION”,
Warszawa, Szpitalna 10 i Marszałkowska 85.

nr 6/02

W kinie „Metropolis”

w dalszym ciągu arcy-film

KOBIETA NA KSIĘŻYCU

Wyświetlanie filmu poprzedza nadprogram: piękny fantazyjny taniec p. t. „Kobieta z Księżycą”
Ze względu na długotrwałość wyświetlania tego filmu początek seansów o godzinie

4,30, 7,00 i 9,15

Pw 76-07-1075

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **K. J.** Sprawami temi nie zajmuję się. Przysługuje Panu prawo zażalenia w drodze służbowej. (K)
 — **P. S. 11.** Może Pan sam zająć się sprawą, może też matka złoźcyńcy. (K)
 — **A. Mor. Swarzędz.** Należy wnieść zażalenie do Izby Skarbowej w Poznaniu. (K)
 — **J. Kr. Poznań.** Może Pan wnieść w przeciagu 30 dni od daty potrącenia podatku zażalenie do Urzędu podatkowego. (K)
 — **100 A.** Sprawa urlopu w tym zawo dzie nie jest ustalona przez ustawę, wobec czego zależy od umowy. (K)
 — **P. Wład. Rakowska, Wolsztyn.** Nie znamy adresu. (K)
 — **Czesława 13.** Nie znamy takiego wydawnictwa. Prosimy zapytać w księ garniach. (K)
 — **Japer.** Wydanie poranne 529, wie czorne 530; nie było konfiskaty. (K)

— **J. M. Poznań.** Przepis art. 12 rozp. Prez. Rzplitej z 16. 3 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. 35/28 poz. 328) jest wyraźny i pracodawca nie ma możliwości uchylecia się od wypła ty tej należności; radzimy wytoczyć spra wę sądową. (K)
 — **S. P. 300.** Państwowy Urząd Pośre dnicwa Pracy, Poznań, pl. Prezydenta Drwęskiego. (K)
 — **Wl. de G.** Nie znamy się na tem
 — **P. Krzemień, Kostuchna.** Równowartość 36 zł. (K)
 — **Frank 29.** Przerwa od północy do godziny 5 min. 30. (K)
 — **100 Miklaszewski.** Wierzyciel może mimo wszystko korzystać z przysługują cych mu środków prawnych. (K)
 — **A. N. Poznań.** Zw. Pracowników Fryzjerskich — p. Kuczkowski. Poznań ul. Półwiejska 5. — Związek Cechów Fry zjerskich — p. Cieśliński. Poznań, ulica Wrocławska 38. — Wolny Cech Fryzjer ski i Perukarski — p. Rutawski, ul. Wroc

ławska 35. — W Poznaniu wychodzą: „Po wszeczna Gazeta Fryzjerska”, organ Zw. Cechów oraz „Fryzjer Polski”, organ Zw. Pracowników Fryz.; zamawiać można w biurze ogłoszeń „Par”, Poznań, ulica 27 Grudnia. (K)

Cudowny
zapach
Perfumy
Wody
kwiatowe
Mydło
i puder
J. SZACH
Warszawa.
T w 68

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI
ERSIKANS
 St. Górskiego
 POT
 RAK
 NOG
 PACH
 usuwa go i użyciu
 P n 43682-41.56

Gwiazdka nadchodzi
 Czy wysoki, czy niski
 pędzi na plac S-tokrzyski
 aby zakupić prezent wspaniały
 u „Molendy” materiały.
 w 7-20-50, 10

Dnia 10. 12. 1929, o godz. 5 rano, zmarła po długich i ciężkich cierpie niach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona i nasza naj ukochońsza mamusia, ś. p.
 zw 20 666

z Rogozińskich Marja Duszyńska

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 13 b. m., o godz. 3,30 po poł., z kost nicy cmentarza parafjalnego w Dębcu.

Poznań, ul. Długa 10.

Cieężko strapiiony
mąż z córeczkami.

W poniedziałek, dnia 9 b. m., o godz. 9,30, za snęła w Bogu, po dłuższych cierpieniach, nasza najdroższa matka, ś. p.
 zw 20 662

z Lewandowskich Teofila Zimna

w 81 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwar tek, 12 b. m., o godz. 3,15, z zakładu św. Józefa, na cmentarz św. Wojciecha.

W ciężkim smutku pogrążone
dzieci.

Dnia 8 b. m. 1929 r., zmarł w Bogu, po długich lecz ciężkich cierpieniach, namaszczony Olejami św., mój najukochańszy mąż, nasz ukochany ojciec, wuj i szwagier, ś. p.
 dw 3575

Stanisław Wujkowski

przeżywszy lat 54. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 11 b. m. po południu, o godz. 3,30, z kaplicy cmenta rza Farnego przy ul. Bukowskiej.

W smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodziną.

P. Piasecki Najst. Zakład pogrzebowy ul. Książkowa 11. Tel. 2469.

Dnia 11. 12. jako w czwartą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.
 zw 20 651

Augustyna Drozdowicza

odbędzie się

msza św.

w kościele O. O. Franciszkanów, o godzinie 8,30.

Żona.

Z każdym dniem
ZIMNIE!

Garsonki, pullovery
i **PŁASZCZE**

bardzo tanio, bo w czasie obecnej „Sprzedaży gwiazdkowej” poleca

Stefania Konopińska

właśc. A. Łuczakowa
ul. Gwarna 9.

K w 130

Zawiadomienie

Mam zaszczyt zawiadomić Sza nownych Czytelników, że urządzam od 15 grudnia do 1 marca 1930 r.

2 tygodniowe **bezpłatne kursy**

praktycznej **FOTOGRAFJI**, a więc: fotografowania, wywo tywania, kopjowania i powiększania wraz z zaznajomieniem z wszelkiego rodzaju typami aparatów fotograficznych.

Każdy **KLIJENT** mej firmy ma prawo zapisać się na ten bezpłatny kurs oraz ci wszyscy, którzy kupią przy zapisie jakiegokolwiek aparatu fotograficznego, choćby najtańszy pudełkowy za 45 zł.

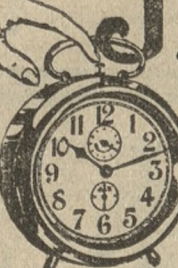
P w 7883-50,70

WYKŁADY prowadzić będą wybitni fachowcy i znawcy fotografii.
ZAPISY przyjmuje codziennie kasa! Proszę spieszyć, liczba ucze stników w 1-szym kursie nie może przekraczać 20 osób.

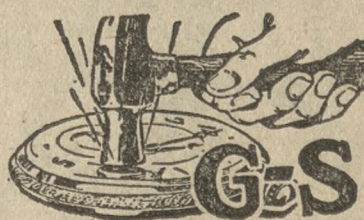
KAZIMIERZ GREGER ul. 27 Grudnia nr. 20.

Największy w Polsce magazyn aparatów i przyborów fotograficznych.

JAZ
 francuski
 budzik
 precyzyjny.

P w 482-70,500

Amerykański wynalazek
NOWOSC

nietłukące się

szkła do zegarków,
okrągłe i fasonowe
poleca

firma: **W. MAYER** właśc. L. Nałaskowski, ul. Nowa 11.

P w 6289-41,227

Zwapnienie żył.

Zdenerwowania osłabienia. Zadać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od
Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.
 P w 7087 45,26

Ubikację składową

w piwnicy hali hamburskiej na Przeładowni miejskiej ca 375 m², **wydzierżawimy** od 1. 1. 1930 r. Warunki oraz informacje udziela Magistrat, Ratusz II. pł., pokój 33. n w 6012

Deputacja Przeładowni Miejskiej.

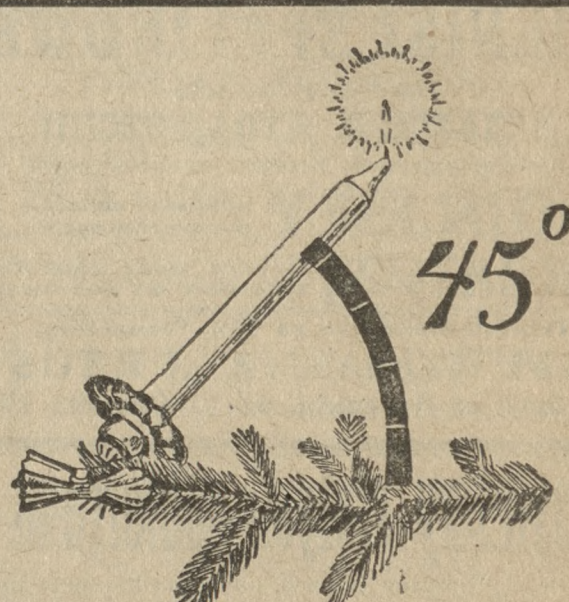
Wszelkie wyroby dziane

najtaniej u
S. KAŁAMAJSKIEGO

Poważna firma amerykańska poszukuje
składu

oraz składnicy w okolicy ul. Wielkiej, lub St. Rynku.
 Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 3541

Nawet w tej pozycji nie kapia
 świeczki choinkowe

z Drogerji UNIVERSUM

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.

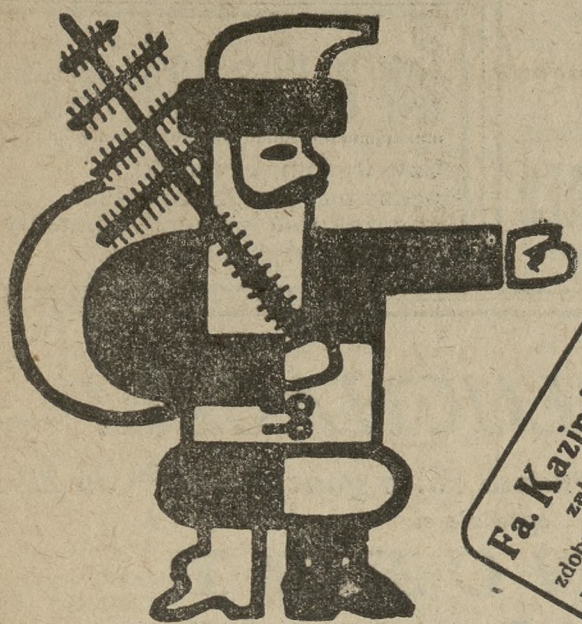
Olbrzymi wybór w ozdobach choinkowych.

Mnóstwo pięknych nowości!

Ciągówka

Maxim - traktor, fabr. Zimmermann - Werke, Chemnitz
 okazynie tanio do oddania.
 Adam Kryslwicz, Poznań, św. Marcin 16/17 — Telefon 41-36.
 zw 20 657

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa i Inwenturowa!

Fa. Kazimierz Kużaj
założona roku 1896
zdobyła rzetelnością, dobrym to-
warem i cenami umiarkowanymi
pełne zaufanie.

Wobec ciężkich czasów urządzamy naszą doroczną
Wypredaż Inwenturową
przed Gwiazdką, celem umożliwienia zakupów gwiazdkowych po cenach
zniżonych do ostatecznych granic.

Dywan, to najodpowiedniejszy prezent —

praktyczny i ozdobny. — Kupno dywanu jest
rzeczą zaufania. Należy unikać obcych handlarzy
domokrajnych, a zwrócić się do starej firmy miej-
scowej, dającej pełną gwarancję. Imponujący wybór.

Centrala Dywanów
Kazimierz KUŻAJ

ul. 27 Grudnia 9.

Największy specjalny magazyn w Poznaniu

Upusty ważne
do 24 grudnia.

Na wszelki towar
regularny . . . 10%

Natowarwysortowa-
ny bezbłędny 20%

Na towar z małemi
błędami . . . 30%

Na resztki chod-
ników, materiałów
meblowych, deko-
racyjnych i mad-
rasy . . . do 40%

Niech każdy skorzysta!

od cen stałych wyznaczonych
na każdym przedmiocie.

Pw 7405/07-18,22-50

Dywany
Pomosty
Dywaniki
Kilimy
Pasiaki łowickie

Chodniki
pluszowe
wolniane
jutowe
kokosowe
manilowe

Kokosowe
dywany
chodniki
maty szczotkowe
wycieraczki
Maty chińskie

Materiały podłogowe
samochodowe i filce
Narządy
Kapy
Serwety
Pokrycia mebli

PONCZOCHY

NAJWIĘKSZY
WYBÓR
NAJTAŃSZE
CENY

S. KAŁAMAJSKI

ZAKŁADY MECHANICZNE

„URSUS“

Spółka Akcyjna

Centrala: Warszawa, Skierniewicka 27/29

Telefon 11-84

Telefon 11-84

poleca:

Tw 473

SILNIKI SPALINOWE

od 3-ch do 600 K. M.

!!!MAXIMUM WYDAJNOŚCI!!!

przy minimalnych kosztach eksploatacji

ODLEWY z żeliwa i metali
półszlachetnych

ARMATURE do pary, wody, gazu oraz
specjalną do cukrowni.

Przedstawicielstwo na Woj. Poznańskie:

Zakł. Mechanicz. „URSUS“

Oddział w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 16.

Jesteśmy stałymi odbiorcami

każdej ilości dziczyzny (zajęcy), bitygo drobiu, oraz pierw-
szorzędnego masła. Łaskawe zgłoszenia w podaniu cen
ofertowych, prosimy kierować do firmy: Tw 798

Handel eksportowy

dziczyznę, drobiem i artykułami żywnościowymi
Sp. z ogr. odpow., Katowice, ul. Konopnickiej 5.

TYLKO za 5,— zł.

Nie traćcie czasu i pieniędzy na przejazdy do Stolicy!
Załatwiamy terminowo wszelkie sprawy handlowe i
przemysłowe we wszystkich instytucjach państwowych,
komunalnych i prywatnych. Informujemy o biegu już
wszczętych spraw i przyspieszamy ich załatwienie. Po
przesłaniu 5,— zł udzielamy źródłowych informacji
w zapytywanej sprawie. Kierownictwo naszego biura
należy do inż. St. Pokrzywnickiego, długoletniego dy-
rektora zakładów przemysłowych w Warszawie.

Biuro zleceń „POK“ Sp. z ogr. odp. — Warszawa

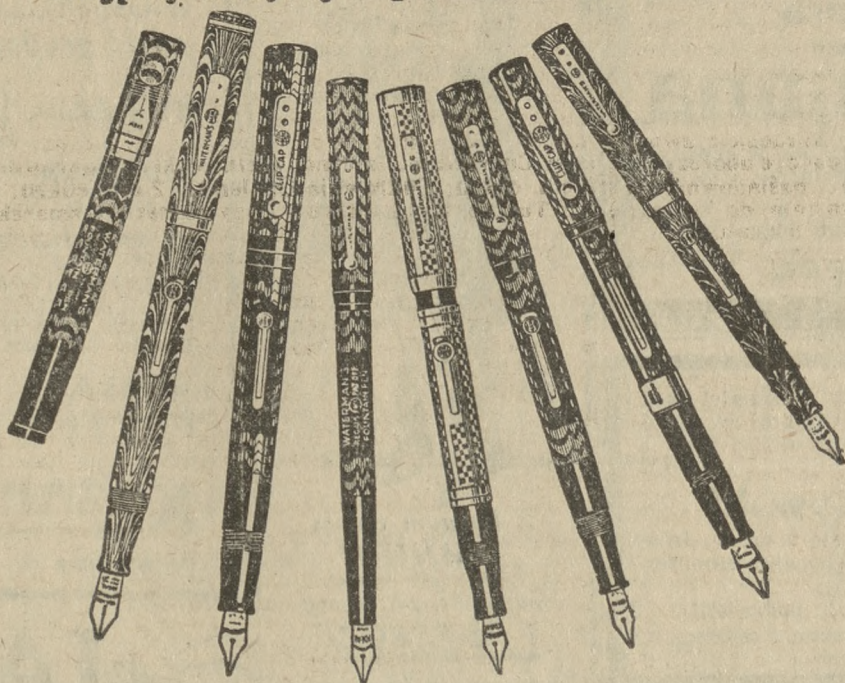
Widok 9 — Telefon 116-38.

Konto czek. P. K. O. nr. 21 366.

nw 6001

Waterman'a

— najpiękniejszy upominek gwiazdkowy.

Tw 798

Drabiny domowe

sprzęty kuchenne
etażerki
tablety
prężniki do firan
poleca fabryka

A. Koszewski
Poznań

Stary Rynek 61.

Pw 7817-49,196

Kinoteatr

dobrze prosperujący, w dużym mieście przy wpłacie 15 000 zł
natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego pod nw 5977

Do fabrykacji dachówek, karpiówek poszukuje prasy ślimakowej

nowej lub używanej, lecz w dobrym stanie. Oferty
uprasza się do „Par“, Poznań, Al. Maroinkowskiego 11
pod nr. 50,17 Pw 7818-50,17

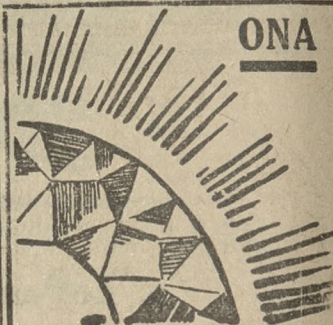
SIWYM
WŁOSOM
PRZYWRACA
POD GWARANCJĄ PIERWO-
TNY KOLOR APTEKARZA
JANA GADEBUSCHA
AXELA ORIZALINA

BUTEKA 4-Zł
W APTEKACH DROGER-
JACH I PERFUMERJACH
LUB WPROST W FIRMIE

J. GADEBUSCH
POZNAN, UL. NOWA 7.
(BAZAR).

Uczeń

z 2-letnią praktyką poszu-
kuje celem ukończenia nauki
posady w drogerji
li tylko z całkowitem utrzy-
maniem. Zgłoszenia do Re-
klamy Polskiej, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 6,
pod „4393“.

jest TWOIM

brylantem!

Czy jednak poznałeś się
na jej wartości! Poznać
kobieta i potrafić ją oce-
nić jest tysiącokrotnie

trudniej aniżeli
brylanty!

Niestety 90% mężczyzn
zapomina o kupnie złoty-
ch podarków gwiazd-
kowych dla swych żon!

Bądź domyślny

i po branzoletę, pier-
ścionek lub naszyjnik
przyjdź na Nową 11 do
firmy

W. MAYER

wł. L. Nałaskowski.

Kw 1335

Łatwy zarobek
Duży dochód!

Zastępstwo działu ubezpie-
czeń na życie (bez badania
lekarskiego)

P. K. O.

oddamy na bardzo dogod-
nych warunkach zdolnym
i uczciwym agentom. Ponad-
to zastępstwo łatwo kupu-
nego artykułu masowego na
raty. Oferty na: Gospodar-
czy Bank Spółdzielczy,
w Krakowie Grodzka 63.
nw 5995

Fortepiany
Pianina

Steinway fabryk kraj-
owych jak i za-
granicznych na dogodnych
warunkach do 24 miesięcy.
Harmonie przy wpłacie
250 zł na spłaty po 30 zł
miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 13.
Telefon 24-45. dw 2751

Poszukuję mieszkania

3-4 pokojowego, nie wyżej drugiego piętra wprost od gospodarza. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zw 20644

SKŁAD

towarów krótkich, bielizny, trykotaży i rękawiczek męskich dobrze prosperujący przy ruchliwej ulicy Poznania. 3 okna wystawowe, korzystnie na sprzedaż. Gotówki do objęcia około zł 200 000. Zgłoszenia do biura ogłoszeń „P.A.R.”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 50,7. Pw 7816-50,7

Homeopata - ziołalista

udziela porad we wszelkich chorobach bezpłatnie. Specjalność leczenia: ziołami i przyrodą. Posiadam specjalny środek dla otyłych na schudnięcie, dostarczam wszelkie zioła lecznicze, wiele licznych podziękowań od uzdrowionych. Przyjmuje od godziny 10-12 i od 4-7, w niedzielę od godz. 10-12 w południe. Poznań, Śniadeckich 4, III lewo. Łazarz. zw 20616

Za rok 1928/29 wypłacamy

10% dywidendy

Młyny i Tartaki Wągrowieckie
Spółka Akcyjna w Wągrowcu.

Pw 18-15,35

Panią ozdabia
piękne pończoszki!
Czy nie pragnie Pani obejrzeć na nowszych kolorów?
Pończochy, rękawiczki, swetry, pulawery poleca
tanie
St. Raczyk, Poznań,
Stary Rynek 92.

Upominek gwiazdkowy dodaje się przy zakupach potrawkowych już od zł 8.— porzawszy.

Ubikacje

2000 kwm i 250 kwm z boczną koleją w centrum Poznania, nadające się na magazyny lub cele przemysłowe. Budynki murowane i gruntownie wyremontowane natychmiast do wydzierżawienia. Oferty uprasza się do „P.A.R.”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 50,24 Pw 7812-50,24

PROSZEK KOGUTEK

USUWA NAJPODROBIEJSZY

BÓL GŁOWY

OSIĄGNIĘCIE:

Chcąc nabyć proszki naszego wyrobu, należy przy kupnie akcentować i wyraźnie zadać oryginalnych proszków z „Kogutkiem” Gaseckiego, znanych od lat trzydziestu. Zwracając uwagę i odrzucając upórę w polecanie naśladowstwa w podobnym do naszego opakowaniu. W 5180

Nadlesnictwo Bytów, pow. Szamotulski sprzedaje

wikline koszykarska „amerykańska” ca. 40 ctn. oraz jej sadzonki. zw 20659

DOM

II piętrowy, z zabudowaniem, 4 morg. ogrodem owocowym i dużym parkiem korzystnie do sprzedania. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 20663

Uczeń obuwnik

rok praktyki poszukuje miejsca celem dokończenia nauki. Zgłoszenia Szczepański, Poznań, Górczyńska 31b. ad 80 675

Obszerne lokale

na III i IV piętrze, przeszło tysiąc metrów kwadratowych objętości, w centrum miasta Poznania, wygodne schody lift, wyłożone linoleum, bardzo jasne, u wylotu dwóch ulic, z centralnym ogrzewaniem, higieniczne, spokojne, nadające się na biura lub składnice, zaraz lub później do wynajęcia. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20637

Polskie Zakłady Siemens, oddział w Sosnowcu, poszukują młodego zdolnego

inżyniera-elektryka

do działu projektów i akwizycji. Pożądano znajomość niemieckiego i francuskiego. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne.

Sosnowiec, Dęblińska 1.

Pw 7829-055

Wpłynęły dary do Komitetu „Tanich Kuchen” za czas od 1 lutego 1929 r., do 30 listopada 1929 r. W gotówce: Cukrownia Gostyń zł 150,—; p. Pluciński, Lusowo 30,—; Wydział Powiatowy, Śmigiel 400,—; pp Szuldrzyński, Bolesław 40,—; Szablewski, Zalesie 50,—; Skarżyńska, Winiary 100,—; Dr. Cichowicz, Maj. Marzew 20,—; Szembekowa, Maj. Siemianice 60,—; Ponikiewski, Krzemieniewo 50,—; Radoński, Kociątkowa Góra 10,—; Henryk Zółtowski, Głuchowo 20,—; Madaliński, Dębicz 100,—; Ziółcki, Węgierskie 20,—; Z. Zielewicz, Maj. Grudzielec 100,—; Kasprowiczowa, Gniezno 20,—; Greger, Poznań 50,—; Szambelan Turno, Poznań 300,—; Akwawit, Poznań 300,—; Dr. Sławski, Poznań 100,—; Dziennik Poznański ze składek, Poznań 1718,67; Kurjer Poznański ze składek, Poznań 120,—; Centrala Rolników, Poznań 200,—; Bazar Poznański, Poznań 50,—; Bank Cukrownictwa, Poznań 100,—; R-ca Cichowicz, Poznań 490,—; Drożyński, Poznań 20,—; Czepczyński, Poznań 50,—; Hedinger, św. Marcin, Poznań 20,—; Kaźmarek, 27 Grudnia, Poznań 25,—; Zieliński, Poznań 10,—; Hartwig i Kantorowicz 25,— zł. W naturaljach: Syndykat Węglowy, Poznań 100 ctn. węgla; Czepczyński, Poznań 100 kaw. mydła; Leonard Poznań, 43 funt chleba; Rest. Huggera na P. W. K. 4,55 ctn. mięsa gotowanego, 3 ctn. ziemniaków, 150 ctn. jarzyny; Majętność Objezierze, 10 ctn. maki żytniej; Fenrych, Maj. Przybroda, 3 ctn. grochu; Potworowski, Maj. Gola, 4 ctn. grochu; Czapski, Maj. Modrze, 45 ctn. ziemniaków, 2 ctn. pszenicy; Skrzydlewski, Ocieszyn, 300 ltr. mleka; Maj. Brabow Królewskie, 2 ctn. maki żytniej; Szulczewski, Maj. Chwaliszewo, 1 ctn. cebuli; Hr. Bniński, Czarnotki, 1 ctn. grochu; Maj. Marcinkowo, per. Gębice, 10 ctn. ziemniaków; Chłapowski, Kopaczewo, 98 ctn. ziemniaków; Hr. Kurnatowski, Przysięka Stara, 1,90 grochu; Zarząd zamku Szamotuły, 1 ctn. grochu; Potworowski, Maj. Gola, 2 ctn. grochu; Cukrownia Gniezno, 4 ctn. cukru; Cukrownia Środa 2 ctn. cukru; Cukrownia Opalenica, 2 ctn. cukru; Cukrownia Tuczo, 2 ctn. cukru. Dary różne: Kaźmarek R i C. Poznań, ul. Nowa, 25 mtr. adamaszku obrusowego; Werwicki, Poznań, 3 mtr. adamaszku obrusowego; Woźniak, Poznań, 8,50 mtr. adamaszku obrusowego; Matuszek, św. Marcin, Poznań, 1 tuż. noży i widelcy; Gaede, Poznań 20 funt. cukierków; Kręglewski, Poznań, materiały piśm. w wartości zł 70,—; Wiza i Matuszek, Poznań, 1 sweater; Kałamajski, Poznań, towary za zł 100,—.

Za hojne dary, stałą pamięć i życzliwość dla instytucji naszej — wyrażamy nasze gorące podziękowanie i mamy nadzieję, że znane z ofiarności Społeczeństwo nadal pamięć tać będzie o niedoli najbardziej potrzebujących i kształcącej się młodzieży. zw 20660/a

Dary w naturaljach prosimy przysyłać do biura naszego go przy ul. Fr. Ratajczaka 31, w gotówce na konto nasze do P. K. O. 203 183.

Komitet „Tanich Kuchen” im. kard. Prymasa Ed. Dłubosa w Poznaniu.

Korpus Kadetów Nr. 3 w Rawiczu, zawiadamia, że podania o przyjęcie na II. półrocze do klas I—II (IV—V gim.), będą przyjmowane do dnia 20 stycznia 1930 r. Statut i warunki przyjęcia kandydatów można nabyć w Komendzie Korpusu Kadetów Nr. 3 za opłatą 2,— zł. Komendant Korpusu Kadetów Nr. 3. W. Czachowski, podpułk. dw 3574

Radością życia jest

Ichtiomentol

usuwa bowiem wszelkie bóle mięśniowe, postrzał, łamania, gościec, bóle reumatyczne szybko i pewnie.

Ichtiomentol Wszędzie do nabycia.

Wyrób i skład wysyłkowy Pw 7702-72,91

Laboratorium chemiczne aptekarza

Mra Szymona Edelmana we Lwowie, Teatyńska 16.

DZIEWCZYŃKA

15-letnia, umiejająca kaligraficznie pisać po polsku, rosta i zgrabna, czysta, córka porządnego rodziców, potrzebna do biura wydawnictw nasyżych. Zgłoszenia z wnioskiem i świadectwem szkolnym od godz. 10-12 i 4-6 po poł. zw 20654/5

DRUKARNIA POLSKA S.A.

św. Marcin nr. 70.

Dom handlowy

z obszernym mieszkaniem, składem żelaza i kolonialnym, w dobrej okolicy, zaraz ewtl. później na dogodnych warunkach wydzierżawie lub sprzedam. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 20640

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcji — 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 108.

Pw 6936-46,27

OSTRZEGAMY

przed ewentl. kupnem od P. Feliksa Kowala, Poznań, ul. Kanałowa 13, naszego samochodu „Peugeot” czerwona reklamówka nr. PZ. 46589, nr. siln. 192 865. Pan Kowal podaje się właścicielem ty. „Felida”, która to fma nie egzystuje. Ewentualny postój tegoż samochodu upraszamy zgłosić do VII. Kom. Połcji Państw., Poznań, ul. Staszica 14. Za dostarczenie nam samochodu — nagroda „Kom-na” Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85. Tel. 77-67 i 54-78. nw 6006

4. F. 2/28.

WYWOŁANIE

Gospodyni Wiktorja Jakubowska z Makowicy, per. Witkowo, pow. Gniezno, zastąpionej przez pełnomocnika adwokata Mazura we Wrześni, postawiła wniosek na wywołanie listu hipotecznego odnoszącego się do hipoteki w kwocie 21362 mk. z 5% odsetkami, zapisanej w księdze wieczystej Makownica, wykaz liczba 3a, w dziale III, pod liczbą bieżącą 28, na rzecz Józefa i Marianny z Lisowskich małżonków Graczykowskich z Witkova. nw 5838

Posiadacz tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 23 stycznia 1930 r. przed południem o godzinie 11, w podpisanym Sądzie, pokój 8, odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu.

Witkowo, dnia 25 września 1929 r.

Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 11 grudnia 1929, o godz. 15, sprzedam w Jankowie, młyn, stacja kolej. Biskupice, najwięcej dającemu za gotówkę: nw 6003

ca 2000 centr. buraków (cukrówki)

Zbiórka o godz. 14,30 przed sołectwem. Buraki obejrzed można 10 minut przed przetargiem.

Br. Grzesiak, kom. sąd. z pol., Pobiedziska.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. — 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu

ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 35-25 Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

SPRZEDAŻE

Parcelę przy stacji kolejowej korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zw 81 105

Stolarzel Sprzedam półki, lade na P. W. K. stoisko 9. Zgłoszenia: Skryta 1. D. lewo. zw 81 167

Dom

piętrowy, 8 pokoi, skład, wszystkie wolne zaraz, ładny 2 morgowy ogród i mniejsze mieszkanie kom-pozycyjne sprzedam przy zachowaniu 15-20,000 zł. Zgłoszenia Kurjer zw 81 130

Sprzedam

pare koni roboczych, wóz 3 cal. i szory. Zgłoszenia pomiędzy 4-5 po poł. Adam Haak, ulica Pałacu 1. zw 81 124

Skład

kolonialny w centrum. 2 duże wystawowe okna, suterenu, — sześciopokojowe mieszkanie komfortowe, pokoje frontowe korzystnie oddam. Zgłoszenia Kurjer zw 81 136

Skład

kolonialny z towarami, maglem, trzy pokoje, kuchnia natychmiast sprzedam. Wekze Kurjer zw 81 138

Sprzedam

nowa waga, Kantaka 8, III. p. lewo. zw 81 141

Magiel

sprzedam. Adres wskaze Kurjer zw 81 174

Sprzedam

2 me używane sukienki balowe. z powodu nagłej potrzeby. Wolnica 3, III. prawo. zw 81 152

Radioaparat

4 lampowy, dobry krośnień. Lis-sowska, Marsz. Focha 59, tylny dom. zw 81 162

Skład

kapełuszki damskich tanio sprzedam, nadaje się na inną branżę. Oferty Kurjer zw 81 160

Radjo

5 lampowe Neutrodyna opancerzona, sprzedam za gotówkę 600 zł. Przeczka 11. Salarnia. 7-8 wieczorem. zw 81 156

Skład

żelaza i kolonialny z większym mieszkaniem w dobrej okolicy bez konkurencji, wydzierżawie zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera zw 80 214

Sprzedam

dobre zaprowadzony autobus 18 osobowy marki „Chevrolet” łączący z linią z powodu zmiany przedsiębiorstwa. Cena podług umowy. Zgłoszenia przyjmuje Józef Zawadzka, Kępno, Rynek. zw 81 392

Skład

z dużym oknem wystawowym z przyległym pokojem na pierwszorzędnej, principalnej ulicy Poznania dla poważnych firm do sprzedania. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zw 81 388

Okazja

willa 12 pokojowa, 5 pokoi wolnych, centralne ogrzewanie, ogród, parcela przy tramwaju, wpłata 45 000, reszta na 6 lat sprzedam Biuro Handlowe, Romana Szymańskiego 1. zw 81 367

Willę

5 pokoi kuchnia, morga ogrodu (Staroleka), 22 000, wpłaty 15 000 okazynie sprzedam Biuro Handlowe, Romana Szymańskiego 1. zw 81 366

Singera

damską i krawiecką sprzedam — Warsztat mechaniczny, Szamotawskiego 31. zw 81 212

Willa

komfortowa w Solcu o 13 ubikacjach ogrodem jedno morgowym okazynie na sprzedaż — wpłata 30-50,000 zł Zgłoszenia „Biuro Pracy”, Plac Wolności 9. bpw 1123

Sypialnia

styl Ludwika XVI i ciężka jadalnia, nowe gdański styl na sprzedaż. Oferty Kurjer zw 81 408

Futro Bekesza

spód szopy nadające się dla szofera w dobrym stanie za cenę 150 zł ul. Piotra Wawrzyniaka, Restauracja. zw 81 402

Powóz

półkryty na gumach i samochód osobowy marki Berliet tanio sprzedam. Adamski, Piaskowa 6. zw 81 400

Fortepian

(skrzydło) zagraniczna firma, sprzedam okazynie. Zabłocki, Aleje Marcinkowskiego 1. zw 81 361

Koń

roboczy lat 10 na sprzedaż — Krauthofera 7a. zw 81 108

Jadalnie
debową, solidną, bogato rzeźbioną sprzedam tanio Bukowska 9, stolarnia, zdw 80 039

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryncacz, Wielka 13. Klienci zamieszajemy odstawiamy własnym samochodem Pw 6650/1

Futra
wszelkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skóry sprzedaje najtaniej Specjalny Magazyn Futur, St. Piotrowski, Szkolna 9, Kw 1320

Skład
na każdą branżę, wraz z nowym urządzeniem, dużym oknem wystawowym, przyległymi ubikacjami natychmiast odpiszę z powodu choroby. Wiadomość: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 38, Skład Konfekcyjny, godz. 11-14, nw 5730

Wystawienie
najniższych cen to najlepsza reklama, prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28 Kw 1150

Zielononózki
9 kur i koguta tegoroczny lag, nie spokrewnione 100 zł oddaje Majątek Unisław, Dwór, dw 2920

Plaszczki
dziecięce podłotkowe i mundurki tanio Hurtownia, Rybaki 10, I, Pw 6940-44-12

Karbówki
do ondulacji włosów w wielkim wyborze po najniższych cenach poleca Ed Karge, Poznań, ulica Nowa 7/8, Pw 7702-49-200

Futra
męskie, gotowe 150, skóry różne 750, bibeloty 11, skunksy 35, spody pod futra 45, 75, 95, gotowe jupy kożuchowe 45, wszelkie modne skóry najtaniej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny! Hankiewicz, Magazyn Futur, Wielka 9, (wchód Szewska), Pw 7834-5-50-71/2

Samochód
reklamowy, po głównym remoncie, na zupełnie nowych oponach, gotowy do jazdy, spieszenie sprzedam, obejrzeć można we firmie Królak, Poznań, Jeżycka 27, telefon 78-49, zdw 81370-1

Karetki
Ford, w bardzo dobrym stanie, gotowy do jazdy, za 2800 zł, wpłaty wedle umowy, spieszenie sprzedam, Wiadomość: telefon 21-04, zdw 81368-9

Singera
maszynę, skrzypce wygrane, regulatory sprzedam, Poznańska 38, III, lewo, zdw 81314-5

Bronzy — marmury
Aleks. Thomas Alabaster, kryształ, Przybory artystyczne Pw 6034-43-7

Dobry
trwały pendzel ułatwia golenie! Gwarantujemy za każdą sztukę. Reklamowe mydło do golenia Miodermu do każdego pendzla gratis. Drogeria Universum, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38, Pw 6943-46-183

Wilc
czujny tanio na sprzedaż, Drodzewska, Małe Garbary 5, zdw 81330

Wytwórnica
wafel i cukierków w śródmieściu ubikacje parterowe tanio na sprzedaż, Zgłoszenia Kurjer zdw 81316

Dom
nowo wybudowany, o osmiu ubikacjach na sprzedaż, Poznań-Górczyn, Bosa 33 a, zdw 80 935

Pianino
orzechowe, krzyżowe, firmy zagraniczne sprzedam Piłarski, św. Marcin 47, III, zdw 81347

Skład
z mieszkaniem śródmieściu na śniadanie lub inną branżę sprzedam, Adres wskazuje Kurjer zdw 81343

Akwawit
4.500 zł akcyję sprzedam za gotówkę najwyżej dajacemu, Oferty Kurjer zdw 81351

Parcela
budowlana za wiatka 400 złotych do sprzedania, Białkowski, Wrońska 18, rw 7987/8

2 domy
masywne z ogródkami korzystnie na sprzedaż, Zgłoszenia Oredowik Stary Rynek rw 7989/90

Piekarnia
w pełnym biegu w ruchliwym mieście, piec piersiowy za 3.500 zaraz do odstąpienia, Zgłoszenia Kurjer zdw 81149/50

Autobus
jak nowy, luksusowy, 24 osobowy na linii z koncesją sprzedam tanio, Skobielewska, Wodna 23, zdw 81429-30

Motocykle
bardzo okazjnie kupna sprzedaje Koszczyński, Paszaj Kino Apollo, zdw 80 612

Kanarki
pilne śpiewaki oraz 16 zdrowych samców do legu sprzedam tanio, z powodu braku miejsca, Kubanek Fabryczna 34 I, lewo, zdw 79 755

Meble
po cenach niższych poleca Pluciński, Wodna 7, zdw 80 758

Szyfonierkę
nową, 45 zł, J. Faltus, Wroniecka 15, do południa, zdw 81341

Skład
kolonialny, dobrze prosperujący, mała ubikacja, powodu wyjazdu sprzedam Adres Kurjer zdw 81348

Skład
kolonialny, dobrze prosperujący, mieszkaniem, maglem, z towarami do sprzedania, Wskaże Mikołajczak, Strumykowa 3, III, wchód, zdw 81327

Lóżka
składane z materacami nadające się dla służby, 4 20 zł, Adamski Piaskowa 6, zdw 81408

Herby
polskie i obce w onyksie, krwawniku i t. d. poleca w pierwszorzędnym wykonaniu do 40 zł, Kompletne sygnety wraz z rytowaniem od 80 zł, W. Kruk, jubiler, Poznań, ul. 27-go Grudnia 6, Kw 1336

Osiolki
młode do zaprzęgu (para) sprzedam Jurkiewicz, Poznań, Górna Wilda 28, telefon 39 90, zdw 81416

Szafę
żelazną dwuskrzydłową tanio sprzedam, Adres Kurjer zdw 81415

Lampy
elekt. pokojowe używane tanio sprzedaje Bazar sprzętów kuchennych, Wielka 15, zdw 81414

Składy
w Poznaniu i miastach powiatowych poleca i poszukuje „Informator”, Ratajczaka 15, zdw 81418

Regał
stoły biurowe, lampy, szafa o-szklona, gabloty sprzedam — Bukowska 9, stolarnia, zdw 81417

Nadzwyczajna okazja
odkryć i froteraczka (Elektrolux) zupełnie nowa nieużywana cena fabryczna razem 1.324 zł — sprzedam po 300 zł razem 550, Oferty Kurjer zdw 81422

Futro
karakułowe z kołnierzem skunksowym tanio na sprzedaż, Plac Działowy 7, III, prawo, zdw 81423

Willa
8 dużych pokoi, weranda, 7 suterren, piękny 4 morgowy ogród, najlepsze położenie sprzedam korzystnie przy wpłacie 20 do 25 tys., reszta na długie lata, Całość 45 000 zł, M. Szczepaniak, właściciel, Krotoszyn, Mieckiewicza 19, dw 3578

Antyki
wielki wybór, Pocztowa 22, Pw 7457-57-74

Karetki (coupeé)
landau, amerykańska i para szorów wyjazdowych w dobrym stanie, korzystnie do nabycia, Miller, Stawna 6, zdw 80 766

Skład
kolonialny i delikatesów w bardzo dobrym położeniu w pełnym biegu, do tego przyległe śliczne 3 pokojowe mieszkanie sprzedam zaraz z powodu wyjazdu za granicę, Cena 17 tysięcy złotych, R. Ziółko, Wielkie Hajduki, Górny Śląsk, ul. Król. Huczka 2, zdw 80 769

Zakład fryzjerski
z mieszkaniem lub bez zaraz lub później sprzedam, Calinski, Złazyn, zdw 80 462

Budynek z rzeźnictwem
przyległymi zabudowaniami w mieście powiatowym, gdzie wyższe szkoły, przy ruchliwej ulicy, w najlepszym położeniu w pełnym biegu z powodu posiadania dwóch nieruchomości natychmiast na sprzedaż, Cena 22 000 zł, — Oferty Kurjer Poznański nw 5562

Na Gwiazdkę
polecamy nasze bardzo trwałe i solidne dywany chodniki i linoleum po bardzo niskich cenach i wielkim wyborze Poznański Skład Dywanów właściciel Piotr Jakubiak ulica Wrocławska 20, przy Placu Świętokrzyskim, zdw 79 004

Fortepiany
Pierwszorządne krajowe i zagraniczne fabrykaty, Na raty do 24 miesięcy, Witalis Maik, Poznań, św. Marcin 43, nw 6008

Zabawek
wózek rowerów, lalek, ubranek „Świątek dziecięcy”, ul. Kraszewskiego 11, zdw 78 941

Koldry
materace pościel, wyrabia najtaniej Gnoińska Poznań, plac Świętokrzyski 1, zdw 78 616

Lokomobila Lanza
22 k. m. na przegrzaną parę, słownik walowy i kocioł parowy, nadający się na zbiornik na sprzedaż bardzo korzystnie, Mieczysław Spółdzielca w Trzemesznie, zdw 81 072

Kotki
z dwoma kotkami sprzedam, Oferty Kurjer rw 7 957

Jeziora
zarybionego 45 ha i 10 ha gospodarstwa rolnego w tem 4 ha lak, z budynkami i inwentarzem królestwie do sprzedania lub wydzierżawienia, Zgłoszenia tylko o sobote, gdyż wysłam powózka na stację, Maksymilian Hinz, 14-pus, Pomorze, zdw 81 081

Gospodarstwo
Zamierzam sprzedać moje gospodarstwo 92 morgi dobrej ziemi, do tego skład kolonialny piekarni z dwoma piecami, handel zboża i węgla, Duże nowe budynki, rzadko piękne położenie, Oferty Kurjer zdw 81 082

Radjoprzęt
Radjoaparaty
wielki wybór tanio na gwiazdkę, „Elektrovox”, Półwiejska 30, na przeciw ul. Kwiatowej, zdw 80 332

Antyki
rozmaite starożytności, meble, mahoniowe, brzożowe, jesionowe, zegary i porcelana na sprzedaż, — Skarbowska 4, parter, lewo, zdw 80 680

Antyczne
meble wielki wybór tanio, Stalarnia Poznań Kopernika 3, zdw 8582

Sprzedaz
Gospodarstwo 84 morgi, budynki maszynowe, dom mieszkalny 5 pokoi inwentarz żywy i martwy kompletny z rak niemieckich 20 lat w jednych rekach, cena 44 tys., wpłaty 25 tys., reszta, Zgłoszenia Strans, Trzemeszno, telefon 53, nw 5980

Skład
cukierków, czekolady
z mieszkaniem w mieście powiat, najruchliwsza ulica, nadaje się również na każde przedsiębiorstwo, sprzedam natychmiast, Cena 2 tys. zgłoszenia Kurjer zdw 80 879

Sprzedam
skład sprzętów kuchennych w mieście powiatowym (w rynku), Zgłoszenia Kurjer zdw 80 057

Brylantowy
naszyjnik, bransoletka, kołczyki, Sieroca 8/9, II, prawo, 2-3, zdw 81 212

Na sprzedaż
dom w Środzie I, piętrowy, Zgłoszenia ul. Wrzesińska 30, Antkowiak, zdw 81 201

Skrzypce
radio dwulampowe, radiodetektor przybory fotograficzne tanio — sprzedam, Oferty Kurjer zdw 80 468

Neutrovox
4 lamp, selektywny z przyborami korzystnie sprzedam poważnym reflektantom, Szwajcarska 20, III, prawo, zdw 81 190

Poznań
wie o moich niskich cenach artykuły męskie oraz kapelusze — czapki poleca A. Pietrzykowski, Wielka 8, Pw 6366-37-137

Klocki
kamienne do zabawy oryginalne Anker, większych rozmiarów sprzedam tanio, Pocztowa 33, II, prawo, zdw 81 185

Autobus
większy zaprowadzona linia okazjnie sprzedam, Oferty Kurjer zdw 81 192

Dom
nowo budowany na sprzedaż — ewentualnie mieszkanie do wydzierżawienia, czynsz 3 lata z góry, Zgłoszenia Jan Tomkowiak, Fabianowo, Poznań zach, zdw 81 191

Suknia
krepedeszywna na szczupłą figurę, Adres Kurjer zdw 81 197

Sprzedam
mój skład kolonialny, delikatesów i cukierków w dobrym położeniu miasta powiatowego, gdzie wyższe szkoły i garnizon, Wolne mieszkanie 3 pokoje przy składzie, Towary wedle faktury, Cena 4 000 zł, Spieszenie oferty do Kurjera pod zdw 79 605

Parcele
sprzedam, Rataja m² 4 zł, Oferty Kurjer zdw 81 220

Pianino
elektryczne tanio sprzedam, Dąbrowskiego 45, podwórze prawo, zdw 81 145

Frak
na średnią figurę sprzedam tanio Adres wskazuje Kurjer zdw 81 214

Jadalnię
nowoczesna, bufet, kredens, stół, 8 krzesel, dobrze utrzymana za 600 zł oraz kuchnię sprzedam, Oferty Kurjer zdw 81 223

Pościele
leżankę, łóżko składane, walizkę tanio sprzedam, Jeżycka 41, I, lewo, zdw 81 242

Plaszcz
nowy na watełinie, granat, średnia figura, opasowe obsady oraz szal prawdziwy gronostajowy tanio na sprzedaż, Szamarszewskiego 13/15, dom ogrodowy wzrost parter, prawo, zdw 81 240

Maszynę
obuwniczą Singera, bardzo mało używaną tanio sprzedam, Szamarszewskiego 32, I, pr., lewo, jw 3 121

Lawa
stolarska na sprzedaż, Adres wskazuje Kurjer zdw 81 236

Młyn
motorowy na rope wielkiej wsi, III piętro, przemiału 150 ctr. na dobe, dom 3 pokoje, kuchnia, sprzedaż lub zamienię na gospodarstwo lub dom w mieście, Cena 100.000, hipoteki 30.000 zł, Zgłoszenia Sowiński, Poznań św. Marcin 22, telefon 18 97, zdw 81 233

Pianino
krzyżowe spieszenie sprzedam, Ratajczaka 10, II, lewo, podwórze, zdw 81 243

Abażury
do lamp elektrycznych, gazonowych stale na składzie, „Elektromierz”, Poznań, ulica Marszałka Focha 32, zdw 80 610

Kanapy
leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę, raty, Strzelecka 31, zdw 81 255

8 ½ złotego
kosztuje nadal serwis do kawy porcel., serwis obładowy 30 zł, ½ tuz. noży i widelcy Alpaka 28 złotych lecz tylko w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24, w podwórzu, zdw 81 251

Wózek
dla lalki sprzedam, Dąbrowskiego 41, III, jw 3 120

Na
sprzedaż dwa sliczne, duże olejandry drzewkowe, Poznańska 55, parter, lewo, zdw 81 324

Warsztat
blacharsko instalacyjny, zaprowadzony w dobrym położeniu, przy wolnej dzierżawie spieszenie do oddania, Oferty do Kurjera zdw 81 271

Koncesje
napoi alkoholowych oddam, Oferty Kurjer zdw 81 257

Pianino
krzyżowe czarne, Półwiejska 11, podwórze, lewo, III, piętro, zdw 81 299

Maszynę
krawiecką, mało używaną, sprzedam tanio, św. Marcin 13, w podwórzu, II, piętro, zdw 81 293

Kolnierz
duży (czarny lis) sprzedam, — Adres Kurjer zdw 81 283

Na raty!
za gotówkę taniej, meble suche, w centralnie ogrzewanych marazynach Stanikowskiego ulica Woźna 12 (Butelska), bpw 1 108/9

Tanio
sie ubierzesz upeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 6 630-1

Lokomobile
leżająca, używana, 30 koni sprzedam w bardzo dobrym stanie, Zgłoszenia pod zdw 81 144

Posiadłość
z domem masyw, słutownik zapedem motor., 4 ½ morgi własnej ziemi i 8 morgi dzierżawy, z żywym i martwym inwentarzem zaraz sprzedam, Hundt, Gwarzewo, poczta Swarzędz, zdw 81 146/7

Pończochy
piękne, dobre, tanie, — A. Szymański, Poznań św. Marcin 1, specjalny skład pończoch, Kw 1178/9

5 KUPNA
kupię pianino na raty lub wypożyczyć za opłatą miesięczną, — Oferty Kurjer zdw 81 151

Kupię
gramofon (elektryczny), Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7 989

Fotograficzny
aparat 9x12 z Tessarem 4,5 oraz samowystawiającą kupię, Zgłoszenia Kurjer zdw 81 115

Pragnę
kupię pianino na raty lub wypożyczyć za opłatą miesięczną, — Oferty Kurjer zdw 81 151

Lokomobile
leżająca, używana 70-90 koni kupię w dobrym stanie, Zgłoszenia pod zdw 81 145

Kupię
walce do młyna długości 50 ctm. używane, lecz w dobrym stanie, Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 395

Skład
z mieszkaniem nadającym się na skład obuwia poszukuję, Oferty Kurjer zdw 81 193

Rzeźnicki
skład kupię lub wydzierżawię, Zgłoszenia Kurjer zdw 81 225

Dom
z rzeźnictwem lub nadający się na rzeźnictwo kupię, Zgłoszenia Kurjer zdw 81 224

Pianino
kupię, Cena Kurjer zdw 81 218

Kupię
6 okrągłych stołów, 6 kanap, 24 krzesel, Zgłoszenia Kurjer zdw 81 275

Kupię
dorożkę samochodową z koncesją, Zgłoszenia Kurjer zdw 81 853

Radjo
aparat używany 4 lub 5 lampowy z głośnikami kupię zaraz, Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 81 206

Kamienic
z wolnymi mieszkaniami i bez poszukujemy, Zgłoszenia „Biuro Pracy”, Plac Wolności 9, bpw 1122

6 KAMIFNICE

Kramienicę
długą i dość szeroką kupię, Zgłoszenia Kurjer zdw 81 196

Dom
piętrowy, 2 składy, 2 domy tylnie, miasto garnizonowe, dochód 2.500 rocznie, wjazd, stajnie, budowlany plac, korzystnie sprzedam Wszechna Agencja, Poznań, Długa 5, zdw 81 263

Kamienica
IV, piętr. centrum, dochód 14 500, cena 110 000 zł, wpłaty 700 000 zł, sprzedam, pośrednicy wykluczeni, Oferty Kurjer zdw 81 374

Kamieniczka
Poznaniu, dochód rocznie 6 000, cena 55 000, wpłaty 30 000, Nowak, Poznań, Górna Wilda 50, I, piętro, zdw 81 354

Willa
5 pokoi, komfort, przy tramwaju 43.000, wpłaty 25.000, Tomczak, Poznań, Wierzbicice 31, zdw 81 307

Kamienica
nowsza dochód 10.000 rocznie, cena 100.000, wpłaty 60.000, Tomczak, Poznań, Wierzbicice 31, zdw 81 306

Zamiana
Majątek 260 morg z cegielnią zamienię na kamienicę; młyn wodny z gospodarstwem, przemiał 120 centnarów, 48 morgi ziemi zamienię na kamienicę; młyn motorowy dwupiętrowy, przemiał 100 centnarów, zamienię na kamienicę, Zgłoszenia Nowak, Poznań, Górna Wilda 50, I, piętro, zdw 81 332

7 PIENIADZ

4 000 zł
wypożyczyć jako procent weźmie 2 pokojowe mieszkanie, Adres wskazuje Kurjer zdw 80 980

Poszukuję
35 000 zł na II, hipoteki 3 piętrowej kamienicy w Gdyni, Zgłoszenia Norbecka, Gdynia Szosa Gdańska, zdw 81 077

5.000 zł
wypożyczyć, jako procent weźmie 3 pokojowe mieszkanie, Oferty Kurjer zdw 80 381

Poszukuję
współpracownika z gotówką 4 000 do dobrze prosperującego interesu, Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7 982

Weksle
krótko terminowe z dobrem żyrem kupię, Zgłoszenia z dokładnym wyjaśnieniem do Kurjera zdw 81 128

1.000—2.000 zł
poszukuję, Dam dobrą gwarancję i dobry procent, Oferty Kurjer zdw 81 122

500—1.000 zł
poszukuję, Dam dobre zapewnienie i procent, Oferty Kurjer zdw 81 121

2.500 zł
pożyczki na hipotekę gospodarstwa pod Poznaniem poszukuję, Oferty Kurjer zdw 81 109

Wspólniczki
z kap. od 15 tys. złotych do przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowego w Poznaniu poszukuję sie zaraz najchętniej panny w wieku od 18—25 lat, Łaskawe oferty uprasza się skierować do Kurjera zdw 81 170

Pierwszorządna
restauracja w Poznaniu poszukuję wspólnika, dobrego kupca i kierownika fachowego z kapitałem do 15 000 zł, Warunki bardzo dobrane, Łaskawe oferty Kurjer zdw 81 231

100 tysięcy złotych
na I, hipotekę nieruchomości w Poznaniu, oddam po 15%, Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod 57.125, Pw 7 818-57.125

Kto
pożyczy 800 zł (zastaw futro) dam wysoki procent, Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod 57.129, Pw 7 813-57.129

Absolwentka
chemii z praktyką wstąpi jako czynna wspólniczka fabryki chemicznej z wkładem 5.000 złotych, Oferty Kurjer zdw 81 285

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
w Górczynie 2 pokojowe z kuchnią za 2 letnim czynszem zgóry 3 000 zł od gospodarza natychmiast do wynajęcia, Adres wskazuje Kurjer dw 3 567.

Mieszkanie
w Poznaniu 7 wielkich pięknie rozłożonych pokoi z wszelkimi wygodami ewentl. z meblami, oddam korzystnie, Oferty Kurjer zdw 81 134

Mieszkania
3 pokojowe kuchnia w śródmieściu 3.000, wielki wybór innych poleca, Poznańska Informacja, Fredry 1, II, zdw 81 424

Elegancki
pokój umeblowany dla 2 panów, drugi wspólny dla pana do wynajęcia. Nieogrzewany 10 I. lewo zdw 81 452

Pokój
umeblowany z utrzymaniem lub częściowym, inteligentnej pani wynajmie. Działalność 2, wysoki parter, prawo. nw 6011

Pokój
komfortowy utrzymaniem Waly Jagielly 18. parter, prawo. zdw 81 421

Pokoik
osobne wejście do wynajęcia — Wierzbicze 31. I. parter, lewo zdw 81 411

Pokój
wspólny dla panów. Wierzbicze 39 a. parter, prawo. zdw 81 410

Przyjmę
panienki na pokój z pościelą, Rybaki 31. III. prawo. zdw 81 409

Pokój
niekrepujący dla pana, 5 zł dziennie. Adres wskaże Kurjer zdw 81 325

Gabinet
komfortowy urządzone z telefonem i przystawką sypialnią, wydzierżawie lepiej sytuowanemu panu Topolowa 6 parter (Obok Placu Drwskiego) zdw 81 432

Pokój
frontowy z całodziennym utrzymaniem od zaraz do wynajęcia. Zabłocka, Aleje Marcinkowskie 1. I. p. zdw 81 302

Pokój
umeblowany dla 2 pań lub panów od 15. 12. do wynajęcia. Małkowskiego 38. III. prawo. zdw 81 320

Pokój
wspólny niekrepujący z kuchnią małżeństwu lub pani. Adres Kurjer zdw 81 318

Pokój
ładny, czysty, łazienka, dwóm paniom, panienkom wynajmie. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 81 258

Pokój
umeblowany dla dwóch osób — zaraz lub później wynajmie. Śniadeckich 17. III. lewo. zdw 81 250

Pokój
umeblowany. Jeżycka 46. II. prawo. zdw 81 517

Pokój
dwóm panienkom. Golebia 4. II. zdw 81 305

Pokój
umeblowany od 15. 12. do wynajęcia. Jasna 12. I. lewo. zdw 81 302

Śródmieście
ładny pokój, dobre utrzymanie, dwóm osobom tania. Wskaże Kurjer zdw 81 333

Pokój
z utrzymaniem dla panien wolny. Wrocławska 30. front, III., lewo zdw 81 342

Gwara 19. III.
lepszy pokój dwóm panom utrzymaniem lub bez, wejście z klatki schodowej, elektryczność, do wynajęcia. zdw 81 346

„Informator” poleca
pokoje umeblowane dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15. zdw 81 420

Dwa
pokoje komfortowe wynajmie. — Oferty Kurjer zdw 81 119

Pokój
I. centrum centralne ogrzewanie elektryczność dla dwóch panien 15. wynajmie. Oferty Kurjer zdw 81 103

Pokój
dla inteligentnego pana (ewentl. dwóch) od 15. Staszica 5. mała brama. zdw 81 176

Pokój
niekrepujący z utrzymaniem kuchni dla bezdzietnego małżeństwa — od 15. Staszica 5. Strona 26. I. dom tylny. zdw 81 171

Pokój
do wynajęcia. Św. Wojciech 27. III. lewo. zdw 81 159

Pokój
umeblowany 1-2 panom wynajmie. Mostowa 15. parter, prawo. front. zdw 81 155

Pokój
skromnie umeblowany bez pościeli — od 15. do wynajęcia. Popłińskich 9. I. lewo. zdw 81 143

Pokój
z klatki schodowej wynajmie 15. 12. Matejki 40/41. IV. zdw 81 228

Pokój
umeblowany komfortowo panu wynajmie Jeżycka 41. I. lewo. obok ulicy Mickiewicza. zdw 81 241

Pokój
niekrepujący wynajmie panu. ul. Mickiewicza 11. III. prawo. zdw 81 237

Pokój
niekrepujący na 1 lub 2 osoby z centralnym ogrzewaniem. Zietkowska Młyńska 3. IV. zdw 81 211

Pokój
umeblowany wynajmie. Za Bramką 13. I. lewo zdw 81 212

Frontowy
ładny, słoneczny pokój lepszymu panu wynajmie. Kochanowskiego 5. I. prawo zdw 81 210

Pokoik
umeblowany do wynajęcia. Poznańska 21. II. prawo. zdw 81 205

Pokój
frontowy lepszy elektryczność na-nu. Mickiewicza 7. III. prawo. zdw 81 279

Pokój
bez pościeli 1-2 osobom wynajmie. Mazurkiewiczowa, Wielkie Garbary 5. II. zdw 81 269

Pokoje
2 częściowo umeblowane wynajmie od 15. 12. 2-1 małżeństwu. Kreta 23. III., lewo. zdw 81 264

Pokój
spokojny, słoneczny 50 zł. 25 zł 15 lub 1 Emili Szczęśliwej 1. II. prawo. narożnik Focha (Łazarz). Przystanek tramwajowy. zdw 81 199

Pokoiku
skromnego poszukuje pani ewtl. wspólnego od 15. 12. w lepszym domu. Oferty z podaniem ceny. Kurjer zdw 81 187

Pokoju
niekrepującego poszukuje od 1. I. Oferty Kurjer zdw 81 125

Pokoju
umeblowanego poszukuje. Oferty Kurjer zdw 81 245

Pokoju
umeblowanego z utrzymaniem fortepianu i kuchni, możliwie z niekrepującym wejściem dla dwóch pań. Warunki Kurjer zdw 81 406

Poszukuję
pokoju widnego. I. p. parter, blisko centrum. Matejki 2. parter zdw 81 413

Poszukuję
pokoju w centrum, fortepian, leżanka, biurko konieczne. Oferty Kurjer zdw 81 331

Poszukuję
wspólnego, skromnie umeblowanego pokoju dla starszej pani. — Oferty Kurjer zdw 81 339

13 LOFALE
Pokój
próżny z telefonem na biuro z utrzymaniem przyległego mieszkania w śródmieściu do wynajęcia. Kurjer zdw 81 116

Skladnica
warsztat suterenu Staszica odnajmie. Hotel Francuski. zdw 81 178

Skladu
nadającego się na krótkie towary poszukuje. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 81 213

3 ubikacje
centrum na biuro do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 81 247

Pokój
w suterenu ciepły, suchy oddam na warsztat, dzierżawa na rok zgóry 700 zł. Krajewicz, Dąbrowskiego 2. zdw 81 278

2 pokoje
w centrum z telefonem oddstapi. Oferty Kurjer zdw 81 295

2 pokoje
na biuro I. pietr., centrum za dzierżawę zaraz do oddania. Oferty Kurjer zdw 81 373

Poszukuję
lokalu biurowego telefonem w centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 365

Przedsiębiorstwo
skład, dużo okno wystawowe, dobrze prosperujący, centrum, towarami korzystnie oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 431

14 DZIERŻAWY
Dla marszantki
większy skład kapeluszy oraz towarów krótkich i wełnianych, dobra egzystencja, kompletne urządzenie, w większym mieście powiatowym zaraz na dogodnych warunkach do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 81 397

Panienka
szuka pokoiku niekrepującego w cenie do 40 zł od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 81 114

12 SZUKA POKOJU
Dwóch
studentów poszukuje pokoju od 15. 12. względnie od 1. 30. możliwie w okolicy Wildy. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 049

Małżeństwo
poszukuje pokoju z utrzymaniem kuchni od 1. I. Okolica Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 81 161

2 panowie
poszukują 2 pokoi, okolica Starego Ryńku, elektryczność od 1. lub 10 stycznia. Oferty Kurjer zdw 81 117

Panienka
szuka pokoiku niekrepującego w cenie do 40 zł od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 81 114

Pokoju
lub dwóch umeblowanych z telef. Zgłoszenia z podaniem ceny do „Par” 27. Grudnia 18. pod 59.109 Pw 7 819-59.109

Pokoju
umeblowanego z osobnym wejściem, poszukuje urzędnik od 15 grudnia. Oferty z podaniem ceny upraszam nadesłać pod zdw 81 274

Pokoju
umeblowanego nie wyżej II. p. (fortepian, kaloryfery, łazienka). Oferty Kurjer zdw 81 153

2
panienki z własną pościelą poszukują pokoju. Oferty Kurjer zdw 81 182

Pan
przyjezdny poszukuje pokoju w centrum centr ogrzewanie zupeł. niekrepującego, wejściem możliwie z klatki schodowej. Oferty Kurjer zdw 81 222

Od
1 stycznia dwaj studenci poszukują pokoju z elektrycznością. Oferty Kurjer zdw 81 221

Stancji
szukam Zgłoszenia Kurjer zdw 81 250

Poszukuję
dzierżawy gościnca, kolonialki, wgl. rzeźniczo na wsi. Oferty Kurjer zdw 80 580

Do wydzierżawienia
skład z mieszkaniami, nadający się dla każdego kupca, położony w rynku. Korzystne warunki. — Zgłoszenia: St. Mikołajczak — Srem, Rynek 24. zdw 81 217

Restauracja
Poznań 6 móg ogrodu, sala 6 pokoi zaraz wydzierżawi pełnym koncesjem. Do objęcia 15 000 zł. Skład, centrum Poznań, pokój kuchnia zaraz wydzierżawi, objęcie 3 000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22 telefon 18-97. zdw 81 252

Restauratora
wspólnika poszukuje. Koncesję wódek posiadam. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 249

Stolarnia
do wydzierżawienia z narzędziami w suterenu Oferty Kurjer zdw 81 407

Poszukuję
dzierżawy gościnca pośrednictwem wykluczone. Oferty Kurjer zdw 81 363

Zgubiono
książeczke wojskowa na nazwisko Tadeusza Kopecia P. K. U. Poznań. Pw 7797-57.123

Książkę
wojskowa zgubiłem i unięważniam. Marcin Cholewicki. zdw 31 007

Zgubiono
portfel, książeczke wojskowa różnymi papierami na nazwisko Wincenty Borucki, Skarbowska 21 u Nowicki.

22 ROZMAITE
Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Jarowska alar Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Robótki ręczne
rysuję po cenach umiarkowanych. Jankowska Stary Rynek 43. II. bpw 1 093

Obraz z firmy
Witold Leworski
Wrocławska 36 jest najodpowiedniejszym podarkiem gwiazdkowym bpw 1 093

Krawcowa
wykonuje elegancko suknie do 15 zł Nowakowa Składowa 12. zdw 81 062

Salon Mód „Zofja”
Bukowska 3. II. p. szyje najładniej, najszybciej zdw 81 059

Lekarz
potrzebny zaraz na zastępstwo (tylko Poznań) na czas nieograniczony. Oferty Kurjer zdw 3569

Dziecko
na wychowanie 2-4 lat przyjmie intel. małżeństwo dla towarzysza swego dziecka. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 126

Kto
dostarczy mi okno wystawowe i wybuduje piekarnię? Oferty Kurjer zdw 81 165

Wózki
dziecięce i dla lalek naprawiam i odnawiam. Szczepaniak. Klasztorna 2 zdw 81 204

Dekorator - tapicer
Szafranek, Małkowskiego 15. zdw 81 267

Czyszczenie
parkietu 50 gr metr Oferty Kurjer zdw 81 286

Płaszcz
i sukienki jak mundurki etc. dla dziewcząt i chłopców poleca gotowe i wykoną na miarę. Marja Gertner Podgórna 7. I. p. zdw 81 373

Świąteczne czyszczenia
Elektroluxem odkurzania i czyszczenie parkietów, przedwczesne zamowienia, przyjmuję Biuro Poślachów Miejskich, ul. Woźna 11 telefon 15-60. Kw 1337

Gramofony
płyty poleca Bruździński i Ska. Aleje Marcinkowskiego 8 na I. piętrze. Wymiana starych płyt, naprawa mechanizmów telefon 4051. bpw 1120

Koldry
przyjmuję w prace stare przerwania Fibelchowa. Stary Rynek 60. wchód z Wrocławskiej. zdw 81 321

Przyjmuję
pranie, prasowanie i poza dom. Pralnia, Dybalska, Piekary 25. zdw 81 340

Dekatyzowanie
plisowanie, mereżkowanie
wykonuje szybko po cenie konkurencyjnej. Zapewniam, że tylko materiały dekatyzowane noszą się najlepiej. Św. Marcin 14. podwórce, lewo. zdw 81 349

Twój jedyny
czeka
na prezent od Ciebie! Pamiętaj o gwiazdce dla „Niego”. Koszule pullover, krawaty nosi się codziennie! Oto praktyczne podarki! Prosimy przybyć na Stary Rynek 37 do firmy: Piotr Pluciński, a nie wyda Pani wiele pieniędzy! Pw 7336 50.73

Sluchawko
spokój z konieczności, będziemy w poniedziałek. zdw 81 166

Winia
proszę 12. 12. 29. Tadeusz. zdw 81 345

21 ZGUBIŁ
Skradziono
mi książkę wojskową wystawioną przez P. K. U. Jarocin, unięważniam, Stanisław Mikołajczak. zdw 80 909

Zgubiłem
książeczke wojskową wystawioną P. K. U. Kościelną. Urodziłem się 23. 8. 1907 Niechcież ziem Piotrków, Edwin Meyer, Dom Łopieszewo, Oborniki zdw 79 77

Weksel
nr. 246 na sumę 225 zł wystawiony przez firmę Jan Bialek, odlewania metalu ul. Marsz. Focha nr. 8. unięważniam. Nikodem Kaczmarek. zdw 81 200

23 OZENKI
Inteligentna
pani, piękne mieszkanie, szuka znajomości starszego, zamożnego pana. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 80 390

Aptekarz
właśc. dobrej apteki w własnym domu lat 42, por. rez. z powodu braku znajomości szuka na tej drodze dobrej gospodarki i spokojnej żony. Majątek nie konieczny. Oferty Kurjer zdw 81 427

Kursy
kroju i szycia damskiego. Zgłoszenia przyjmują Amalia Klawieterowa Marja Magdałena i naróżnik Raczynskich dp 3 944/5

Poszukuję
korepetytora retoryki i logiki. — Zgłoszenia z warunkami do Kurjera zdw 81 195

Lekcyj
niemieckiego poszukuje handlowiec. Zgłoszenia warunki Kurjer zdw 81 254

Dia
brata mego kupca lat 25, poszukuje żony panny do lat 24 inteligentnej i religijnej z majątkiem 40-50 tys., ponieważ obejmuje dobrze prosperujący większy interes, blawatny. Proszę o dołączenie fotografii, która się zwróci, pod słowem honoru Dykrecja zapewniona, anonimowo do kores. Oferty Kurjer zdw 80 584

Kłóremu
rzetelnemu, szlachetnemu, stalemu, religijnemu kawalerowi od lat 36 na wyższej etatowej posadzie zależałoby na dobrej wzorowo wychowanej, wykształconej, gospodarniej, przystojnej i posażnej żonie? W sprawie tej poważnej pośredniczy rodzina. Oferty Kurjer zdw 80 503

Mechanik
średniego wieku szuka sympatycznej żony z cośkolwiek gotówką ewentualnie wyjazd zagranicę. Oferty Kurjer zdw 80 756

Kawaler
lat 34, zbożowiec, posiadający obecnie skład kolonialny poszukuje panny lub młodej wdowy z majątkiem celem założenia własnego przedsiębiorstwa zbożowego. Oferty z fotografią do Kurjera zdw 81 202

Wdowa
po urzędniku starsza przystojna mająca zamierzanie do gospodarstwa wiejskiego posłubi zamożnego, miłego pana do lat 60. — Oferty Kurjer zdw 81 188

Kujawianka
lat 23, biedna, poszukuje meża. Panowie zechcą łask, złożyć oferty Kurjer zdw 81 198

Ziemianin
statecznego wieku, szlachetny, wykształcony okazały wdowiec, posiadający niezadłużony hipotecznie duży majątek, poszukuje dobrych zalet, uposażonej od 100 tysięcy zł panny lub pani dla udziału zaraz w dużym dochodowym przedsiębiorstwie majątku i stworzenia sympatycznego małżeńskiego życia. Absolutna tajemnica zachowam honorowo. Traktować sprawę należy specjalnie poważnie. Szczegółową odpowiedź z fotografią proszę nadesłać: Kowel, poczta, skrzynka 13. zdw 80 871

Dwóch
młodych, przystojnych, dypl. agronomów, na wysokich stanowiskach, posiadających gotówkę, poszukują odpowiednich pań w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia wraz z fotografią prosimy kierować pod zdw 81 398 do Kurjera Poznańskiego.

Poszukuję
inteligentnej panny, fryzjerki, lub wdowy bezdzietnej, którym zależy na szczęśliwym pożyciu. Jestem Amerykaninem, zawodowy fryzjer, posiadam 15,000 dolarów, cel matrymonialny. Oferty z fotografią do Kurjera zdw 81 337

Studentka
pragnie nawiązać korespondencję z kulturalnym panem z wyższym wykształceniem. Odpowiadam na zgłoszenia z fotografią Kurjer zdw 81 157

Kupiec
lat 24, Górnoślązak inteligentny, samodzielny, posiada dobrze prosperujący skład wartości kilkadziesiąt tysięcy poszukuje żony. Panny inteligentne, zdrowe przystojne z zamiłowaniem do kupiectwa zechcą zgłoszenia możliwie z fotografią nadesłać do Kurjera Pozn. pod zdw 80 102. Dykrecja rzecz honorowa.

24 NAUKA
Pedagogiczna
Szkola tańców
Baletmistrza Szczurka
przyjmuję do kompletów i lekcji osobistych gwarancja wycuczenia Plac Wolności 14 a III. p. 4-9. zdp 80 827

Szkola tańców
Stelli Kledekiej
Pocztowa 29 telefon 33-29. Pw 7405-48.201

Française
bien reçon. cherche place au pair on demi place Oferty Kurjer zdw 80 850

Koedukacyjne
Poznańskie
Kursy Budowlane
Kraszewskiego 17. III., prawo. zdw 80 459

Akademja Tańców
prof. Wituszkowski przyjmują wpisy do nowo organizujących się kompletów. Każdy bez względu na wiek jednego kursu nauczy się modnie i wytwornie tańczyć Skarbowska 14 parter ewo. Zgłoszenia 6 Pw 6 922-45.76

Wycieczki

pisania na maszynie tanio. Oferty Kurjer zdw 81 297

MUZYKA**Lekcje**

muzyki. Młyńska 3. III. zdw 79 926

Nuty

ćwiczenia Cramera Clementego mazurki Chopina etc. Adres O redownik zdw 79 925

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Poszukuje

stałej posady kierowniczej jako młynarz (zamiana zboża). Mam dobrą praktykę. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować Kurjer Poznański zdw 80 095

Służąca

dobremi świadectwami poszukuje posady ewentl. pokojowej zaraz. Oferty Kurjer zdw 80 280

Długoletni kierownik

fabryk wyrobów metalowych w kraju i zagranicą na wyroby tłoczone, ciążone, odlewy i galwanizację, z technicznym wykształceniem, przyjmuję posadę, lub przystąpi jako wspólnik. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 80 898

Młodzieniec

lat 24, z wykształceniem 6 klas szkoły średniej, który już pracował w samorządzie i w urzędzie pocztowym, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 81 377

Kierownik cegielni

w długoletnia praktyka, posiadający pierwszorzędne świadectwa poszukuje posady w większej parowej cegielni od 1. I. 1930 r. ewentl. później. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11. pod 57.132. Pw 7828 57.132

Kierownik młyna

magazynier mistrz młynarski, długoletnia praktyka w większych młynach, zawodowe wykształcenie, płyny, uczciwy, poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod zdw 81 393

Kasjerka - ekspedientka z branży tow. krótkich szuka posady ewentl. z kaucją. Oferty Kurjer zdw 81 412

Panna

znająca krawieczkę, haftowanie, wszelkie robotki, przyjmie posadę do dzieci zaraz lub od 15. 12. 29. r. Łaskawe oferty proszę złożyć do Kurjera zdw 80 925

Książkowa

początkująca szuka posady. Oferty Kurjer zdw 80 961

Panienska

znająca się na ekspedycji, hafcie białym i kolorowym, prace włóczkowe, prasowanie sztywnie bielizny, przyjmie jakakolwiek posadę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 80 996

Emerytowany

maj. lat 36 zdrowy i pełen chęci do pracy, średnie wykształcenie, 3 mies. kurs rachunkowości, piszący na maszynie poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 3 093

Poszukuje

pracy przy bufecie. Oferty Kurjer zdw 3104

Pomocnik

młodszy z branży spożywczej i restauracji, poszukuje posady. Okolica obojetna. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 81 355

Panienska

początkująca poszukuje posady do składni rzeźniczego lub kolonialnego. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 81 319

Sierota

szuka posady od 1. I. 30. w interesie rzeźniczym jako uczennica. Oferty proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 81 303

Pokojowa

wiejsza szuka posady, najchętniej do dworu. Oferty Kurjer zdw 81 334

Rządca gospodarczy

zarządzający szereg lat w wieloletniej majatku w Wielkopolsce — przyjmie od 1. I. 30. stanowisko zarządzającego samodzielnie lub pod dysp. ogólną jako żonaty. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 352

Wypożyczę

3 tys. zł jako proc. weźmie 2 pokoje z kuchnią lub 1 pokój z kuchnią za wypożyczenie 2 tys. zł. Śródmieście, może być w domu ogrodowym. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 426

Ślusarz - mechanik

posiadający prawo jazdy i pierwszorzędne świadectwa, który samodzielnie może prowadzić pracę w dziale ślusarskim poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 81 169

Ogrodnik

żonaty, bezdzietny w średnim wieku, wszechstronnie obeznan z wszelkimi gałęziami ogrodnictwa, znający się także na pszczelarstwie, może się okazać dobrym świadectwami, poszukuje posady od 1. I. 1930. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 094

Szofer

mechanik podróżujący przyjmie posadę inkasenta w poważniejszej przedsiębiorstwie na życzenie złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 81 127

Osoba

inteligentna przyjmie posadę jako wojażerka na lepszą bieliznę damską — dziecięcą, złożyć kaucję 700 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 113

Ogrodnik

lat 33, obeznan w swym zawdzie, dobrze polecony, poszukuje posady od 15. 12. lub 1. 30. — Oferty Blazak, Kicin, p. Poznań Wschód. zdw 81 394

20 letnia

dziewczyna szuka miejsca za mamkę. Oferty Kurjer Jeżyce jw 3 116

Kucharka

samodzielna z dobrymi poleceniami, wiekszych domów przyjmie posadę od 15. może być do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 81 280

Samodzielna

gospodyni poszukuje posady do samotnego pana lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 81 376

Kilka

działnych ekspedientek przyjmie od zaraz Przemysły Ludowy, św. Marcin 11. zdw 81 357

Dziewczyna wiejska

na wyjazd, najchętniej sierota, potrzebna Borski Polna 18 Pw 7830 57.131

Uczennica

i uczeń mogą się zaraz zgłosić. M. Modzelewicz, Kramarska 19/20 r. 7093

3.000 zł

i więcej zarobisz zdolni zastępcy Zgłaszajcie się u szefa organizatora — Poznań, Hotel Francuski, pokój 62, 12-2-5-7. Początkujących poczęmy. Z prowincji pisać. zdw 81 405

Dziewczyna

może się zgłosić „Marsyńska”, Fredry 6, restauracja, zdw 81 338

Inteligentna

przystojna panna może się zgłosić do kawiarni jako ekspedientka. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 129

Uprawniony

tech. dentysta może się zgłosić na stanowisko kierownika ewentl. dzierżawa. Z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 81 123

Freblanka

młodsza do trojga dziewczynek może się zgłosić. Chwałczewo 68, I. prawo. zdw 81 120

Spółdzielna

Wojskowa przyjmie za kaucją kierownika sklepu. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 118

Fryzjerski

pomocnik potrzebny. Bydgoska 5, Śródk. zdw 81 107

Młodszy

pomocnik piekarski piecący może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 81 104

Chłopiec

do posyłek potrzebny. Wytwórnia cukiernicza Strusia 3. zdw 81 179

Przyjmę

15. 12. na kurs fryzjerstwa damskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 173

Służąca

z gotowaniem z pościelą potrzebną od 15. Koperska, Małeckiego 27. zdw 81 148

Rein

Plac Działowy 9, poszukuje posługaczki. zdw 81 102

Posada

wojna, kierownicze stanowisko, pożyczki 20.000 zł. Dział samochodowy. Oferty Kurjer zdw 81 203

Służąca

najchętniej wiejska potrzebna od 15. grudnia do wszystkiego, przeważnie znać musi usługi, uprzątnięcie i prasowanie. Początkowo 60 złotych miesięcznie. Zgłoszenia pomiędzy 7-8 wieczorem. K. Świniarska, Działalność. zdw 81 087

Ekspedientka

działna z branży bielizny i konfekcji potrzebna B. Górski i Ska Czarnków ul. Wieleńska 8. zdw 81 189

Uczennica

do składni papieru potrzebna zaraz. Zgłoszenia Marszałka Focha 48. zdw 81 186

Kucharki

dobrze gotujące, bezwzględnie uczciwe, tylko z dobrymi świadectwami i referencjami poszukuje od 1. I. 1930 ewentl. wcześniej. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 81 229

Służąca

z bardzo dobrym gotowaniem dla 3 osób potrzebna. Niegolewskich 24, III. piętro, prawo. zdw 81 290

Dziewczyna

młodsza do dzieci potrzebna od 15. 12. 29. godziny przyjęć od 4-6-tej. Barełkowska, Woźna 18, II. piętro. zdw 81 287

Do

45 złotych dziennie zarobić mogą inteligentne i wymowne panie lekkim podróżowaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 268

Wózny

inkasent, kawaler zaraz, kaucja 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 81 309

Inkasent

inteligentny stała posada, pensja 300 zł zaraz. Kaucja wymagana ca. 2.000. Oferty Kurjer zdw 81 310

Szofer

ślusarz lub mechanik do ciężarówki w Poznaniu za kaucją 3.000 potrzebny. Przy kaucji 5.000 obejmie równocześnie posadę magazyniera i inkasenta. — Adres wskaże Kurjer zdw 81 301

Podróżującego

na miasto do sprzedaży powszechnie znanych z swej dobroci i chętnie nabywanych pierśników, poszukuje za prowizją. Specjalność pierśnik do ryb, hurtownie i detalicznie. Natychmiastowe zgłoszenia ul. Mostowa 26, Wojczyński. zdw 81 304

Książkowa kasjerka

samodzielna potrzebna zaraz lub później na wieś. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem żadanego wynagrodzenia należy przelać. Poznań, skrzynka pocztowa 70, zdw 81 336

Służąca

specjalnie do chorego. Ogrodowa 19, III. lewo. zdw 81 350

Chłopiec

do posyłek, który pracował w kancelarii adwokackiej potrzebny od 15. grudnia r. Adwokaci Dr. Afenda i Dr. Dembecki w Poznaniu, Plac Sapieżyński 5. zdw 81 131

Biegła stebnerka

na stałą pracę potrzebną zaraz. Zgłoszenia Grynyski, skład skór Szamotul. Dworcowa 2. zdw 81 428

Zastępcy

ze wszystkich sfer do sprzedaży państwowych obligacji na raty zarob 2.000 do 3.000 zł. Ponadto każdy stale pracujący otrzymuje jedną dolarówkę bezpłatnie. Zgłoszenia Bank Spółdzielczy „Vita”, Lwów, Sakramentek 20. n. 5972

Do

przedsiębiorstwa przemysłowego w Toruniu poszukuje rutynowanej ksiązkowej oraz samodzielnej korespondentki bieglej w języku polskim i niemieckim i stenografii. Łaskawe zgłoszenia tylko pierwszorzędnym sił do „Par”. Toruń, Szeroka 46, pod nr. 713. Pw 7 816-64.476

Urzędnika

gospodarczego, starszego kawalera jako samodzielnego z kaucją 5.000 zł na majątek 850 morgowy posadno-buraczana zysnia gleba. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 277

Fryzjerka

na stałą posadę może się zgłosić. A. Donaj. Nowa 11. zdw 81 282

Pomocnik

damsko - fryzjerski zaraz potrzebny. Fryzjer Monopol. Sew. Mielżyńskiego 21. zdw 81 281

Poszukuje

samodzielną ekspedientkę z kaucją 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 276

Inkasent

do auta na prowincję z kaucją gotówkową 2-3 tysiące zaraz potrzebny. Oferty Kurjer zdw 81 270

Biuralistka

początkująca potrzebna, kaucja 300 zł. Zyciorys, kopie świadectw przelać Kurjer Poznański zdw 81 265

Panna

do szycia potrzebna zaraz. Polna 13, II. zdw 81 300

Panienska

inteligentna potrzebna do składni wyrobów tytoniowych i kolonialnego. Półwiejska 15. zdw 81 298

Młodszy

pomocnik ogrodnictwa potrzebny od 1. I. 1930. Celler, Zabikowo, p. Poznań, ogrodnictwo. j 3111

Bufetowa

siła pierwszorzędna potrzebna zaraz. Oferty z dołączeniem fotografii, odpisami świadectw skierować do Grand Café. Gdynia. n. 5975

Poszukuje

się uczeń ślusarski Pepeco, ul. Noskowskiego 3. Pw 7783-49.281

Służąca

z dobrym gotowaniem, czysta, uczciwa, tylko z długoletnimi świadectwami do trojga osób potrzebna od 1. I. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 884

Retuszerka

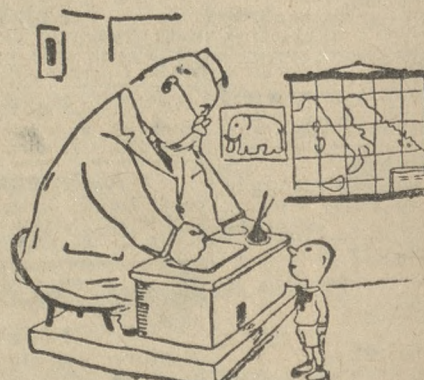
działna na stałą posadę w Poznaniu potrzebna zaraz. Oferty Kurjer zdw 80 863

Duży zarobek

zdolni sprzedawcy sprzedawcy nie potrzebni. Bracia Nitecy, Ślusarska 7. zdw 80 858

Służąca

najchętniej wiejska potrzebna od 15. grudnia do wszystkiego, przeważnie znać musi usługi, uprzątnięcie i prasowanie. Początkowo 60 złotych miesięcznie. Zgłoszenia pomiędzy 7-8 wieczorem. K. Świniarska 3, parter. zdw 81 087

Humor zagraniczny

— Wymień mi dwunożne zwierzę?
— Kura...
— A czworonożne?
— Dwie kury...

(Judge N. York) S. F.

Przedpłata

na grudzień 1929 z. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencji w mieście zł 4.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnośnikiem przez pocztę po Poznaniu miesięcznie zł 4.86 kwartalnie zł 14.58 rocznie opłata w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami pocztowymi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wyrażenia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświąt do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada